

**Innsyn: Utgitt av Fjellhaug Skoler, Sinsenveien 15, N-0572 Oslo.
Tlf 23 23 24 00. Telefaks 23 23 24 10. Bankgiro: 8220.02.90549**

Redaktør: Dagfinn Solheim, dsolheim@nlm.no
Redaksjonsråd: Unndis Bergås, Gunnar Oseng og Jan Ove Selstø
Sekretær: Kasy Børve

Kallet

| | |
|------------------------|---|
| Leder: | Kall og etterfølgelse |
| Egil Sjaastad: | Hva menes med begrepet kall? |
| Erik Kjebekk: | Misjonsleiar og forkynnar Tormod Vågen 1903 – 2003 |
| Unndis Bergås: | Kallet til andre folkeslag |
| Marit Andersen: | Kallet – like hot? |
| Lena Skattum: | Vi trur Gud leder |
| Jan Gaute Sirevåg: | Å formidle kallet til tjeneste i Guds rike. |
| Anna Sæther: | Kallet som positiv ressurs |
| Reidun Kyllingstad: | Når noe blir problematisk i forhold til kallet |
| Andre temaer: | |
| Dagfinn Solheim: | Misjonsstrategi i møte med muslime |
| Eilef J. Gard: | Somalierne – hvem er de? Symposium Fjellhaug 22.04.2004 |
| Arnfinn Røyland: | Arbeid og strategi blant Digofolket |
| Johannes Redse: | Strategi for arbeidet blant mahou-folket i Elfenbeinskysten |
| Steinar Dimmen: | Folkekatolisismen i Bolivia |
| Det som skjer: | |
| Jan Ove Selstø: | Nytt fra Fjellhaug Misjonshøgskole av |
| Bokanmeldelser: | |
| Åslaug Høyland: | Ta vare på deg selv |

Kall og etterfølgelse

Leder

Kall har vært et sterkt ord i norsk misjonssammenheng. Det er gjerne slik at en har vektlagt et kall til tjeneste, ikke minst til misjonærtjeneste. Men det har også vært tale om kall til andre tjenester i Guds rike. Kallet ble gjerne tenkt på som livslangt og en skulle være tro mot kallet.

Når Bibelen taler om kallet er det ofte tale om kallet til frelse (Ef 1,18). I Guds ord lyder det et kom! Vi mennesker blir først og fremst kalt til Jesus og til et liv sammen med ham. I vår tid snakkes det en god del om etterfølgelse. Bibelen taler også om det. Mange ganger sier Jesus disse enkle ordene: Følg meg! De som blir kalt til et nytt liv sammen med Jesus blir kalt til å følge ham - i tjeneste for Gud og vår neste. Vi blir kalt til å tjene Jesus i vårt hverdagsliv. Dessuten blir vi kalt inn i Guds forsamling på jord. Et kristenliv er utenkelig uten å være en del av legemet, Guds menighet. Ved siden av å tjene Gud i samfunnet har en kristen også en tjeneste i fellesskapet, i de helliges forsamling. Der skal en tjene med de gaver og nådegaver Gud har gitt en.

Kallet kan også være spesielt til misjonær, predikant, prest eller andre yrker. I den forbindelse taler en gjerne om Guds ledelse. Kristen ungdom spør seg hva de skal vie sitt liv til. For noen blir dette en full tids tjeneste i Guds rike. Mange taler gjerne om en uro og en dragning mot noe. Når det gjelder slike kall taler vi om indre og ytre kall. En misjonsorganisasjon må være en samtalepartner for unge som går med en slik uro. De spør gjerne: hva er det bruk for? Fins det noen utfordringer? Hva slags utdanning må en ha for å gå inn i en misjonærtjeneste? Det er viktig at det er samtalepartnere for ungdom i en slik prosess. Det er unge som spør hva Gud vil med deres liv. En må også kunne peke på hva som kan bli vanskelig i tjenesten. Det koster noe å følge et kall.

I dag er det også mye tale om korttidstjeneste i misjonen. Videre taler en om kontraktperioder. Dette gjør at kallet hele tiden må fornyes. Det er viktig at Gud som har oversikten får lede våre liv. Samtidig må vi ta vare på hverandre og de som ansetter til fulltids tjeneste må møte dem som arbeider med Guds ledelse i sitt liv. Det er også viktig å minne oss selv og andre som arbeider med kallet om at vi har skatten i leirkar. For en misjonær må både fysisk og psykisk helse vurderes. Likevel må vi også huske at Guds kraft kan komme til uttrykk midt i vår svakhet. Det er Øyvind Eide som har skrevet en fin bok om skatten og leirkaret.

Det viktigste for oss alle er å komme til Jesus og ta imot hans tilgivelse og nåde – hver dag. Ved siden av dette kom! lyder det også et Følg meg! I etterfølgelsen

skal vi ta opp vårt kors og følge Jesus. Da blir det viktig å bli stille for hans røst og hans ledelse. Dette gjelder alle kristne. Så vil Gud også sende noen til spesielle tjenester. Tjenesten koster noe, men den er også fylt av glede. "Tenk hvilken nåde det er av Guds at jeg får være hans sendebud." Bibelen fokuserer også på dem vi skal gå til og dem vi skal leve for. Vi lever i en verden som er i nød, på mange vis.

Hva menes med begrepet kall? av Egil Sjaastad

Jesu kall til etterfølgelse i evangeliene

Jesus var radikal. Han kunne kalle mennesker til totalt oppbrudd fra sin ordinære livssituasjon og sitt yrke. De som svarte ja til kallet, ble med ham på hans vandringer i Galilea og Judea.

Bibelen gjengir flere tekster som handler om hvordan disse møtte kallet (Mk 1:16-20; Joh 21:15ff og 22). Disse tekstenes *Følg meg!* har fra da av lydd gang på gang i misjonshistorien og vekkelshistorien. I den såkalte helvetestalen i Storsalen i 1953, hadde O. Hallesby en slik tekst som utgangspunkt: *Men til en annen sa han: Følg meg! Han sa: Herre, la meg først få lov til å gå bort og begrave min far. Men Jesus sa til ham: La de døde begrave sine døde. Gå du av sted og forkynn Guds rike. Det var også en annen som sa: Jeg vil følge deg, Herre. Men la meg først få lov til å si farvel til dem der hjemme. Men Jesus sa til ham: Ingen som legger sin hånd på ploegen og ser seg tilbake, er skikket for Guds rike.* (Luk 9:59-62) Hallesby talte alvorlig om kallet til frelse og om ikke å unndra seg. Talen ble overført over radio, og det skal være flere eksempler på mennesker som ble omvendt den dagen.

Men blant disse ble neppe mange ledet til noe bokstavelig oppbrudd fra arbeid og familie. I den tolkningstradisjonen Hallesby sto i, har en kristen omvendelse blitt betraktet som et "oppbrudd". En forutsetter ikke nødvendigvis at de som kalles, må "forlate alt" rent konkret. For Jesu hovedsak i teksten er det indre "oppbruddet". Det får nok konkrete følger i forholdet til verdslige miljøer og til "tingene". "Etterfølgere" på himmelveien kalles til å leve et liv som er annerledes enn verden! Men noe spesielt fokus på kallet til heltidstjeneste eller til å "selge alt" rent bokstavelig har ofte (oftest?) ikke vært tematisert i forkynnelsen.

Luk 9:23ff, er eksempel på en tekst som heller ikke opprinnelig hadde det konkrete oppbrudd for øye. Jesus hadde absolutt *alle* som målgruppe. Trolig forutsatte han ikke at alle skulle bryte opp og bli med ham på vandringene: *Han*

sa til alle: Om noen vil komme etter meg, da må han fornekte seg selv og hver dag ta sitt kors opp og følge meg. For den som vil berge sitt liv, skal miste det. Men den som mister sitt liv for min skyld, han skal berge det.

Omvendelsen innebærer altså et nytt forhold til "tingene" (jfr Paulus' sjelesorg i 1.Kor 7:20ff). Dette har vært et viktig tema i all sunn kristen forkynnelse. Vi er mange som har forkynt over disse tekstene på denne måten. Vi har kalt mennesker til å komme inn under Jesu Kristi herredømme. Men vi har ikke – verken i sjelesorg eller forkynnelse – uten videre anfektet deres rett til å fortsette i sitt yrke, stifte ekteskap, ha eiendom og penger.

Samtidig har tekstene om å forlate alt eller selge alt også blitt anvendt så radikalt som f.eks de 12 måtte oppleve det da de ble kalt. Mange misjonærer eller forkynnere kan vitne om det.

Jeg tror evangelistene ville ha nikket *både*

- til den anvendelsen Hallesby gjorde seg til talsmann for da han prekte over den ovenfor siterte Lukasteksten, *og*
- til den kallsforkynnelsen som lyder i misjonskretser når ungdom utfordres til radikal heltidstjeneste med utgangspunkt i samme tekst.

"Vandrer-radikale" og "fastboende sympatisører"

I tråd med det vi ovenfor har skrevet ble det to slags "etterfølgere" allerede under Jesu jordiske virksomhet. Noen vandret sammen med ham fra sted til sted. Andre ble *ikke* med ham omkring på reisene. De var bofaste og hadde eiendom. Noen av disse siste brukte sikkert mye av sine ressurser nettopp i tjenesten for ham, f.eks de tre søskenene i Betania (Luk 10:38ff.)

Nytestamentleren Gerd Theissen her preget formuleringene *vandrerradikale* og *fastboende sympatisører*. Poenget er å vise det vi ovenfor har understreket: At noen som fikk et *bokstavelig* kall til oppbrudd, mens andre ble Jesus-tilhengere uten noe slikt oppbrudd. At begge gruppene stadig ble konfrontert med rikdommens farer og bedrag (se især tekster i Lukasevangeliet), forandrer ikke noe på dette forhold i det ytre.

Konklusjonen er at Jesus kalte *alle* til et indre oppbrudd og et nytt liv (det vi vanligvis kaller omvendelse), og at han kalte *noen* til et oppbrudd som fikk klare ytre følger i etterfølgelsen.

Etter pinsedag

Apostlenes gjerninger og apostelbrevene avspeiler noe av samme strukturen. Fra begynnelsen ser det ut til at den "vandrer-radikale" linjen ble fulgt opp i et eiendomsfellesskap (Apg 2:43ff; 5;1ff). Mange solgte tydeligvis alt de eide for å støtte opp om menigheten og dens fattige. Etter hvert som evangeliet spredte seg, ble det dannet kristne menigheter i de ulike byene. De kristne fortsatte oftest i sin jordiske "kallsgjerning" (et uttrykk som hører reformasjonsteologien til). Men noen ble, av Gud og menigheten, kalt til en tjeneste der de måtte bryte opp, reise til nye områder og forkynne Guds rike. De som ble igjen og som ivaretok sitt ordinære arbeid og sin hjemmesituasjon, opplevde at de hadde del i det samme kallet. Men de la til rette for at noen *på en særlig måte* skulle få anledning til å virkeliggjøre det. Tekster som Apg 13:1ff; 16:1ff; 2.Joh 10f og Hebr 13:2 avspeiler denne dobbeltheten. De "fastboende" kalles til å øve gjestfrihet eller yte økonomisk bidrag nettopp til slike "vanderradikale" (Fil 4:14ff). Tydeligst kommer denne dobbeltheten til uttrykk i Rom 10:14f hvor det forutsettes at noen *sender*, og at noen *blir sendt*: *Men hvordan kan de påkalle en som de ikke er kommet til tro på? Og hvordan kan de tro på en som de ikke har hørt om? Og hvordan kan de høre uten at det er noen som forkynner? Og hvordan kan de forkynne, uten at de blir utsendt? Som skrevet står: Hvor fagre deres føtter er som bringer fred, som bringer et godt budskap!*

I tillegg var noen av tjenestene i den troende forsamling tid- og energikrevende. De som ble opplært i troen, skulle derfor bidra med økonomisk støtte til dem som viet store deler av sin tid til undervisningsoppdrag (Gal 6:6).

Etterapostolsk tid og tiden fram mot reformasjonen

I etterapostolsk tid omtales *omreisende profeter* i flere kilder. Dette er ikke overraskende i lys av Rom 10. I hvilken grad disse var utsendt fra bestemte menigheter, varierte sikkert en del. Falske forkynnere som reiste omkring og forvirret menighetene, møter vi allerede dype spor av i NT (2.Joh 10-11 o.a.st). Men dette faktum (omreisende falske forkynnere) forutsetter indirekte at det foregikk en aktiv og planlagt "reisevirksomhet" også ved sanne forkynnere. De var på en særlig måte kalt til et liv i oppbrudd. Denne omreisende evangeliseringsvirksomheten må ha vært omfattende i de tre første hundreårene av kirkens historie. Kirkehistorikere mener likevel at hovedtyngden av "misjoneringen" foregikk ved vanlige kristne i deres hverdag, (jfr f.eks artikkel av Oskar Skarsaune i Fast Grunn nr.5 – 85, s 281ff..)

Munkebevegelsene følger i en forstand opp det "oppbruddet" som denne gruppen omreisende profeter hadde gjort. Men forskjellene er også tydelige.

Noen av munkebevegelsene isolerte seg og dyrket sin fromhet innenfor klostrenes vegger. Noen var nok også aktive utad i ulike former for tjeneste og åndelig veiledning. Men deres radikalitet i etterfølgelsen hadde likevel et mer innadvendt formål. Fromhetslivet fikk en egenverdi. De mente seg å ivareta en radikal forståelse av Jesu etikk, altså en radikal etterfølgelse på linje med dem som i Jesu jordeliv solgte alt og dro omkring. Vanlige menighetslemmer levde i ekteskap, fikk barn og sørget for et stabilt familieliv og arbeidsliv. Også disse skulle selvsagt forpliktes på Guds bud. Men munkene og nonnene lot seg i tillegg forplikte på de såkalte "evangeliske råd". Derfor ble det et "bare" i den etikken som "vanlige kristne" levde etter. For de kunne ikke i den grad vie seg til et "geistlig" ("åndelig") liv. De levde og virket innenfor rammen av det som senere er blitt kalt "det modererte krav". Slik kom det en "to-plansetikk" inn i den katolske kirkes teologi.

Luthersk kallsetikk

Luther tok et sterkt oppgjør med munkefromheten. At det skulle finnes noen stand som er "mer åndelig" enn de stender som i nestekjærlighetens navn ivaretar nødvendige "kalls"-oppgaver i samfunnet, var for ham hykleri. En kristens kall er nettopp å tjene Gud i hverdagens utfordringer. Å etterfølge Jesus er å være trofast og lydig mot hans bud *i og gjennom* ens jordiske kallsgjærning. For omvendelsens liv leves der. I hverdagen driver Gud sin helliggjørende gjærning gjennom frustrasjoner og utfordringer. Vår kall er å tjene Gud hverdag som helg, der hvor Gud har satt oss. "*Langt mer from enn en munk med sin kåpe er min kjære Lena med skurekost og såpe,*" sa han. I prinsippet er enhver kristen innsatt i "den geistlige stand". Hverdagens kallsgjærning - i nestekjærlighet - er vår "åndelige gudstjeneste" (Rom 12:1).

Begrepet "kall" er derfor i klassisk luthersk tenkning primært knyttet til utfordringene i arbeidslivet, i familierelasjonene og i "stendene" hvor en er plassert. Om Jesus kommer i morgen, fritar ikke det meg for kjærlighetens gjærning i dag. Jeg har fortsatt plikt til å plante et epletre, hvis det hører til det jeg i mitt jordiske yrke er "kalt" til.

Selvsagt kjenner Luther og reformatorene også til det særlige kall til tjeneste, f.eks som prest. Men de betrakter ikke de to typene kallsoppgaver som prinsipielt forskjellige.

Pietistisk etterfølgelsesetikk

Pietismen var ikke fremmed for Luthers tanker om det jordiske kall. Men nå bryter det fram en sterkere bevissthet om det særlige *kall til tjeneste* for Gud i hans åndelige regimente. Etter hvert ble noen yrker betraktet som "kallsyrker". Det gjelder i særlig grad yrker hvor Guds ord og den diakonale tjenesten sto sentralt. Langt opp mot vår egen tid er lærer- og sykepleieyrket omtalt i kalls kategorier. Og tjenesten med Guds ord (jfr Apg 6:4) som forkynner, prest, misjonær og emmisær ble innen den pietistiske tradisjon på en måte satt på linje med evangelienes "vandrerradikale". Disse hadde Gud tiltenkt særlige oppgaver innen det åndelige regimente. Denne kallsforståelsen har lenge vært så dominerende at den lutherske omtalen av vårt "jordiske kallsarbeid" i mange miljøer ikke har blitt holdt fram med tydelighet. Et kall er identisk med et misjonærkall, kall til barnearbeid, forstander, ettåring, til å reise i team osv – altså oppgave som har nær sammenheng med menighetens ansvar for å vinne mennesker for Guds rike før Jesus kommer igjen.

Men vi må ikke generalisere. Både Hauge og haugianerne på 18-hundretallet og Hallesby/Hope på 19-hundretallet hadde et sterkt syn for det jordiske kallsarbeid. Denne innstillingen kom til å prege store deler av lekmannsbevegelsen. Kristne skulle gå inn i – og være kristne – i ulike yrker. De skulle ivareta de utfordringene som Gud stiller oss overfor på skapelsens plan, og det skulle de gjøre med troskap, som Guds medarbeidere i verden.

Mattias Orheim er derfor bare et av flere eksempler på at den pietistiske vekkelse kunne fostre forkynnere og forfattere som forener den lutherske kalletikken og den pietistiske etterfølgelsesetikken:

*"Kvardagskristen vil eg vera,
syn for segn det krev Guds ord"*, sier han.

*"Kvardagskristen, **døyp**t til yrke,
fødd til kjærleik, skapt av Gud,
vigslar heim og hall til kyrkje,
kjøkkenkrå og handelsbu."*

*"Eg hev ei tenesta stor for Gud,
frå dag til dag i det stille,
der kvardagskleda vert presteskrud,
og livsens småting så gilde."*

Et spenningsfylt liv

Skal vi være tro mot alt Guds ord, virker det som vårt ideal må ligge et sted i spenningen mellom den pietistiske etterfølgelsesetikken og den lutherske kalletetikken (jfr Nordlanders bok *Guds rike og kristen livsstil*, Lunde Forlag, 1978 s23).

Vi skal både be om - og være åpen for - at Gud kaller og leder noen kristne inn i særlige oppdrag hvor misjon og menighetsbygging er hovedkallet. Disses kallsarbeid bør normalt skje i et samspill med den kristne forsamlingen. Det skal oppfattes som forsamlingens eget kall. Kilden til dette kallet er

- på den ene siden Gud selv i hans ledelse av den enkelte (indre kall) og
- menigheten som Gud bruker for å bekrefte det indre kallet (ved et ytre kall).

Denne dobbeltheten finner vi allerede i NT (Apg 13:1ff).

Samtidig skal forsamlingen (vanlige kristne) være tro i sin jordiske kallsgjerning og øve kjærlighetsgjerninger til nestens gagn og til ære for Gud. I og ved denne kallsgjerningen skal de muliggjøre sendetjenesten. (NB: Ordet misjon betyr sendetjeneste, ordrett "sendelse".) Slik skal kristne med et særlig kall få realisert det kallet som Gud har gitt dem og på *en særlig måte* være redskap når Guds menighet skal bygges.

At forholdet mellom disse to slags kallsgjerninger ikke kan settes på en fast formel, er vekkelsen historie det beste bevis for. Gud har grepet inn overfor enkeltpersoner, kalt dem - mer eller mindre i strid med de offisielle kirkenes og misjonenes planer – utrustet dem med nådegaver og satt dem inn i en sjelevinnertjeneste av stor betydning. Hans Nielsen Hauge er det klareste eksempel fra norsk vekkelseshistorie. "*Vinden blåser dit den vil*", sa Jesus i en overraskende omtale av Den Hellige Ånd. (Joh 3:8) Uten mennesker som har opplevd et radikalt kall til oppbrudd, vil Guds kirke miste dynamikken. Samtidig er Hauge et klart eksempel på en som ønsket at de vakte skulle ivareta sin kallsgjerning i hverdagen. Haugianerne tjente Gud både ved gjerninger som sikter på vårt jordiske liv på skaperplanet og gjerninger som sikter på medmenneskers frelse. Dette er en viktig arv å ta vare på.

Det er naturlig å avslutte en slik artikkel med et dobbelt bønneemne. Og da bør hver enkelt kristen først tenke på seg selv: At en får bli brukt av Gud både

- på skapelsens plan (jordisk kallsarbeid i tjeneste for nesten) og
- på frelsens plan (i sjelevinnerarbeid).

Kanskje Gud svarer meg med en konkret utfordring om *å selge alt og følge Jesus?* (jfr Kjebekks bok med samme tittel) Da skal jeg være lydig og gå i tro på hans løfte. *I tro* eller *ved tro* – det karakteriserte dem som Gud fikk bruke på en

særlig måte i frelseshistorien (Hebr 11). Det samme kan sies om de mange som gjennom misjonshistorien har brutt opp og gått - i lydighet mot Guds kall. De gikk i tro og satset i tro. Denne troen kan fortsatt virke store ting fordi den er rettet mot den treenige Gud. Han er *underets Gud*, han er *frelseren* med all makt i himmel og på jord, og han er *Ånden* som Gud gir den som lyder ham (Luk 11:13).

Misjonsleiar og forkynnar

Tormod Vågen 1903 – 2003

Av Erik Kjebekk

Ein søndag for snart femti år sidan såg eg Tormod Vågen for fyrste gongen. Eg var med far min til Hornnes kyrkje denne dagen. Tormod Vågen skulle preike. Og då måtte misjonsvennene i heimbygda mi, Flatebygd i Evje, til kyrkje. Bussen som vart sett opp, var fullasta. Kyrkja var også full av folk. Eg hugsar at me fann oss plass på galleriet. Kapellane hadde liturgien og Vågen preikte. Teksten var Fadervår. Eg hugsar ikkje innhaldet i talen. Men eg minnest at misjonsfolket sette stor pris på preika hans, og eg minnest også at han framførde preika med stort engasjement som berre Vågen kunne gjere det. Etter gudstenesta var fleire framme og helsa på han, andre heldt seg meir i bakgrunnen for den store misjonsleiar som dei såg så opp til.

Seinare i livet hørde eg Vågen fleire gonger, anten på krinsmøte eller andre stormøte på Agder. Særleg hugsar eg han frå landssommarskolen på Drottningborg. Der var Vågen mange gonger talar, og salane var fullsette av folk. Etter at eg kom til Oslo på slutten av 1960-talet var eg eit par gonger i heimen til Arna og Tormod på "studentkontakt". Vågen sette pris på kontakten med dei unge, og møta med studentar i heimen sin, trur eg han prioriterte høgt. For oss som var tok til som studentar i 1968, var det kjærkome å kome heim til Vågen. Han og Arna hadde ein åpen, varm og god heim. Det var heimsleg å vere der. Og Vågen lytte til det me unge hadde på hjarta.

Sjedefred og misjonærkall

Tormod Vågen kom frå ein god lesarheim i Sunnhordland. Foreldra fortalde borna om Jesus og om heidningane i Kina som ikkje hadde høyrte om Jesus. Han opplevde ei vekking i tolvårsalderen, men ho greip ikkje djupt nok. Noko verkeleg brot med gutesyndene vart det ikkje. Han hadde no ei vond tid frametter, "den verste tida eg har levd", sa han seinare. Då han var 14 år, ropte han til Gud på nytt om frelse og sjedefred. Ordet i Jes 43, 23-24 kom han til hjelp: "Eg, ja eg, er

den som slettar ut misgjerningane dine for mi skuld, og syndene dine kjem eg ikkje i hug." Ljoset frå evangeliet rann i sjela hans, han fekk tru seg som eit Guds barn, og i hjarta fekk han kjenne den freden som gjeng over all forstand.

Også i dei åra han var borte frå Gud, hadde han lyst og trong etter å reise til Kina. Sjølv om han var i stor tvil om han hadde kall til å verte misjonær, sende han søknad til misjonsskulen på Fjellhaug i 1921. Fem år gjekk han på misjonsskulen etter ei ordning der også lærarskulen var innbakt i opplegget. Så ville fellesstyret at han skulle studere teologi. Først måtte han då også får med seg studenteksamen, og i 1927 tok han til på teologistudiet som han fullførte i 1931. I studietida var han også mykje ute og forkynte Guds ord.

Vekkingstalar

Ludvig Hope tok i 1929 den unge Tormod Vågen med som talar på krinsmøtet på Sunnmøre. For Hope var det ei naud at det berre var han og Brandtzæg som skulle vere talarar på dei fleste krinsmøta. Yngre menn med nådegåver måtte inn i arbeidet, og dei måtte ut for å bli kjent mellom misjonsfolket. Brandtzæg gav Hope grønt ljøs for å take Vågen med på krinsmøtet. Dette er det første stormøtet der Vågen var sett opp som talar, og det gjekk godt. I åra frametter var han med på svært mange stormøte.

I januar 1931 var han saman med Johannes Daasvand på den årlege bibelveka i Kinamisjonsforbundet si forsamling Salem i Stavanger. Ein kveld song Daasvand ein av sine kjære songar:

*Hilser Peter dog især, der han går og græter.
Si jeg har ham hjertens kjær, stakkars arme Peter.
Si ham at gjelden er betalt, det er utslettet at han falt.
Si jeg haver glemt det alt, Jesus elsker Peter.*

Då kom vekkinga til Salem. I slutten av februar kunne ein lese i *Kinesaren*:

De har nok hatt en herlig tid i Salem i det nye året. Vel den rikeste tid som Salem ennå har opplevd. Det er Dås vand og stud. Vågen som har fått stå oppe i denne bevegelsen. En av dem som står arbeidet nærmest, skrev forleden: Det er ingen overdrivelse å si at der har vært bedt med hundreder. Det vil således forståes at det er et stort Åndens verk som er gjort og fremdeles gjøres inne denne forsamling. Det er stort at Herren ennå kan få åpenbare sin nåde så mektig iblant oss. Det gir håp for andre steder og andre forsamlinger.

Då Vågen døydde, skreiv Tore Tunglund i *Utsyn* og fortalde at han hørde for fyrste gongen vågen tale Guds ord på ein juletefest på Tryggheim i 1931. Det året var Tunglund elev på Tryggheim. Og Tunglund skriv:

Enno hugsar eg kor det tok oss unge på skulen å sjå og høyra den unge forkynnaren som kunne tala slik. – Den djupe klangen i røysta, det fagre språket og den mynd han tala med, var noko uvanleg for oss.

Men det som tok meg mest, var budskapet. Han tala over Joh. 6,37: ” – og den som kjem til meg, han skal eg så visst ikkje visa bort.” – Kor han skildra den opne døra i Jesus Kristus for alle som kjem til Gud ved Jesus Kristus!

Etter 39 år hugsar eg enno ei setning: ”Å, den som kunne ringja med denne evangeliets sølvklokke!” Ordlyden var gjerne ikkje original, men hjarta hans var i orda.-

Vågen fekk so mange store oppgåver, men mon ikkje den største var forkynninga? Her er tusener takksame hjarto, både i vårt eige og i andre land som minnest dei stunder då Tormod Vågen tala Guds ord. Heilt til det siste låg det sterkt på han at me eiga forkynnarar som når folket.

Sjølv var han ein villig og trugen forkynnar. Han ville, og måtte, få ringja med evangeliets sølvklokke, ringja bortkomne heim, og ringja anfekta til kvile. Og ikkje minst var han med og formidla misjonsoppgåvene ved forkynninga.

Då han hadde stått i vekkinga i Salem i åtte veker, reiste Vågen inn att til Oslo. Han måtte førebu seg til avsluttande eksamen i teologi til jul. Daasvand skreiv at ”det er det beste kursus Vågen kan få før han drar ut, det å få være med i en vekkelse”.

Vågen hadde i sitt eige liv erfart vekking, han levde i vekkinga og han var ein sterk vekkingsforkynnar livet ut. Han blei aldri trøytt av å innby syndaren til Kristus. Då han opna den fyrste sendinga i Norea 30. desember 1956, sa han mellom anna:

Programmet vårt er både enkelt og omfattande. Vi vil forkynna Jesus Kristus til frelse, og vi ynskjer at denne forkynninga skal verta sterk, allsidig, enkel og varm. Vår trong er å kasta evangeliets bergingstau ut til redde, fortapte sjeler, og hjelpa dei inn i frelsa si trygge hamn.

Vågen var støtt på reisefot. Det var om å gjere for han å forkynne evangeliet, rope ut at synda er sona og gjelda er betalt. Eg tek med eit nokså langt sitat frå ein tale Vågen heldt i Norea med tittelen *Virkelig fri*. Her tolkar han evangeliet til frelse og frigjering på ein sterk måte:

Det skulle vera underleg om eg ikkje her når nokon som har streva i eiga kraft, og prøvd å verta frelste på det naturlege mennesket sin veg. Det har vasa seg til for deg; på alle vis synest det stengt. Når du skal vera ærleg, er din idealisme bare ein ytre puss. Du treng ei omskaping, ei nyskaping. Må eg så få spørja deg: Vil du ikkje våga i dag å ta imot evangeliet om Kristi kross? Vil du ikkje la dårskapens evangelium få lov til å prøva om det kan eiga kraft til å frelsa deg og gjera deg verkeleg fri?

Vi vil heilt enkelt og liketil sjå korleis det går til, at evangeliet får gjera syndaren fri, evangelie-bodskapen om frelsens sanningar. Paulus har særleg det i ordet om Kristi kross. Kunne vi ikkje prøva å stilla oss inn under Kristi kross i denne stund, og så la krossen tala?

Kva er det vi ser på Golgata? Vi ser Guds kjærleik. Den har stråla fram gjennom meir enn ein martyrs liv. Men her ser vi Gud sjølv døy på ein kross, døy for ætta si synd. Jesu Kristi kross er difor den einaste dom over heile ætta sitt liv. Ditt liv og mitt liv.

Kanskje det heile frå fyrst av synest noko uskjonleg og meiningslaust, men etter kvart som me vert stille for han som heng der, så vendest synet innover mot deg sjølv. For når ein syndar møter Kristus, møter han seg sjølv. Det er noko ved Kristi person som seier meg, guddomeleg bydande: Slik skulle du ha vore! Og så tek syndaren til. Fyrst prøver han å få skikk på dei ytre gjerningane. Han prøver å få bukt med sitt egoistiske og eigenkjærlege sinneleg. Då græt han og bed, gjer gode lovnader og bryt dei. Prøver på nytt, og vert meir og meir vonbroten. Til slutt tek han til å augna noko forferdelig i sitt indre; han skjønar at han ikkje ein gong for alvor vil laus frå synda, han elsker henne. Den kjærleiken greier han ikkje riva ut or sitt bryst. Og kjærleiken til Gud eig han ikkje. Han elsker seg sjølv, og han maktar ikkje forandre denne tilstand.

Då kastar syndaren seg vonlaus, hjelpelaus og fortapt ned for Kristi kross. Han tvilar på om det finst frelse for han. Anten er han utvald til å gå fortapt, eller har han synda mot Den Heilage Ande.

Dette har evangeliet makta. Evangeliet om Kristus, ved Den Heilage Andens kraft, har knust syndaren. Han som før trudde han skulle utvikla det gode i sin karakter, finn at han er fortapt. Han har gått fallitt! Han oppgir seg sjølv! Han oppgir si eiga kraft!

Her går skilnaden mellom den naturlege religiøsitet og levande kristendom. Medan syndaren før greidde å gå forbetningsvegen og voks i trua på seg sjølv, gir han no opp. Han gir opp seg sjølv ved Kristi kross. Han har valt og overlata seg til Kristus på nåde og unåde, for han er fortapt. Han har brote med si fortid og sitt strev. Han skjønar at skal han verta frelst, må det verta av bare nåde. Han

prøver å tala evangeliet til seg sjølv, men stadig lyder det i sjela hans: "Det er ikkje for deg, du er i ei særstilling". Dei beste orda er berre ord. Du skjønar det bit ikkje på deg. Ditt sinn er så hardt, hjarta så kaldt, angeren så egoistisk og syndserkjenninga så grunn.

Nauda aukar i hjarta hans, og den største naud vert at han kjenner så lite naud. For den som i dette sin sjelstilstand ikkje går bort frå Kristus og isolerer seg, vil det før eller seinare henda nok stort, - det største i livet hans. Han får sjå løysinga på krossen si gåta. Han får sjå sitt eige skuldbrev, det lange, det forferdelege, nagla til Kristi kross.

Han får sjå seg sjølv stilt utanom, og Kristus stilt inn i hans stad. Han får sjå Kristus gjort til synd for syndaren, og syndaren rettferdiggjort i Kristus. Dette er ikkje lenger for alle dei andre, dette er for han, for deg. Han kan ikkje skjønna det, men han kan tru det. Gud har sagt det. Synda er sona, skulda er kvitta. Medan tåra doggar augo, syng han:

*"Du gikk for meg en blodig sti,
og jeg som skyldig var, slapp fri:"*

Eit nådeverk av Gud: Kristus tok skulda vår, og så er vi fri. Fri for hans nådes skuld. Dette har evangeliet gjort, for evangeliet er ei Guds kraft til frrelsa for kvar den som trur.

Ja, om eg berre kunne tru! Seier du. Tru er, etter Luther, - og det er godt sagt, - den tome handa som du retter ut imot Kristi frelse. Rekk di tome hand ut no! Ta imot alt det Jesus har gjort for deg, og du eig heile frelsa for Jesu Kristi skuld. Og du er fri!

"Fri i fra nøden, dommen og døden! Amen Halleluja!"

Generalsekretær

Johannes Brandtzæg døydde 17. mars 1931. Ludvig Hope tok over etter Brandtzæg. Han baud seg fram sjølv: "Eg tykkjer de skal ta meg. Eg har pengar nok og æra nok. Eg skal stå i døra og sjå etter ettermannen til Brandtzæg." Det var dristig sagt. Men sjølv om Hope ikkje treivst særleg med generalsekretæren sine daglege gjeremål, så gjekk det godt for han dei åra han var dagleg leiar av Kinamisjonsforbundet. Mykje av korrespondansen med misjonsmarka og heimearbeidet tok forresten forretningsføraren og formannen seg av.

Me skal merke oss at Hope seier at han skal sjå etter ettermannen til Brandtzæg. Det kan ikkje tyde anna enn at han var heilt på det reine med at han sat i generalsekretærstillinga berre i ei overgangstid. Hopes alder tilsa at han ikkje

kunne vere generalsekretær mange år. Og Hope hadde planen klar, han såg i Tormod Vågen den komande leiaren i Kinamisjonsforbundet. Me veit ikkje kva tid Hope fyrst nemnde sine planar med Vågen. Josef Tunglund meiner at det var kort tid etter at han sjølv hadde tatt over etter Brandtzæg.

Tormod var blitt trulova med Arna Espeland i 1926. Båe bar på kallet til Kina. Men så kom spørsmålet til Tormod frå fellesstyret om å studere teologi. Resultatet vart at Arna reiste til Kina i 1929. Men då fellesstyret bestemte at Tormod skulle vere i heimearbeidet, kom Arna naturleg nok heim. Dette var i 1932, og same året gifta dei seg. Det er klart at det må ha vore vanskeleg for dei båe at dei ikkje skulle få arbeidsdagen i Kina. Det hadde dei sett fram til. I ettertid er det lett å sjå Guds spor i dette. Tormod vart ein leiar av store dimensjonar. Arna stod trufast med i kallet så lenge Tormod levde. Og frå då av og fram til dags dato har Arna ved sitt sterke misjonsengasjement tent misjonelden hos mange, unge og eldre.

Hope var generalsekretær til generalforsamlinga i Fredrikstad i 1936. Laurdag under generalforsamlinga hadde hovudstyret møte og konstituerte seg. Samstundes gjekk Hope av som generalsekretær og Vågen vart samrøystes vald til denne ansvarsfulle og arbeidskrevjande stillinga.

Misjonsleiaren

Tormod Vågen fylte stillinga han var sett til. I 1938 var han utsending for Norsk Misjonsråd til Internasjonalt Misjonsråds misjonskonferanse i Tambaram, ikkje langt frå Madras i India. Under forarbeidet til konferansen søkte Vågen ofte råd hos Einar Amdahl som då hadde vore generalsekretær i Det norske Misjonsselskap i mange år. Amdahl var nok den fremste misjonsleiaren i mellomkrigstida. Han og Vågen stod saman om ein konservativ misjonsprofil i ei tid då moderne liberale teologiske straumdrag gjorde seg sterkt gjeldande i internasjonalt misjonsarbeid. Tunglund skriv at "av dei private breva Vågen skreiv under møtet, går det klart fram at han reagerte sterkt på allmennreligiøsiteten og religionsblandinga som kom til uttrykk under møtet". I eit anna privatbrev skreiv han " at det fanst så mykje utvatna kristendom i verda, hadde eg aldri drøymt om. Uttrykket "det store fråfallet" tok til å få eit konkret innhald". Etter krigen deltok Vågen ofte i debattar om moderne økumenikk. Han gjekk sterkt imot at Internasjonalt Misjonsråd skulle slutta seg til Verds kyrkjerådet i 1958. Og han også svært aktiv for at Norsk Misjonsråd ikkje skulle søke om såkalt "konsultativt status" i Verds kyrkjerådet. Dette synet sigra då spørsmålet kom opp til avrøysting i 1961

Under krigen var Vågen med i leiinga av "Den hemmelige kirkeledelse". Det var eit svært farleg tillitsverv. Etter krigen må Vågen ha hatt ei stor arbeidsbør. Mange misjonærar som hadde vore i Kina størsteparten av krigsåra, skulle heim, og nye skulle ut. Og så braka krigen mellom kommunistane og nasjonalistane i Kina laus igjen. Kommunistane var på offensiven.

I 1948/49 måtte Kinamisjonsforbundet sine misjonærar forlate gamlefeltet. Nokre prøvde å etablere nytt arbeid i Sørvestkina. Men det varte berre nokre månader, så måtte dei reise derifrå. I denne fasen drog Vågen til Kina. For han var det om å gjere å få misjonæranne mest mogeleg kanaliserte ut på nye misjonsfelt. Generalforsamlinga på Framnes i 1946 hadde bestemt å undersøke forholda i Etiopia med sikte på å take opp nytt misjonsarbeid der. Dette vedtaket kom såleis ikkje som ein fylgje av at misjonæranne måtte ut av Kina, men nå vart nokre av kinamisjonæranne sende til Etiopia.

Både avviklinga av arbeidet i Kina og oppbygginga av nytt arbeid i Etiopia krevde ein kolossal arbeidsinnsats av Vågen. Vågen leidde dette arbeidet på ein dristig måte og med fast hand. Ikkje nok med det. På nokre få år omkring 1950 etablerte også Misjonssambandet nye arbeidsfelt i Hongkong, Japan, Taiwan og Tanganyika i tillegg til Etiopia. I leiinga for denne store omstillinga stod Tormod Vågen. Det er vanskeleg å skjønne at han makte dette arbeidspresset. I denne tida hadde han ingen misjonssekretær til å hjelpe seg. Generalsekretæren måtte take seg av dei fleste sakene. I tillegg var han mykje ute og forkynte Guds ord og heldt foredrag. Vågen er utvilsomt ein av dei største misjonsleiarane Noreg har hatt.

Kallet til teneste

Tormod Vågen tala ofte om at Guds barn står i gjeld til heidningane. Han heldt vel snaut ein tale utan at han kom inn på kallet til teneste i Guds rike. Ein kristen er ein Jesu Kristi tenar eller træl, som han ofte brukte å seie med bakgrunn i den greske grunnteksten. Vågen makta som få andre å formidle storleiken og rikdomen ved det å vere i teneste for Jesus. Og han la vekt på at heile livet skal vere vigsla til Kristus.

I Misjonssambandets misjonæralbum som blei utgitt i 1968, skriv Vågen mellom anna:

Misjon er sendetjeneste, og misjonæranne er Guds utsendinger, kalt til en spesiell oppgave. Bak dem står sendemenigheten.

Misjonsarbeid er således bevegelse, ikke stillstand. Gud har rørt ved hjertene. Det er misjonens hemmelighet. Frelste syndere har fått en hellig uro. De må videre ut med evangeliet til dem som ennå sitter i mørke. Misjon er krig. Krig mot satan og hans hær. Men misjon er noe mer. Det er redningstjeneste. Derfor lyder ropet:

*"Se, de går under i brenningens brus,
Redd en, redd en".*

"Liksom du har sendt meg til verden, så har jeg sendt dem til verden." Dette er Jesu ord.

Vår Herre og Frelser satte livet til for oss, og nå er vi skyldige å sette livet til for brødrene. Derfor er misjon ingen hobby eller lek. Misjonen er dødsens alvor. Det er en redningstjeneste. Her er vi alle med, fra den mest bortgjemte misjonsvenn til misjonæren ytterst ved fronten. Vi er ett i tjenesten. Men de som fikk kall til å dra ut blant hedningen, er våre utsendinger. De sa farvel til far og mor, til heim og fedreland og dro ut til et fremmed folk. Deres virke for sjelenes frelse utføres under åndelig og legemlig påkjønning som få av oss aner. Derfor er bønnetjenesten den største hjelp vi kan yte dem i kampen. Vi skal be og arbeide, be og arbeide, be og arbeide. Bønnen kommer først, og den må komme først. Da kommer også arbeid og offer.

Når Vågen talte om tenesta i Guds rike, så poengterte han veldig sterkt at det er nåde å få vere med i Guds rike sitt arbeid. Tenesta i misjonen kjem ikkje til oss som eit lovisk påbod. Evangeliet, Guds nåde skal vere drivkrafta i vår teneste for Gud. I *Årboka* for 1953 skriv Vågen:

Mange gonger har eg sagt at det er nåde å tena. Eg har også meint det. Men då sjukdomen gjesta meg siste sumar, vart denne sanninga ny. År etter år med hendingar og arbeid steig framom. Og det var so mykje som burde vore gjort annleis. Trongen til å tena endå ei stund forma seg i bøn om ei reinsa tenesta. Og summen vart alltid den same: det er nåde å tena.

I dette helsingsord til vårt misjonsfolk fekk eg hug til å vera personleg. Eg har leika med ein tanke som har vorte kjærare for meg etter kvart: Enn om kvar einaste misjonsven i kvart misjonslag, kvart einaste styremedlem, og kvar einaste arbeidar i misjonen både heime og ute fekk sjå tenesta som ufortent nåde. Her må eg segja med apostelen Paulus: "Ikkje at eg har gripe det, men eg jagar etter det."

Det har sin risiko. Når tenesta vert nåde, står vi utan krav av noko slag. Då er den minste tenesta stor. Då står vi i undring kvar gong Herren let oss gjera den

minste gjerning. Då vil audmjuk takk auka i styrke etter som nåden i tenesta går opp for oss. Og då vil hungeren etter å tena veksa seg fram innanfrå, frå det løynde djup der Gud møter sjela.

Når vi no endå ein gong får leggja fram ei årsmelding om arbeidet i misjonen ute og heime, er det i seg sjølv nåde. Og ettersom vi gjennom meldingane får ferdast omkring i heimland og heidningeland og sjå det som vart gjort og det som ligg att ugjort, er det vår von at nåden i tenesta vil verta til nye krefter i vårt indre menneske, krefter som dette året vil setja frukter i ei reinsa og rikare tenesta.

Jorda ligg der vårvarm og ventar på såd.

Takk, takk at også jeg fikk være med!

Tormod Vågen var til siste slutt tru mot kallet til teneste han fekk av Gud i unge år. Birger Breivik som vart Vågen sin etterfylgjar som generalsekretær i Misjonssambandet, la vekt på dette då han heldt minnetalen i Trefoldighetskyrkja under Vågen si gravferd. Då sa Breivik mellom anna:

Tormod Vågen hadde fått mange rike gåver og han gav dei heilhjarta vidare i den tenesta som han vigde heile sitt liv til. Når det grodde og vaks som det gjorde kring Tormod Vågen, hadde det med kallstruskapen å gjere. For han var kallet absolutt, totalt. Han levde i sitt ungdoms "ja" til Herren Jesus like til siste stund.

Me tar visst Hans Nielsen Hauges vitnemål for lett i munnen ofte, men eg kjenner trong til å gi det att her ved Tormod Vågens bære:

"Jeg har svoret Den Hellige Ånd lydighet, og han har hjulpet meg til at blive dette mitt forsett tro."

Kallstruskap og kjærleik fylgde i Vågens liv. Det var så naturleg å søkje hjelp hjå han. Han hadde det varme hjarta for alle søkjande, og mange kom til han, vener og medarbeidarar frå alle lag i folket i og utanfor den organisasjonen han tente. Andsynes eit lidande hjarta rann så ofte den varme tåra på hans kinn.

Han fekk den lukk å sjå nye nådegåver gro fram ikring seg. Unge med kall og vilje til å gi seg heilt til Herren Jesus, flokka seg kring han. Han turka ikkje opp med åra, men fekk nåde til å vera ei frisk og levande grein til siste stund.

"Vårt grunnsyn og vår teneste"

Då Norsk Luthersk Misjonssamband runda 75 år, held heldt Vågen foredrag om *Vårt grunnsyn og vår teneste*. Han la då vekt på at det er Guds ord som er avgjerande for den kursen me skal halde. Rett nok er me alle born av vår tid og er kalt til å tena vår generasjon på tida sitt språk. Men sjølvgrunnsynet på frelsa i Jesus Kristus og Guds rike kan ikkje forandrast. Guds evige openbering i sin Son er avgjerande for ein kristen sitt grunnsyn.

Og så minna Vågen tilhøyrarane om NLMs basisparagraf der det uttrykkelig står at NLM byggjer på Den heilage skrifter og den lutherske vedkjenninga. Dei som

stifta organisasjonen ville tufta han på den lutherske vedkjenninga. Dei var overtydde om at luthersk kristendom er i pakt med Guds ord. At NLM byggjer på Den heilage skrifta var meir sjølvsgagt den gongen enn i dag, for bibelkritikken hadde for vårt lands vedkomande ikkje sett inn så sterkt som han gjorde ikkje lang tid etterpå. For Vågen var det om å gjere å halde fram at NLMs arbeid i framtida må vere i pakt med Guds ord. Han nemnde spesielt "tre kall" som han sa, eller kanskje heller me kan seie, tre sider ved kallsoppdraget som er viktige å halde fast ved om NLM skal verkeleggjere sitt kallsoppdrag:

Ei åndsborn bibelsk forkynning har enno klangbotn i vårt folk. Forkynnarar med nådegåve og truskap bana vegane då arbeidet vårt vart grunnlagt. Vi må be om at Misjonssambandet også i framtida må få den nåde å senda ut forkynnarar med ein bodskap som sårar og lækjer, dømer og frigjer. Evangeliet vil også i framtida eiga Guds kraft til frelse for kvar den som trur. Kraft heiter "dynamis" på gresk, same ordet som dynamitt. Gud gi oss den nåde alltid å få vera true i denne store tenesta.

For det andre: Berande i vår gjerning ute og heime var ein Andens einskap som knytte oss saman. Difor kunne vi møte ytre motstand og mistyding. Difor kunne vi stå saman i trengselstider heime og ute. Ja, vanskane vert ofte til ei indre oppnying med meir naud og meir bøn. Gud gi oss å få eiga det same grunnsyn, den same ånd og same omsorg for tenesta ute og heime. Dette åndelege samfunn vert grunnlaget under sjølve samarbeidet. Det gjer oss rike og arbeidsglade, det gjer oss uthaldande og sterke.

For det tredje: Frå første dagen i Bergen, den vårdagen 1891, var misjonsfana heist på vår skute. Gud gi at ho aldri må firast. Misjon er arbeid. Misjon er vokster. Gledeleg er det at vår generasjon har bygt skular og leirstader for å vinna og binda borna og dei unge. Det er misjon.

Gledeleg er det også at vi fekk vera med og stiga inn på nye misjonsmarker og fylgja Guds sigergang. Så lenge vi er true mot misjonsordren, gjeld Jesu lovnad om at han er med. Misjonen er vår takk for Golgata. Misjonen er vår lydriad mot ordren.

Tør vi også seia at misjonen er vårt livselement? I desse 75 år har tenarane skifta. Vi tenkjer med takk på dei som tok dei første tunge tak og dei som bar arbeidet vidare. Nå er det vår tur. Må vi bli true til kveldssola sig.

Tormod Vågen var ein mann send av Gud. Hans truskap i kallet er eit eksempel for oss. Tenarane i Guds rike skiftar, men tenesta held fram til Jesus kjem att

Kallet til andre folkeslag

Av Unndis Bergås

Noe av det aller første Jesus sa til disiplene etter oppstandelsen, var dette: "Som Faderen har sendt meg, sender jeg dere," Joh. 20.21. Jesus var sendt til verden for å tjene menneskene og føre dem tilbake til Gud. Slik har han også kalt oss til å leve. Selv om evangelisering og misjon er en nødvendig følge av evangeliet, blir det ikke alltid en automatisk del av de kristnes eller kirkens liv. Som alle andre sannheter i Bibelen, må også denne forkynnes for at den skal komme i funksjon. Kallet til å nå videre med evangeliet bør formidles som en selvfølgelig del av det kristne budskap. Denne artikkelen skal primært handle om kallet til å nå mennesker på tvers av landegrensene. Den henvender seg særlig til dem som tenker på en tjeneste i andre land og til dem som hører med til sendemenigheten.

Misjonskall og misjonærkall

Tenk at den allmektige Gud har gjort seg avhengig av oss mennesker for å fullføre sin redningsaksjon på jorda. Et spennende og alvorlig spørsmål blir da hva Herren har tenkt med mitt liv. Når vi snakker om Guds ledelse, bruker vi ofte å tale om objektiv og subjektiv ledelse og om det indre og det ytre kall. Den objektive ledelse finner vi i Bibelen. Vi har allerede sett at Gud kaller alle kristne til å være med og utbre evangeliet. Ingen kristen trenger be Gud om ekstra ledelse når det gjelder *om* han eller hun skal være med. Men når det gjelder *hvordan* Gud vil bruke oss, kommer den individuelle, subjektive ledelsen inn. Her er balansen mellom det ytre og det indre kall tjenlig. Det indre kall er den enkeltes opplevelse av at Gud kaller til en spesiell tjeneste. Dette oppleves ofte som en indre uro. Videre kan bibelord tale på en særlig måte til den enkelte om kall til en tjeneste. Gud kan også gi spesiell lyst til eller byrde for et oppdrag. Det ytre kallet kan komme gjennom enkeltmennesker som ser at vi har utrustning for denne typen tjeneste, fra en organisasjon som kaller oss til et oppdrag eller fra forskjellige ytre omstendigheter som legger seg til rette. En god illustrasjon på hvordan Gud leder, er et skip som segler i mørket og må navigeres etter lys. Når flere lys ligger på samme linje, da er skipet på rett kurs. De viktigste "lysa" Gud bruker når han leder oss er sitt Ord (lest i sammenheng), bønn, andre mennesker, indre overbevisning og ytre omstendigheter.

Når hver enkelt kristen for alvor begynner å be Gud vise hvordan de og deres forsamling kan være en del av denne herlige planen, da begynner det å skje ting. Det skjedde i Antiokia, Ap.gj. 13.1-3. Det er ikke likegyldig hvordan det skjedde. Dette korte avsnittet berører i hvert fall tre sider ved kallsformidlingen. 1) Kallet blei gitt til menigheten. Paulus og Barnabas var ikke overlatt til seg selv i

kallsprosessen. 2) Kallet bygget også på fornuftsmessige grunner. Det nevnes i begynnelsen av Apgj.13 at menigheten i Antiokia hadde flere profeter og lærere. De hadde ressurser å dele med andre. 3) Et viktig aspekt ved kallsformidlingen var ledelsen ved Den Hellige Ånd. Beretningen sier at mens de holdt gudstjeneste og fastet, sa Den Hellige Ånd til menigheten at de skulle sende Paulus og Barnabas ut til andre land med evangeliet.

Disse prinsippene er også i funksjon hos oss. Men det spørres om vi ikke i altfor stor grad har overlatt til den enkelte å høre Guds kall til misjonærtjeneste. Det er større sjanse for å ta feil dersom en skal finne ut av det på egenhånd enn om forsamlingen er mer med i kallsprosessen. En forsamling skulle alltid i bønn stille seg åpen for at Gud kanskje vil sende mennesker fra deres fellesskap ut til andre land. Som en følge av dette, ville de være på utkikk etter passende kandidater. Disse trenger veiledere som kan ta seg av dem individuelt og gå sammen med dem i deres voksende fellesskap med Kristus. Etterhvert kan de få større og større oppgaver, og de kan få prøve både hvilke tjenester de har gaver til og om de har de menneskelige egenskaper som kreves for å sendes ut som misjonærer. En slik systematisk oppfølging kommer ikke i stedet for den enkeltes egen kallsopplevelse eller Den Hellige Ånds direkte ledelse i menighetens fellesskap. Det er heller slik at de utfyller og stadfester de hverandre. Kristne som stadig ber høstens Herre drive arbeidere ut fra deres menighet, vil med all sannsynlighet oppleve en sterk delaktighet i kallet. Hva dette medansvaret innebærer helt konkret, skal vi komme tilbake til nedenfor. Aller først vil vi ta for oss noen viktige sider ved misjonærkallet.

Misjonærkallet

Da de tidlige misjonsvekkelsene gikk over landet vårt, la misjonsforkynnelsen stor vekt på millionene som døde uten evangeliet. Uten dette evighetsalvoret, blir kallet for overfladisk og lettvent. Hvis vi sendte ut misjonærer først og fremst for å hjelpe folk til høyre levestandard eller et mer meningsfylt liv, da er det ikke sikkert det ville være riktig for foreldre å ta sine småbarn med inn i en del av de områder vi arbeider i. Da kunne en også lure på om det ville være forsvarlig å utsette misjonærer for de psykiske og fysiske påkjenningene mange opplever. Det blir helt annerledes når spørsmålet dreier seg om evig liv eller evig fortapelse. Det betyr ikke at vi ikke har ansvar for å ta vare på liv og helse for misjonærene og deres barn. Men perspektivet er likevel et helt annet. Nyheten om at Jesus har vunnet over døden har vært kjent for en del mennesker i snart to tusen år. Tenk at vi enda ikke har klart å gjøre denne nyheten tilgjengelig for alle mennesker! Det er alvoret.

Nettopp fordi kallet er så alvorlig, er det viktig å ha et gjennomarbeidet forhold til det. La oss bruke en illustrasjon. John hadde vokst opp på bedehuset. På misjonsmøter der de talte om å ofre, følte han ofte at Gud kalte ham til å bli misjonær blant fattige folk der han måtte gi avkall på alle de goder han satte pris på i Norge. Han begynte på misjonsskolen og gjorde sitt beste for å utnytte tida for Gud. Da han kom ut på misjonsfeltet, var han et eksempel for de andre i måten han ofra seg for kallet. Men etter ei tid mista han gleden ved arbeidet og begynte å tvile både på misjonærkallet og på om Gud var fornøyd med ham som misjonær og kristen. Gjennom flere samtaler med en erfaren sjelesørger, oppdaga han at hans bilde av Gud ikke stemte helt med Bibelens. Han hadde nok forkynt til de nasjonale om den kjærlige Gud, men i sitt eget hjerte opplevde han Gud mer som en streng politimann enn som en kjærlig Far. Til sin forskrekkelse så han at mye av motivet for å bli misjonær var å ofre så mye at Gud ville være fornøyd med ham.

John hadde teologien i orden oppe i hodet, men han opplevde Gud annerledes i sitt daglige liv, i sine følelser. Dersom Gud oppleves først og fremst som en streng Gud som krever fullkommenhet, vil kallet fortone seg annerledes enn om han i første rekke er en kjærlig, trygg Far. Fordi vårt gudsbilde som regel er så farget av våre foreldre, er dette også en viktig sak å gjennomarbeide når en vurderer om en har et kall. Er det en opplever, det privilegium å være kalt av vår mektige Gud og gode Far til å være hans medarbeider? Eller kan det å bli misjonær være en måte å bli god nok for foreldrenes kjærlighet? Eller kanskje dette er det offer en bringer for ubevisst å sone for å bli kvitt skyldfølelse en ikke helt forstår. Det kan også være en flukt fra problemer på det indre eller ytre plan. Slike ting er det viktig å sortere gjennom når en arbeider med et kall. Ofte er det nødvendig å sette ord på tinga sammen med en erfaren kristen for å se det klarere.

Vibeke er på misjonsmøte. Misjonæren er en knakende god forteller og Vibeke kan se for seg de fattige i landsbyen som dør fordi de ikke har nok kunnskap om hygiene og som ofrer siste geita til Satan enda de ikke har nok mat. Hun blir så opprørt og føler at hun må gjøre noe. Er det et misjonærkall? Det som gjør det så vanskelig for Vibeke, er at hun også følte seg urolig da en forkynner skildra behovet for kristne i Nord-Norge og da kretssekretæren fortalte om barneforeningene som blei nedlagt fordi de ikke hadde barnearbeider. Levende fortellinger fra misjonsfeltene er viktige. For noen var de en slik fortelling som grep tak om hjertet og blei den første spiren til et misjonærkall. Fortellingene har også vært med og inspirert støttemannskapet heime til ny innsats. Men det kan bli en skeivhet dersom kallsforkynnelsen henvender seg for ensidig til følelsene. Gud henvender seg til hele mennesket, og det bør også kallsforkynnelsen gjøre.

Der er rom for stor følelsmessig begeistring og smerte. Samtidig trengs det åndelig visdom og menneskelig fornuft fanget av Guds Ord til å vurdere hvor en best kan tjene Gud med sin personlighet og utrustning. Vi har bruk for både bibelsk forkynnelse av kallet, personlige misjonærberetninger og nøkterne, oppdaterte opplysninger om behov og kvalifikasjoner.

Mennesker som arbeider med et kall, trenger å få vite hvilke typer yrker og tjenester det er bruk for. Det trengs mange forkynnere og teologiske lærere, og helsepersonell er det ofte mangel på. Å være lærer eller internatarbeider for misjonærbarna er en svært viktig del av misjonsarbeidet. Dessuten kan det være bruk for fagarbeidere innen forskjellige fag for kortere eller lengre prosjekter, for landbruksekspertter og personer med økonomiutdannelse. Noen er ledere i menigheter eller lærere ved skoler for nasjonale, mens andre arbeider med oversettelse og litteraturarbeid. En del misjonærer er for det meste stasjonert på et sted, mens andre reiser mye rundt i distriktet, for eksempel som evangelist, helsearbeider eller leder for jordbruksprosjekter. Det er viktig å ta kontakt med misjonen for å få vite hvilke tjenester det er mest bruk for til enhver tid, og hvilke menneskelige kvalifikasjoner som er ønskelige for de forskjellige oppgaver. Slike opplysninger kan blant annet hjelpe en med å velge en høvelig utdannelse. Når det gjelder telmtakertjeneste, er det plass for mange forskjellige yrker, blant annet engelsklærere, jordbruksekspertter, helsepersonell og dataekspertter. De som tenker å bli telmtakere trenger spesielle oversikter for hvilke yrker som er mest hensiktsmessige i de forskjellige land.

Mange ting kan komme inn og skape forviklinger i kallsprosessen. Noen er villige til å reise ut, men bare hvis Gud gir dem en ektefelle å dele kallet med. Andre strever fordi de har funnet en ektefelle med kall mens de selv ikke hadde opplevd noe kall før de traff den utvalgte. En del føler seg kalt til et spesielt land eller folk, men blir plassert et annet sted av misjonsorganisasjonen. Ikke så få har problemer fordi de har hørt andre fortelle om sin kallsopplevelse og de har lest om kallsoppleveser i Bibelen, men deres egen erfaring passer ikke inn. For noen er kallskampen veldig tøff fordi de aldeles ikke har lyst til å bli misjonærer, og de ser for seg et sorgelig gledesløst liv i det landet de minst kan tenke seg. Andre føler det vanskelig å bli sikker på om det virkelig kan være Guds kall, nettopp fordi misjonær er det de har mest lyst til. Uansett hvordan en opplever kallet, er det viktig at en kan være ærlig med det. Gud kaller på mange forskjellige måter, og vi opplever kallet forskjellig fordi vi har ulik bakgrunn og personlighet. Dersom kallsprosessen foregår som et fellesprosjekt mellom den enkelte som arbeider med kallet, og forsamlingen, er det større sjanse til at slike spørsmål som vi har nevnt ovenfor, finner en god løsning. For noen vil det bety

en stadfestelse av misjonærkallet; for andre vil resultatet være at de finner sin plass i tjeneste for Herren heime.

Hva innebærer kallet for misjonæren?

Å være misjonær er å være ambassadør for Kristus (2. Kor.5.20). Det krever høg etisk standard, offervilje og ydmykhet. Men først og fremst trengs det at ambassadøren kjenner godt den han eller hun skal representere. Et levende, personlig forhold til Jesus Kristus er det avgjørende. I dette fellesskapet griper vi mer og mer hva nåde er, og det er av uvurderlig betydning for en misjonær. Gud vet at vi kan tjene ham rett bare når liv og tjeneste kviler i ham. Se hvordan Johannes beskriver Jesu kall til disiplene: "Som Faderen har sendt meg, sender jeg dere," (Joh. 20.21-23). Det var sin elskede Sønn Faderen sendte til verden. Jesus sender disiplene som han elsket med en kjærlighet sterkere enn døden. Han vet at han kaller oss til et overveldende oppdrag. Men Den Hellige Ånd, som reiste ham opp fra døden, skal virke i og gjennom oss. Uten dette løftet kunne vi latt være å gå.

Det er viktig å ha klart for seg forholdet mellom Gud og misjonsorganisasjonen når det gjelder kallet. Er misjonærene kalt av Gud eller er de kalt av misjonen? Svaret er at de er kalt av både Gud og misjonen. Det er Gud som er Herre over våre liv. Men en misjonær går også inn i en misjonsorganisasjon, noe som innebærer mer enn bare det å få en arbeidsgiver. 2. Kor. 8.5 uttrykker noe av dette: "Og de ga ikke bare slik som vi håpet, men de ga seg selv, først til Herren og så til oss, som Gud vil det." Paulus gir uttrykk for det avgjørende når han sier at de ga seg *først* til Herren og *så* til dem. Det er Gud som har kalt, og så må den enkelte velge den misjonsorganisasjon en har tro for og føler seg heime i. En svikter ikke kallet om situasjonen seinere skulle tilsi at en forlater tjenesten i organisasjonen. Men når en har bedt Gud om ledelse og valgt sin organisasjon, så bør en gi seg til denne organisasjonen for den tida en har tro for å være der. Dette er mer enn et arbeidsgiverforhold. Organisasjonen blir mer som en familie og en del av Jesu legeme der jeg er ett lem. Kallet innebærer å høre til et sted med de privilegier og det ansvar det medfører.

Denne klargjøringa er viktig. Den gir frihet til å uttrykke uenighet med misjonsledelsen. Og den gir frihet til å ofre mer for evangeliet enn misjonen krever når en opplever det riktig. La oss ta et eksempel. Trine og Roar var plassert i nytt arbeid som var planlagt i en avsidesliggende dal. Da tida var inne for at de skulle flytte, hadde misjonen enda ikke klart å skaffe hus til dem. Styret på feltet skulle ha møte og hadde bestemt seg for å utsette oppstartingen av det nye arbeidet til de kunne få bygge et noenlunde skikkelig hus. Men Trine og Roar kunne ikke få ro for å vente. Nå var folket åpne for evangeliet. Trine og

Roar opplevde at Gud ville de skulle sette i gang, selv om de midlertidig måtte bo i en enkel hytte langt under den standarden som var vanlig for misjonærene på feltet. Kallet er et privilegium, og det er stort å være fri til å gi avkall på goder som en strengt tatt har rett på fra misjonen, dersom det tjener evangeliet best i det området en er plassert.

En av kostnadene ved misjonærlivet er stadige oppbrudd. En har knapt tid til å sørge over tapte venner og steder før neste oppbrudd er på trappene. Slikt kan tappe for overskudd. Familier med barn bærer stadig et ekstra ansvar for om de har tatt de riktige avgjørelsene med hensyn til barna. Der barna må bo på skoleinternat, gjennomgår disse familiene berg-og-dalbaner av følelser i forbindelse med avskjeder, gjensyn, og lengsel. Da er det viktig at vår kallsforståelse inkluderer hele familien. Det var ikke misjonærbarna som sa ja til kallet en gang. Men som misjonærbarn er de medrekna av Herren når han kaller. Det er ingen plass som er tryggere og bedre å være enn der Gud vil ha oss. Likevel tar ikke det fra oss ansvaret med å prøve ut hvilke ordninger som er best og legge til rette så langt en kan for at barna skal få en sunn og god oppvekst. Å reise heim dersom et av barna ikke makter situasjonen ute, betyr ikke å svikte kallet. Foreldrekallet er et objektivt kall. Alle foreldre kan vite ut fra Guds Ord at de har et kall til å ta seg av barna sine. Misjonærkallet er subjektivt og kan måtte vike for foreldrekallet i kortere eller lengre perioder der de to kommer i konflikt. Vi kunne nevne mange andre årsaker til at misjonærer må avbryte tjenesten ute tidligere enn de hadde planlagt, men denne artikkelen har ikke plass for det.

Før var det vanlige at misjonærer fortsatte i tjenesten det meste av livet dersom de ikke måtte avbryte av uforutsatte grunner. Nå går tendensen i retning kortere tjenestetid ute, og i mange tilfeller må det være slik. Samtidig er det viktig å understreke at vi har bruk for langtidsmisjonærer. En misjonær trenger flere år før han eller hun kjenner språk og kultur godt nok til å kunne yte fullt. Vi kan ikke vente at de nasjonale kirkelederne skal rekne oss som virkelige partnere dersom der ikke er misjonærer med tilstrekkelig erfaring. Nettopp på steder der det er langtidsmisjonærer, er det også lettere for korttidsmisjonærer å kunne gjøre en verdifull og effektiv tjeneste. Det er viktig å være åpen for hva Gud vil med våre liv. Hvis Gud vil ha meg til langtidstjeneste som misjonær, så er det den beste veien for meg. Naturligvis er det også viktig at misjonsorganisasjonene gir den oppfølging som trengs for at de misjonærene som opplever kallet til langtidstjeneste, skal kunne holde ut i periode etter periode.

Kallet og sendemenigheten

Bibelens bilde med menigheten som Jesu legeme er et sterkt uttrykk for det felles ansvar og privilegium misjon er. Nå kunne vi tenke at ikke alle kristne trenger være engasjert i ytremisjon. Deres oppgave som lem på legemet kan være menneskene i nabolaget og ellers i deres eget land. Men både Bibelen og kirkehistorien tilsier at en forsamling som ikke ser både Jerusalem og til jordens ender, mangler noe. Det betyr ikke at enhver kristen må dele sine ressurser likt mellom ytre- og indremisjonsarbeid. Vi har forskjellige hovedoppgaver. Men alle har ansvar for på en eller annen måte å være med å bringe evangeliet til de som ikke har hørt.

Dette ansvaret kan bli uttrykt på mange måter. Ofte er penger det første vi tenker på. Det kan bli en konstant dårlig samvittighet for noen fordi de stadig hører om pengebehov. Da er det viktig at den enkelte kan snakke med Gud om den saken. Bare han kan frigjøre oss både fra et egoistisk pengeforbruk og fra en stadig dømmende samvittighet som ikke lar oss nyte goder som vår kjærlige Far gir oss. Denne balansen kan variere fra menneske til menneske, og vi trenger å hjelpe og respektere hverandre på dette området. Kanskje vi mest av alt trenger å skape en motkultur der materiell levestandard blir nedprioritert i forhold til det som er vanlig i samfunnet ellers. Rom. 12.2 er så menn utfordrende på mange områder.

Sendemenigheten kan også bære sin del av kallet på mange praktiske måter. En slik måte er å holde kontakten med misjonærene. Barna kan skrive til misjonærbarn på deres egen alder. Dette kan avhjelpe noe av det kultursjokket det er for mange misjonærbarn å komme fra et beskyttet miljø ute til det sekulariserte Norge. Noen har overskudd til å gi misjonæren en liten oversikt over aktuelle nye bøker, utviklingstendenser innen deres yrke, i skolen eller andre ting som er vanskelig å følge med i når en er ute.

Også når misjonærene kommer heim, er det mye omtenkssomme kallsbærere kan bidra med. Det viktigste er kanskje å la de nylig heimkomne, både barn og voksne, bare være seg selv. Misjonærer er ofte vant til å leve i et tett felleskap, og det kan bli ensomt å komme til et Norge der alle er så travle med sitt. Kanskje har de i begynnelsen heller ikke overskudd til å ta initiativ til kontakt. Her er rom for masse oppfinnsomhet fra enkeltmennesker i det kristne felleskapet. For ikke å snakke om alle de praktiske tinga som skal gjøres og skaffes.

Kanskje det aller viktigste er forbønnen. Gud forstår nok når vi ber "Gud velsign alle misjonærene". Men Abrahams konkrete bønnekamp viser at bønn innebærer noe mer, (1. Mos. 18.16-33). Misjon er åndskamp, og den er heimefronten kalt til å være med i. Skal vi kunne delta både i kampen og takken, er det viktig å ha nærkontakt med de misjonærene en ber spesielt for. Å skaffe seg informasjon om behova i de forskjellige land og fordele bønneoppgavene i forsamlingen eller misjonsgruppa, er en måte å porsjonere ut slik at alle folkeslag blir omsluttet av forbønn. Misjonsengasjementet er også

med og fyller hele forsamlingen med en vitalitet som vi ellers ikke ville ha hatt. Herren lønner rikelig dem som tjener ham, både her og i det neste liv. Hvem vet hva Norge ville ha vært uten all velsignelsen Gud har overøst oss fordi vi er med i hans store redningsaksjon. Ingen kan måle resultatene av alle forbønnene for Norge som har steget opp fra nasjonale kristne rundt om i alle landa der nordmenn har drevet misjon i over 150 år.

Kallet – like hot?

Av: Marit Andersen

Har kallet gått ut på dato? Vi kan stundom tro det hvis vi ser på aktivitet, engasjement, giversinn, antall misjonskandidater etc.

Det som kan måles og veies er noe vi kan forholde oss til. Hvis vi synes det står dårlig til med kallets konsekvenser, ja så kan man jo sette i gang en foreningsaksjon, misjonærrekruttering eller evangeliseringskurs.

Jeg har lyst til å trekke frem kallet med fokus på hvordan Gud virkeliggjør kallet i en kristens liv.

Kall

Guds kall er sentralt i Bibelen. Ja, kallet er jo grunnlaget for hele Guds frelsesplan for menneskene. Jesu liv og gjerning var i kallets tjeneste (Heb.5,4-5) og Guds menighet har også Guds kall som grunnlag fordi livet med Kristus forutsetter et kall fra Gud til omvendelse og tro.

Guds kall er hellig (2. Tim. 1,9) dvs. det er Gud som er Herre i kallet. Samtidig understreker Gal. 1,15 at kallet er betinget av Guds nåde. Guds kall kommer først og fremst til mennesker som kall til personlig frelse og livet med Kristus. Men kallet står jo også i en større sammenheng der kallet beskriver enhver tjeneste i Guds menighet. Det er et stort ansvar å være under Guds kall (Heb. 10,39: "ikke unndra seg"), men også en forpliktelse til helliggjørelse og tjeneste (Ef. 4,1; 2. Tess. 1,11 og 2. Pet. 1,10: "vandre verdig det kall dere er kalt med; ..at vår Gud må akte dere verdige for sitt kall , og at han må fylle dere...; vær ivrige ..etter å gjøre deres kall og utvelgelse fast") . Kallet rommer også gledelige ting – nemlig å ta del i Guds løfter om frelsesgoder (Ef. 1,18; 1. Pet.5,10; 1. Tim. 6,12: "..forstå hvilket håp han har kalt dere til; Gud, som har kalt dere til sin evige herlighet i Kristus Jesus; ..Grip det evige liv som du ble kalt til"). Se Bibellex, Oluf E. Paaske red, Lohses forlag.

Jeg tror vi ofte snakker for snevert om kallet. Hvis kallet i for eksempel en misjonærs liv ikke er mer enn kallsopplevelsen, utreisen og tjenesten på misjonsmarka da snakker vi i beste fall om en innsnevring av emnet og i verste fall galt om kallet.

Litt om kall i Bibelen

”Bare i evangeliene og Åp. 14,4 tales det om å følge Jesus, og der brukes det overalt verbet ”følge”, ”etterfølge”, aldri substantivet ”etterfølgelse”. Dermed er det sagt at det å følge Jesus er en situasjon, der den som følger Jesus alltid befinner seg åndelig talt i bevegelse”. (Bibelsk oppslagsbok)

Nåde og kall hører sammen. Nådens kraftfelt er kallets kraftfelt. Kanskje vi kan si at vi har fått dobbel nåde? Tilgivelsens nåde og tjenestens nåde. Har du fellesskap med Herren, ja så har du også del i tjenesten. Det nye livet virker Herren i oss. Han er den aktive.

Bibelen har jo et vell av utsagn som beskriver det nye livet med Jesus. Bibelord som i en kristens hverdag kanskje føles for store eller overveldende? Kanskje vi må be om å tro dem? Se bare på litt av hva Guds ord sier:

”Han har kalt oss med et hellig kall... Gud er den som virker å ville og å virke.... Han er den som fyller oss med all lyst til det gode og med kraft til troens gjerning.... Gud er mektig til å gi overflod til all god gjerning..... Gud kan fylle oss med kunnskap slik at vi vandrer verdig ved at vi bærer frukt og vokser i all god gjerning.....Vi strider i hans makt som virker i oss med kraft..... Vi drives av Guds Ånd....” (2. Tim.1,9; Fil. 2:13, 2. Tess.1,11-12; 2. Kor.9,8; Kol. 1,10 og 21; Rom 8,14)

De bibelorda som kanskje gjør sterkest inntrykk på meg er når Paulus ber om at efeserne må forstå hvor ”..overveldende stor hans makt er for oss som tror, etter virksomheten av hans veldige kraft.” Og hvilken kraft er det her snakk om? Jo, ”det var denne han viste på Kristus da han reiste ham opp fra de døde og satte ham ved sin høyre hånd i himmelen”!! Det kan jo ikke bety noe annet enn at den kraft som Gud reiste Kristus opp fra de døde med virker i den som tror. Nå vil nok noen gjerne tro at dette er en form for åndelig kraftfortilskudd som åpner opp for seier i eget liv og tjeneste, fremgang, vekst og styrke. Nå er det bare det at Bibelen ser på kraft og styrke på en litt annen måte enn oss. Hans kraft gjør seg best i svakhet ser det ut som (2. Kor. 12,9-10). ”Min kraft blir fullendt i svakhet” eller som New International Version sier: ”.. for my power **is made perfect** in weakness”. Det er et skudd for baugen for den herlighetsteologen som bor i oss alle. Vi må av den grunn ikke avsvække Bibelens tale om kraft og makt, men ta inn over oss budskapet på bibelens egne premisser.

En tekst som viser oss kallets egenart har vi i Fil. 2,5-11. Det er Kristushymnen om Jesu fornedrelse og opphøyelse. Ord som beskriver Jesu gjerning er gi avkall på, tjene, fornedre seg, lydighet og opphøyelse. Vi kan trekke ut mange gode, oppbyggelige sannheter om Kristus, men avsnittet begynner faktisk med ”La dette sinn være i dere”. Teksten handler om våre liv, våre sinn og vårt kall. John Stott sier at denne teksten er en original utførelse og modell for oss i tjenesten. Han nevner tre konkrete konsekvenser inn i våre

liv og vår tid. "Tjeneste over trygghet. Medlidenhet over bekvemmelighet. Forsakelse over overflod." (Jan Martin Berentsen m fl: *Missiologi i dag*)
Å leve i kallet er å ha Jesus Kristus som Herre og leve i et livs- og lidelsesfelleskap med Ham.

De ovenfor nevnte bibelhenvvisninger tror jeg er litt av det man finner når man graver i mulda i kallets blomsterbed. Det er jordsmonnet. Og er jordsmonnet bra kan også blomstene bli mange og fine. Da vokser det opp disipler, tjenere, medarbeidere, etterfølgere, vitner, misjonærer, evangelister og mye mer.

Noen kjennetegn på et kall

For mange år siden skrev jeg av fra en bok 7 kjennetegn på en person som følger Jesus. Jeg kan dessverre ikke huske hvilke bok. Jeg deler det med dere her.

1. **Å elske Jesus over alle ting.** Luk. 14,26
2. **Å fornekte seg selv.** Mat. 16,24
3. **Et bevisst valg av korset.** Mat. 16,24
4. **Et liv i Kristi etterfølgelse.** Mat. 16,24; Gal. 5,22-23; Joh. 15,18
5. **En brennende kjærlighet til alle som tilhører Kristus.** Joh. 13,34-35
6. **Kompromissløs tillit til Guds Ord.** Joh. 8,31;
7. **Å fornekte alt for å følge Jesus.** Luk. 14,33

Avslutning

Kallet – like hot? Som hva da? Som før? Kallet er like aktuelt som nåden. Tilgivelsens nåde er ny hver morgen. Tjenestenes nåde er ny hver morgen. Kallet er ikke hermetikkvare. Det er ferskvare i like stor grad som Guds nåde. Vi kan ikke leve på gamle tiders kallsbevissthet. Det kan være til eksempel for oss, men Gud må virke i oss - i dag - med sin kraft.

Vi tror Gud leder

Av:Lena Skattum

De som blir intervjuet er Gry Harkestad (Bibel, team og tjeneste), Svein Brede Mella og Ingeborg Lid (begge Bibel, idrett og friluftsliv) ved Bibelskolen på Fjellhaug.

De er svært så tillitsfulle de tre bibelskolestudentene jeg treffer på Fjellhaug. De er sikre på at Gud vil åpne og lukke dører, og vise dem hva de skal gjøre i livet.

– Jeg tror Gud bruker andre folk når han leder oss. Han sender noen til oss, eller åpner og lukker dører, sånn at vi ikke kommer inn på skolen vi søker på for eksempel. Og så åpenbarer han seg gjennom Bibelen og taler til oss der, sier Svein Brede Mella.

Ingeborg Lid er enig. – Jeg tror du får ro for det du skal gjøre, mener hun. – Og hvis ikke du får det, kan du jo gå til veiledning og forbønn, sier Gry Harkestad.

Hun er veldig glad for at Gud er god, og at han ikke vil lede henne inn i noe vondt.

– Det står i Jeremia at han tenker fredstanker, og ikke tanker til ulykke for oss, smiler hun.

Svein skyter inn. – Derfor er det best å gjøre det som Gud leder deg til. Om du ikke har lyst, er det likevel det beste, tror han.

Jeg er overrasket over hvor overgitt disse ungdommene er. – Hva om du opplever at det du blir ført inn i er helt grusomt, da, spør jeg.

– Vanskeligheter og trengsel kan Gud bruke til at vi vokser i kristenlivet. Vi blir faktisk helliggjort gjennom det som er vanskelig. Derfor setter Gud oss på prøve av og til. Men det er godt å vite at Gud kan snu det onde til det gode, sier Svein.

Gry forteller at noen mener Bibelskoleåret er det verste året i livet deres fordi de blir konfrontert med så mange ting. – Det tror jeg vi bare har godt av, sier hun. – Ja, vi vil nok se det i ettertid, mener Ingeborg.

De tre mener at Gud leder dem hele veien, og gir dem kall til hva de skal gjøre.

-- Jeg har jo ikke akkurat syn om natten. Men en dag satt jeg på rommet og tenkte på hva jeg skulle gjøre neste år. Jeg sa til Gud at dersom han ville ha meg i team eller at jeg skulle bli ettåring, så måtte han få noen til å spørre meg om jeg hadde lyst til nettopp det, forteller Ingeborg. Hun smiler når hun forteller at det 10 minutter senere banket på døren. Det var ei som spurte om hun ikke ville være med i team.

– Jeg ble ikke sikker med en gang, men jeg fikk ro etter hvert for at det var det jeg skulle gjøre, sier hun.

Gry sier Gud vil lede oss så lenge vi ber, selv om vi ikke ser det hele tiden. – Vi kan se i etterkant hvordan han har ledet oss, sier hun.

Jeg lurer på om de tre noen gang savner skriften på veggen, eller tydelige kall fra Gud om hva de skal gjøre med livet sitt.

-- Kanskje vi ikke får sånne tegn i dag fordi vi er litt mer skeptiske, undrer Ingeborg. Gry syntes vi er heldige som har Bibelen til å vise oss hva vi bør gjøre.

-- Det er bedre å ha Bibelen enn ett syn av et eller annet slag. Et syn er sikkert fantastisk når du opplever det, men man kan jo ikke leve på det, mener Stian.

– Dessuten kan man glemme Gud hvis alt blir så fancy og stilig, mener Gry.

De tre ungdommene kan ikke vise til store kall fra Gud i livet sitt, men de tror alle har et kall. – Alle kristne i alle fall, sier Gry. Svein forteller at kristne har kall til å gjøre alle folkeslag til Guds disipler, og å følge hans vilje for livet deres.

Gry har kjent på et kall, derfor vil hun gå inn i teamtjeneste neste år. – Når du får veldig lyst til å gjøre noe, er det nok meningen at det skal være din tjeneste, tror Ingeborg.

Svein er enig. Han tror Gud bruker de evnene menneskene har. – Men vi kan også få beskjed om å gå inn i tjenester som vi ikke har forutsetninger for å gå inn i, sier Ingeborg etter å ha tenkt litt.

De tre sitter og drodler frem og tilbake og kommer frem til at Gud lot både Moses og Sara få oppgaver de ikke var utrustet til.

-- Likevel tror jeg vi skal bruke de gavene vi er best på. Men selvfølgelig kan vi få beskjed om å gjøre andre ting også, sier Svein. Han tror det å ha en tjeneste fører til en slags tilhørighet. – Dessuten er det ikke bra å bare få, men det er godt å gi også, for da får man ofte mer tilbake. Jeg merker at de gangene jeg har vokst mest i kristenlivet er når jeg har fått bidra med en tjeneste, sier han.

-- Men vi må ikke streve så mye med de tjenestetingene at vi glemmer å være barn, skyter Ingeborg inn. De andre er enig.

Jeg lurer på hva de tenker når jeg sier ordet "etterfølgelse".

– Da tenker jeg rett og slett på en som følger etter, ler Svein. – Det høres jo litt naivt ut, men det er løfter knyttet til det å følge etter Jesus. Det står at den som følger han ikke skal vandre i mørket men ha livets lys, sier Gry.

Hun tror man først må bestemme seg for å følge etter Jesus før man kan få seg en tjeneste.

– Det kan vi for eksempel se da Jesaja ble kalt, sier hun, og forteller at han først ble rensket, så ble han spurt om å gå, og så sa han at han ville gå.

– Det er viktig at frelsen kommer først, for det er jo først når vi har den, at vi har noe å gå med, sier Gry.

– Og så er det godt at når vi får en tjeneste, så er det Gud som skal jobbe gjennom oss. Det tenker jeg på når jeg synes det er skremmende at jeg skal ut i team neste år, sier Ingeborg. Hun sier at hun ikke trenger å være redd for å ikke strekke til, for Gud skal gjøre henne sterk.

Å formidle kallet til tjeneste i Guds rike

**Med apostelen Paulus som modell i lys av 2. Timoteus brev.
av Jan Gaute Sirevåg**

Apostelen Paulus skal i det følgende være modell når det gjelder å formidle kallet til tjeneste i Guds rike. Vi vil se litt nærmere på hvordan han i det andre brevet til Timoteus utfordrer og formaner sin nære venn og medarbeider.

Timoteus ble vunnet for evangeliet ved Paulus' virksomhet, og apostelen tok han med seg på sin andre misjonsreise. Ap gj 16 – 18,22.

Lukas omtaler han som disippel. Hvor nært forholdet mellom dem var, forteller den attesten som Paulus gir ham i brevet til menigheten i Filippi. Selv kunne apostelen ikke komme til dem, da han satt fengslet i Roma. Men han ville i

stedet sende Timoteus, for "jeg har ingen som ham, ingen som så oppriktig kan ha omsorg for dere... Han har vært som en sønn for meg når vi sammen har gjort tjeneste for evangeliet." Fil 2,20 og 22.

Kallet er forankret i nåden i Kristus Jesus

Når Paulus løfter fram kallet til tjeneste i Guds rike for sin unge venn og medarbeider, skjer det på ved å henvise til Kristi frelsesverk: "Han har frelst oss og kalt oss med et hellig kall, ikke på grunn av våre gjerninger, men etter sin egen vilje og nåde. Det er nåden som er gitt oss i Kristus Jesus fra evighet av". 2.Tim 1,9.

Fokus er ikke på kvalifikasjoner eller gjerninger! Ene og alene Kristi verk og Kristi nåde begrunner kallet til tjeneste, likesom kallet til frelse! Det er det grunn til å merke seg og ta lærdom av! Det betyr ikke at apostelen ser bort fra spørsmålene om utrustning og dyktiggjøring i tjenesten. Like ovenfor formaner han sin medarbeider om å fornye den nådegave som han har fått. Og vi har allerede nevnt hvordan han overfor menigheten i Filippi roser Timoteus' kvalifikasjoner som menighetsleder. Men når kallet til tjeneste lyder, har det eksklusivt sin begrunnelse i Kristi verk og Hans makt! Det gir grunn til stor frimodighet, både for den som løfter fram dette kallet og for den som tar imot!

Kallets innhold er forankret i formidlingen av Kristi evangelium

Oppdraget har ett hovedfokus, nemlig å formidle det nådens budskap som begrunner kallet til tjeneste: "... den nåde som er gitt oss i Kristus Jesus fra evighet av, og som nå er blitt åpenbart da vår frelser, Kristus Jesus, kom til jord. Han har tilintetgjort døden og ført liv og udødelighet fram i lyset ved evangeliet; det er jeg satt til herold, apostel og lærer for." 1,10f.

Herold understreker at budbæreren er satt til å være utroper av sin herres budskap. Apostel signaliserer en utsending med en bestemt fullmakt. Lærer understreker at budskapet har et sannhetsinnhold som må formidles i troskap. Det er derfor ikke tilfeldig at vi nettopp her støter på det kjente uttrykket: "Jeg vet på hvem jeg tror!" 1,12. Kallet til tjeneste i Guds rike er et bestemt oppdrag som er knyttet til et bestemt budskap, nemlig budskapet om Guds frelsesgjerning i Jesus Kristus. Her løfter apostelen frimodig fram seg selv som forbilde: "Ha de sunne ord som du har hørt av meg, som ditt forbilde, og stå fast i den tro og kjærlighet som vi har i Kristus Jesus!" 1,13.

Formidlingen av kallet til tjeneste må aldri miste dette budskapsorienterte perspektivet. Her kan vi også, både som formidlere og mottakere, få trøst og frimodighet av løfteordet som lyder i denne forbindelse: "... han har makt til å ta vare på det som er meg overgitt, helt til dagen kommer". 1,12. Gud våker selv over sitt ord og er på en særlig måte nærværende og hjelpsom i sine tjeneres liv, ved sin Hellige Ånd. 1,14.

Kallets utøvelse er forankret i overlevering til nye budbærere.

Apostelen er opptatt av at dette livsviktige oppdraget blir overlevert nye mennesker og generasjoner til videre vitnesbyrd: "Det du har hørt av meg i mange vitners nærvær, skal du overgi til pålitelige mennesker som er i stand til å undervise andre." 2,2. Dette er klart og utvetydig formulert, og sier mye både om budskapets betydning og hva som skal prege kall og utøvelse av tjeneste i Guds rike! Evangeliet skal videre, og da er rekrutteringen av nye budbærere helt avgjørende. Som ringer i vannet, må det være budbærere som er opptatt av å videreformidle evangeliet til nye medarbeidere som går inne i det samme oppdraget! Her ser vi et klart kjennetegn ved evangeliet: Det må stadig videre til nye mennesker for å frigjøre og skape gudsriketilhørighet.

Derfor trenger vi som er Kristi budskapsformidlere, stadig å ha hver våre "timoteuser" som vi investerer tid, krefter, veiledning og undervisning i. Flere av oss står til tider overfor større eller mindre forsamlinger og benytter med rette muligheten til å løfte fram kallet til tjeneste i Guds rike. Men vel så viktig er den nære, personlige oppfølgingen overfor de få som jeg har fått et særlig veilederansvar for. Timoteus ble en fremtredende leder i misjon og lokalmenighet og illustrerer at det nettopp er ved personlig oppfølging at ledere rekrutteres og plasseres inn i viktige oppgaver i Guds rike!

Kallets liv er forankret i lidelse under korsets tegn

Apostelen vet av egen erfaring at tjenesten for evangeliet fører med seg lidelse her i verden. Han utfordrer jordnært Timoteus til å ta på seg sine forpliktelser med en klar bevissthet og vilje til å ta imot det som tjenesten måtte kreve av ham: "Lid også du vondt som en god Jesu Kristi stridsmann." 2,3. Vi må ikke i formidlingen av kallet til tjeneste i Guds rike, legge skjul på at det dreier seg om rekruttering til en strid og en kampstyrke som har sterke motstandere, jf. Ef 6,11-17. Lidelsen er en realitet for Guds medarbeidere i en verden der evangeliet på grunnleggende måte er et fremmedord, ja, der "Ordet om korset er dårskap for dem som går fortapt, men for oss som blir frelst, er det en Guds kraft." 1. Kor 1,18.

Det betyr at liv og tjeneste i Guds rike i utgangspunktet er underlagt lidelsens kår, slik Mesteren selv møtte motstand og endog hat og svik da han vandret omkring og gjorde sin gjerning.

For en Kristi tjener er denne kampen på Guds side og under hans beskyttelse. Det er karakteristisk at fokus i dette avsnittet rettes mot Herren og hans makt og muligheter ved sitt ord: "Husk på Jesus Kristus, som er stått opp fra de døde og er av Davids ætt. Dette er mitt evangelium. Det lider jeg for, ja, jeg er bundet som en forbryter. Men Guds ord er ikke bundet! Derfor utholder jeg alt for de utvalgte skyld, for at også de skal nå fram til frelsen i Kristus Jesus og få evig herlighet." 2,8-10.

Det er viktig at disse realistiske tonene klinger med når vi formidler kallet til tjeneste i Guds rike. Men lidelsen for en kallets tjener må allikevel ses i et

større perspektiv enn det rent personlige. Den bidrar til å fremme Guds frelsesverk for andre. Paulus kaller dem her "de utvalgte", det vil si alle dem som ved Jesu frelsesverk er tiltenkt en plass i Guds rike, jf. Ef 1,3-14. Gud selv har tatt initiativet og vil at alle mennesker skal bli frelst. Vi er gitt det privilegium å bli tatt med på laget som hans medarbeidere. Det gir et herlig perspektiv på denne tjenesten som vi i lidelse under korsets tegn frimodig utøver og samtidig kaller stadig nye medarbeidere inn!

Kallets fullendelse er forankret i det fullkomne Guds rike

Gjerningen som evangeliets tjener, er et oppdrag helt og fullt på Herrens premisser, like til den dag da Mesteren selv signaliserer at oppbruddets time er inne. Apostelen blir nesten høytidelig når han i avslutningen av brevet tar Gud selv som vitne og med en sterk formaning setter ord på dette: "Forkynn ordet, stå klar i tide og utide, overbevis, tal strengt, tal trøst! Gi ikke opp når du lærer dem!". 4,2.

Her er det ikke hva som passer eller smaker budbæreren som står i fokus, eller om mottakeren er mer eller mindre mottakelig! Her har det som tjener evangeliet forkjørsrett, og verdistandarden er dermed satt i rammen av et livslangt tjenesteperspektiv. Vi trenger å understreke dette i vår postmoderne tid når den enkeltes behov synes å veie så tungt i vektskålen. Det betyr ikke at vi skal se bort fra livslovene i menneskelivet og anerkjente standarder for nødvendig veksling mellom arbeid og fritid. Men vi trenger en fornyelse i samsvar med Mesterens eget ord når han sier: "Søk først Guds rike og hans rettferdighet, så skal dere få alt det andre i tillegg!" Matt. 6,33.

Alvoret i dette understreker apostelen ved å henvise til sin egen situasjon: "Jeg skal nå ofres og tiden er inne da jeg skal bryte opp." 4,6. Det er viktig å nytte tiden i tjenesten for evangeliet. Den er begrenset og går i tillegg så fort! Men når Paulus ser tilbake på liv og tjeneste samtidig som han ser fremover, fortøner bildet seg lyst i rammen av det nye og fullkomne Guds rike som snart kommer i herlighet: "Jeg har stridd den gode strid, fullført løpet og bevart troen. Så ligger rettferdighetens krans ferdig for meg. Den skal Herren, den rettferdige dommer, gi meg på den store dagen, ja, ikke bare meg, men alle som har elsket ham og ventet på at han skal komme i herlighet". 4, 7f. Denne tjenesten er god, under Guds omsorgsfulle og nådige varetekt! Og målet er herlig for den som har "bevart troen", et uttrykk som nok i tillegg til den frelsende tro, signaliserer en grunnleggende kallstrokap, at han har vært tro mot oppdraget som han fikk da han ble kalt!

Apostelen spiller på idrettsterminologien når han beskriver hvordan "rettferdighetens krans" ligger ferdig og deles ut i fullendelsen av Gud selv til Kristi sendebud. Når Guds rike kommer i fullkommenhet, settes virkelig kall og tjeneste i det rette perspektivet! Dette himmelperspektivet må ikke bli borte når vi løfter fram kallet til medarbeiderskap i Guds rike! Tjenesten for evangeliet her i verden har sitt mål i det nye og fullkomne Guds rike. Hvilken herlig

tjeneste vi har! Midt i denne verdens medgang og motgang får vi formidle evangeliet til mennesker som igjen settes i stand til å formidle det samme livgivende budskapet til stadig nye mennesker - like til Herren kommer på himmelskyene og gjør alle ting nye!

Kallet som positiv ressurs

Anna Sæther.

I går hadde jeg påskemorgenandakt på ungdomsleir. Mens jeg forberedte meg til den, låg dette *Innsyn*-innlegget i bakhodet som en stressfaktor.

Påsketekstene trådte etter hvert fram både som et kall og en ressurs!

De forvirra disiplene satt der ensomme og redde da påskedagen opprant. Hva nå? Han som hadde kalt dem med sitt "*følg meg!*" og som hadde styrka dem og vært den ressursen de trengte i etterfølgelsen, han var borte.

Men så ble det hele vendt til fredshilsen og glede, fornya kall og løfte over liv og tjeneste. Ved oppstandelsen godtgjorde Gud at alt Jesus hadde sagt og lovt var til å stole på. Oppstandelsen ble beviset på at frelsesverket var fullbrakt.

Oppstandelsen brakte enorme konsekvenser. Disiplene ble som omskapt. De lammende hemningene var borte. Jesu tilgivelse reiste dem opp og gav ny frimodighet. Hans fortsatte nærvær ble den ressurs og styrke de var avhengig av i tjenesten. Jesus kunne nå si til dem: *Likesom Faderen har utsendt meg, sender også jeg dere (Joh 20,21)*. I oppstandelsens kraft lot de seg sende ut for å vitne om oppstandelsen i nærmiljø og på nye steder. Verken fengsel, motstand eller trusler kunne stanse dem. For de hadde møtt Mesteren! I Joh 21 hører vi at den oppstandne Jesus stelte i stand frokost til disiplene: "*Kom og få dere morgenmat!*" Og de kom inn i hans nærhet, til mat og varme og ny inspirasjon.

Historien om den forvandla disippelflokken og deres møte med Mesteren er en enorm ressurs og inspirasjon i den kallssituasjon som jeg selv står i. Jeg hadde vært mange år på Taiwan før dette gikk skikkelig opp for meg og jeg ble bevisst den ressurs som var til stede for meg nettopp i påskas evangelium og konsekvenser.

Jeg fikk også hjelp til å forstå kallet bedre gjennom boka "*Veivisere*" av Magnus Malm. Kallet er ikke først og fremst noe *jeg gjør*, ikke "den kristne måten" å bli noe. "*Å leve for å hjelpe Gud skaper en dyp trøtthet i våre egne liv*", skriver Malm. - Jeg oppdaga at ubevisst hadde jeg mer eller mindre holdt på med det. - "*Følg meg, og jeg vil gjøre dere til menneskefiskere*". - *Det er dette som er kallet. Den Gud som ikke trenger noe, elsker sine skapninger så høyt at han bokstavelig talt går rett bort til dem og kaller dem til seg.*" - Det er ikke lenger det som *jeg gjør*, som er det viktigste, men *hvem jeg følger*.

Gud fikk på nytt vist meg at kallet er nåde, en gave. "*KOM til meg!*" - Det var slik jeg hørte kallet mer og mer: Kom, - og erfar hvem Gud er; kom, - og bli fornya i Frelserens nærhet; kom, - og få ny tilgang til de ressurser som bare er

å hente i det nære felleskapet med Mesteren! - Når en disippel har svart ja på kallet til å komme og overgi livet til han, da tar Gud selv disippelens liv i sine hender og begynner å forme det. – Dette *kom!* er kallet til frelse og et kall til stadig å søke Guds nærhet. – Og der, i dette felleskapet, får Jesus vise meg veien videre, der han vil gå foran og jeg følge.

Det *GÅ!* som jeg så lenge følte som en slags befalende trussel, det ble en retning som Jesus leda meg i, der *han* gikk foran. Det at merkelappen på kofferten viste Taiwan, er av underordna betydning. Og i felleskapet hos Jesus får jeg be om at jeg må gripes av hans kjærlighet til folket på Taiwan, at jeg får leve så nær han at jeg hører hans hjerteslag for en verden i nød. – Det var veldig frigjørende å få se kallet mer og mer i et slikt lys. Det frigjorde ressurser i meg, og det leda meg til nye ressurser. Det viktige spørsmålet blir da: Herre, hvordan vil du at jeg i dag skal leve og vandre og tjene som din etterfølger? - Slik blir kallet noe dynamisk, ikke en engangshendelse, ikke stillestående og teoretisk.

Det at kallet er av nåde, og at tjenesten også er under nåden, har gitt meg kallsglede. Kallet har leda meg inn i noe som er veldig interessant, givende og ofte veldig festlig! Jeg tror at Guds vilje og ledelse er god, ja, det beste som kan hende meg. Derfor kan jeg glede meg midt i det som også er trasig og lite attraktivt. Jeg kan "leve livet" fordi jeg får leve det i Jesu nærhet. Jeg kan med frimodighet gå på, fordi jeg får komme til han med alle nederlag og feilskjær i tjenesten. Og jeg kan få slappe av midt i alle utfordringene, for det er min Gud som har kalt meg og som har ansvar for at såkornet skal spire og vokse.

Noe av det jeg etter hvert har "funnet ut", er at vår Herre er så rik og så villig til å gi at det overgår alt det vi kan tenke oss. Når vi av hans nåde får "søke Guds rike", da får vi uendelig mye "av det andre i tillegg". Det er spennende å gjøre til et livslangt forskningsprosjekt det å finne ut hvordan jeg kan glede meg i og over kallet (i trasige stunder kan det føles som *på tross av kallet!*), hvordan jeg kan utnytte alle de mulighetene som det konkrete kallet har åpna for meg.

Kallet jeg har tatt imot, skal også føre til at jeg "*strekker meg ut etter det som er foran*", også i den betydning at jeg hele tida vokser åndelig og på andre måter som hjelper meg til å realisere kallet.

Det at vi får ha tillit til at Gud er god, det gjør at vi også kan ta imot "kallets smerte" som noe han gir; noe han tillater. Det vil bære oss gjennom tunge tider og gjøre at vi kommer styrka i gjennom. Gud kan forvandle smerten, omkostningene og offeret som vi gir på grunn av kallet, til viktige byggesteiner både for vår egen vokster og i bygginga av Guds Rike.

Paulus skriver om å "*kjenne han og kraften av hans oppstandelse og samfunnet med hans lidelser, idet jeg blir gjort lik med han i hans død*" (Fil 3,10). Han peker på den dype sammenhengen mellom de to ledda i dette verset. - Skatter – ressurser – skjult på lønnlige steder!

Guds vilje er ikke rosenrød. Mange har opplevd at når de har tatt et skritt i lydighet, da er det som om bunnen faller ut av alt. Da er det bare vissheten om at vi er i Guds vilje som kan holde oss oppe.

Når kallets veg blir krokete og Gud tillater omdirigering og til og med ufrivillig omplassering, settes kallet på hard prøve. Da er det Guds godhet og løfter som gjør at vi fortsatt kan ha frimodighet og vite at kallet og ressursene ikke er stedbetinget.

Dette kommer ikke automatisk til oss, det er noe vi må kjempe for å tilegne oss, noe vi må øve oss i og noe vi igjen og igjen må be Gud gi oss tillit til og nåde til å hvile i.

Kallet har også en viktig "ytre side" når vi snakker om ressurser. Vi har fått et ytre kall. De som har sendt oss, representerer ressurser som vi skal få regne med. Det er viktig med åpne kommunikasjonskanaler. Hva kan gjøres for at den ressursentrerte delaktigheten i kallet kan bli enda bedre også fra sendemenighetens side??

Når jeg ser tilbake på mine misjonærår, så er det med takknemlighet. Livet mitt ble så berika. Jeg har fått erfart Fil 4,19: *"Min Gud skal etter sin rikdom fylle all deres trang i herlighet i Kristus Jesus"*.

"Den Gud som jeg tjener og tilhører" er trofast og "giver og giver og giver igjen!"

Når noe blir problematisk i forhold til kallet

Av: Reidun Kyllingstad

Det er lenge siden nå, men jeg har ikke kunnet glemme henne, - kvinnen på gamlehjemmet som fikk misjonærbesøk og kom i kontakt med et sårt punkt i egen livshistorie: - Jeg skulle også ha reist ut som misjonær, men så kom det en gutt,

Vi fikk ingen samtale om hvordan livet hennes hadde vært. Det ble ikke mer snakk om misjonærkallet og forståelsen av dette sett i sammenheng med andre kall i livet. Men det var noe med sårheten over det som kunne ha blitt, men som ikke ble, som gjorde et sterkt inntrykk på meg.

De som kjente kallet. Men aldri reiste ut

Hun er ikke alene om å bære på sårhet over det som ikke ble i forhold til misjonærtjenesten. –Mange er de som har båret på en drøm om misjonærtjeneste, men aldri kommet så langt at de kunne melde seg. Sykdom eller andre forhold i familien gjorde det umulig å tenke i de baner. - Andre meldte seg, men opplevde å bli stanset. - I løpet av forberedelsestida ble det klart for organisasjonen at denne kandidaten ikke egnet seg til tjeneste. Dette ble da forsøkt formidlet på en tydelig, men omsorgsfull måte. For noen ble det deres livs nederlag, mens andre fikk hjelp til en forsoning med dette og til meningsfull tjeneste i andre sammenhenger. – Eller det ble klart for kandidaten at den organisasjonen hun hadde valgt ikke tenkte å sende henne til det landet

eller den type arbeid hun følte kall til. - De fleste vil da se organisasjonens kall som overordnet og foretar en justering av sitt eget, men ikke alle vil kunne godta dette. For noen blir det et sårt farvel med en drøm som allikevel ikke ble realisert. Eller det blir å gå nye runder til andre organisasjoner og menigheter for å finne ut hvor kall og behov samstemmer.

Mitt inntrykk fra Normisjon er at mange i dag henvender seg til oss med en litt åpen holdning: - Vi tror vi har et kall og trenger hjelp til å finne det ut. - For 30 år siden hadde jeg selv den oppfatning at det var min personlige sak å finne ut av om jeg hadde et kall eller ikke, og så melde fra til "min" organisasjon om dette. Jeg tror at begge typer holdning har sin grunn i den måten mennesker har møtt forkynnelsen om kallet på og integrert den i egen livshistorie.

Sett fra organisasjonenes synspunkt har vi ikke råd til å sende ut folk uten at vi tror de vil kunne klare oppgavene som venter. Derfor legges det stor vekt på en grundig opptaksprosess og oppfølging i løpet av forberedelsestida. Vi er særlig blitt klar over at unge i dag ofte har en mer kompleks oppveksthistorie enn forrige generasjon og at de kan ha større problemer med grensesetting enn det tidligere misjonærer har hatt. Oppløste familier er ikke lenger noe som bare hører til i "andre" miljø, det er blitt mye vanligere også i kirke og på bedehus. - Vonde minner om overgrep og mobbing eller vanskelige relasjoner innen familien vil prege de som opplever det, og kan gi skadevirkninger for resten av livet. Det betyr vanligvis at de vil klare å fungere godt i et alminnelig fellesskap, men at de kan påføre seg selv og andre store belastninger i det spesielle og tette misjonærfellesskapet. Når slike ting kommer fram i løpet av forberedelsestida, vil konklusjonen ofte bli at dette er det viktig å ta grundig tak i nå for å få en bedre livskvalitet for resten av livet. Dette behøver ikke å bety et endelig farvel til misjonærkallet, men vil innebære en akseptasjon av at det er viktig å gjøre noe annet først, og så vende tilbake til spørsmålet om utetjeneste når fortida er mer bearbeidet.

De som måtte avbryte tjenesten

Det er ikke lenger slik at misjonærtjenesten blir en livslang tjeneste. I Normisjon reiser misjonærene i dag ut for en kontraktperiode på 2 til 6 år med mulighet for forlengelse. I de fleste tilfeller vil misjonærene være ønsket til ny kontraktperiode, men enkelte ganger blir en avsluttet kontrakt en lettere måte å ta farvel med tjenesten på enn om forutsetningen var misjonærlivet som et yrke man ble i fram til pensjonsalder.

Familier med barn ønsker å ta hensyn til barnas skolegang og avslutter når det ikke ligger til rette for mer skolegang i utlandet. Om ikke før, skjer det svært ofte når barna skal inn i videregående skole. For noen skjer det ved skolestart.

Slike avbrudd synes uproblematisk i forhold til kallet. Hensynet til barna settes høyest, og mange foreldrepar bærer med seg et ønske om å fortsette i utetjeneste når barna kan klare seg selv hjemme.

Det blir mye vanskeligere i en familie dersom en av ektefellene ønsker å slutte av andre grunner enn barnas behov. Det kan være at belastningene ved misjonærlivet rett og slett blir for store. Mange misjonærer opplever politisk uro, samarbeidskonflikter, angst, sykdom, ekteskapsproblemer, problemer i forhold til nasjonale samarbeidspartnere, eller rett og slett at de er gått trøtt og trenger langvarig hvile og omsorg. I noen tilfeller klarer ikke organisasjonen å legge til rette for meningsfulle oppgaver for begge ektefellene. Det er ikke lenger slik at kvinnene nødvendigvis godtar å være medfølgende ektefelle med ansvar for barn og hjem. Foreldrene vil dele på ansvaret for hjemmet og barna og også bidra til å løse tjenesteoppgaver på lik linje. Forholdene i utlandet er ikke like godt innrettet på slike ønsker og kan føre til store frustrasjoner for den som ikke føler seg verdsatt for sin kompetanse.

Den enslige misjonæren vil ofte kjenne på stor tilfredsstillelse i forhold til oppgavene hun får som misjonær. Men det kan oppleves som en stor belastning å leve år etter år alene i lokalsamfunn som er veldig familieorientert. Det er derfor viktig at feltets og misjonens ledelse har de enslige spesielt i tankene når det gjelder å tilrettelegge gode arbeidsforhold. Den som ikke har en ektefelle som kan gi tydelig og god bekreftelse på at jeg er glad i deg akkurat slik som du er, er avhengig av venner og et åpent åndelig fellesskap som kan gi slik bekreftelse. I de områder hvor antallet utenlandske misjonærer er lite, vil det være av ekstra stor betydning at den enslige blir ivaretatt på en god måte.

Hvordan skal vi tenke om misjonærkallet i forhold til egen livshistorie?

Søren Kierkegaard skal ha sagt: - Livet leves framlengs, men det forstås baklengs. – I forhold til misjonærtjenesten vil de avbrudd man planlegger, være mye lettere å forholde seg til enn de avbrudd man ikke var forberedt på. Ved uforutsette avbrudd er det viktig at misjonærene får hjelp til å sette ord på det som skjedde og få tak i hvilke følelser som meldte seg.

Ved Institutt for Sjelesorg gjorde man for noen år siden en undersøkelse om hvilke tema misjonærer som kom dit til samtale og sjelesorg, ønsket å jobbe spesielt med i forhold til tjenesten sin. Det viste seg at størsteparten av tematikken dreide seg om forholdet til andre mennesker. Det kunne gjelde kollegaforhold ute, men det gjaldt aller mest forholdet til egne foreldre og annen nær familie. – Dette er vanlige tema når mennesker søker hjelp og sjelesorg. Misjonærene blir ikke spesielle i så måte. Men det er noe med deres livssituasjon som innebærer så mange reiser og så mye oppbrudd, som synes å bli ekstra belastende på de nære relasjoner. Temaet "gudsforhold/kall" ble rangert som nummer tre i den nevnte undersøkelsen. På andre plass kom "grensesetting/slitasje".

I samtaler om foreldrereelasjoner vil det ofte være relevant også å snakke om gudsbildet og i hvilken grad dette er påvirket av foreldrebildet. Den som

opplever Gud som streng og kontrollerende, vil sannsynligvis få større problemer med en avbrutt tjeneste enn den som kjenner Gud som omsorgsfull og kjærlig.

Hva bør vi legge vekt på i forberedelsesprosessen og underveis i tjenesten?

Arbeidet med egen tros- og livshistorie har vist seg som et svært godt redskap for at mennesker skal lære seg selv bedre å kjenne. Kjennskap til egen sårbarhet og styrke er til uvurderlig hjelp i møte med de spesielle utfordringene i misjonærtjenesten. Professor Leif Gunnar Engedal skriver i presentasjonen av undersøkelsen fra Institutt for Sjelesorg: *”Med bakgrunn i det bildet som avtegner seg i vårt materiale, vil det således være av stor betydning å gi tilstrekkelig tid og faglig kvalifisert oppmerksomhet til bearbeiding av sammenhenger mellom gudsbilde og foreldrerelasjoner. Samtidig vil det være viktig å komme til størst mulig klarhet omkring hvordan gudsbilde/foreldrerelasjon i sin tur virker inn både på selvbilde og på utfordringer knyttet til grensesetting og slitasje i tjenesten. Målet for en slik bearbeidelse er selvsagt ikke problemfrihet, fravær av konflikter eller lignende, men en mest mulig realistisk innsikt i egen styrke og sårbarhet for på den måten å stå best mulig rustet til å takle de utfordringer som tjenesten gir.”^[i]*

Underveis i tjenesten er det også viktig å gi god personaloppfølging til misjonærene. Et minimum bør være den årlige medarbeidersamtalen og tilrettelegging av fellesskapsbyggende samlinger på feltet.

Det er et mysterium hvordan kallet til tjeneste slår ned i noen av oss som et kall til å krysse geografiske og kulturelle grenser for å dele det glade budskap. Vi ser ikke veien når vi begynner å gå den. Men vi har våre egne forventninger og vi merker andres forventninger til oss i denne tjenesten. Majory Foyleⁱⁱ bruker bildet av den sårede soldat på slagmarken når hun skal forsøke å sette ord på det vanskelige at noen ikke klarer å fullføre slik de hadde ønsket og håpet. Det vil alltid være noe å lære av et nederlag i tjenesten. Men det er også viktig å ha i mente at tjenesten er av en slik art at man lett blir såret på grunn av omstendighetene og ikke fordi det er ens eget liv det er noe galt med.

Misjonsstrategi i møte med muslimer av Dagfinn Solheim

Misjonsstrategi i møte med Islam var temaet for et symposium på Fjellhaug Misjonshøgskole 21. og 22. april. De fleste deltagerne var misjonærer fra

Norsk Luthersk Misjonssamband som har arbeidd i Afrika. I tillegg var det også representanter for Normisjon, Norsk Misjonsselskap; Pinsevennenes ytre misjonsarbeid (PYM) og Kristen arbeid blant arabere (KABA). Ved siden av ekspertise om Islam ble det også delt mange praktiske erfaringer.

De som hadde foredrag var Jan Opsal, Johannes Redse, Paul Johansen, Terje Østebø, Arnfinn Røyland, Hans Arne Sanna, Eilef Gard, Jan Magnus Dybvik og Dagfinn Solheim. Tormod Engelviken var med i panelet som avsluttet symposiet torsdagen. Symposiet var et fellestiltak mellom Misjonssekretariatet og Fjellhaug Misjonshøgskole. Det som særlig var i fokus denne gangen var islamisme og religionsfrihet, samt strategi i møte med somaliere, digofolket og mahoufolket. Vi fikk også god innsikt i hvilken strategi Normisjon har brukt i Mali. Det var også interessant å få høre hva en tidligere muslim hadde å si om sin omvendelse og sitt arbeid blant arabere. Jan Opsal tok for seg hvordan en kan bruke Bibelen i møte med muslimer og for å vitne for dem.

Noen av innleggene er med i dette nummeret av Innsyn. To lengre artikler kommer i Fjellhaug sitt årsskrift: Budskap 2004. Noe av materialet blir også lagt ut på Fjellhaug sin internettside. Det ble også skrevet et fyldig referat fra Symposiet. De som er interessert kan henvende seg til Dagfinn Solheim.

Somalierne – hvem er de?

Symposium Fjellhaug 22.04.2004
Eilef J. Gard

Innledning

Søndag ettermiddag i juni, 2002. Vi er på kaffebesøk hos min svigerinne på Nærbø og sitter ute i hagen. På gata like utenfor går en ung, afrikansk kvinne forbi. Selv om det er varmt og sola skinner er hun tildekket med *hijab* og sid, mørk kjole.

En annen dag møter jeg seks unge somaliske jenter på gata i Stavanger. Jeg vet de er fra Somalia fordi jeg kjenner noen av dem fra før. Fem av dem bærer *hijab* og fotsid kvinnedrakt. Den femte går i bukse og jakke og har ikke dekket hodet.

Vi møter somaliere i Norge i de fleste byer og større steder. De er den største gruppa afrikanere i Norge, og teller i dag nær 14 000 mennesker. Til sammenligning er det ca. 25 500 med pakistansk bakgrunn og ca. 16 500 fra Irak. Når vi skal snakke om misjonsarbeid mellom muslimske folkegrupper, kan vi ikke se bort fra de store gruppene som bor i Norge, og en slik gruppe er altså somaliene. Somaliene skal også være en av NLMs målgrupper i følge vedtak fra GF 2000.

Litt etnografi

Totalt regner en med at det finnes om lag 10 millioner somaliere i verden, men dette er et usikkert tall. (Højdahl 2000,49). I følge Kahin skal folketallet pr. 1994 være om lag 8 millioner. BBCs Country Profile oppgir 7 millioner i Somalia (BBC News' hjemmesider 21.04.04). Den eneste folketellingen som har blitt holdt i Somalia var i 1975, og den ble ikke publisert. (Kahin 1997,4) Rundt regnet tre fjerdedeler bor i det som var Republikken Somalia (nå bare kalt Somalia), og det bor ca. en halv million somaliere i Kenya og rundt en million i Etiopia. En stor del av disse er flyktninger.

Både i Somalia og i nabolandene er der mange grupper som assosieres med somaliere, eller som har blitt assimilert inn blant somaliere. Sør for Mogadishu, langs Jubaelven, finnes det etterkommere etter bantufolk fra lenger sør på Øst-Afrikakysten. Disse ble holdt som slaver av somaliske klaner på attenhundretallet. De har sitt eget språk, mushungulu, og har tatt vare på en del av sine tradisjoner. De er muslimer og snakker også somali, særlig mennene. De er jordbrukere og ikke pastoralister som somaliere lenger nord. The Ethnologue er et oppslagsverk over alle kjente språk i verden. På internettversjonen nevnes det ca. ti språk som blir brukt i Somalia, i tillegg til arabisk og engelsk. Noen av disse tales av veldig små grupper, og de fleste er østkushittiske, som somali. Men en stor språkgruppe som maay, som har over en million brukere, er ikke gjensidig forståelig med somali. I nordøst Kenya er der mindre grupper pastoralister som av for eksempel oromfolk blir betegnet som somaliere. De snakker somali, men har også sitt eget språk.

Den somaliske erfaringen

Politisk undertrykkelse, borgerkrig og anarki i Somalia på slutten av 80-talet og begynnelsen av 90-tallet førte mange hundre tusen mennesker på flukt over grensene til nabolandene. En betydelig del av disse menneskene kom derfra videre til land i Asia, Oseania, Midtøsten, Amerika og Europa, enten på eget initiativ eller gjennom FNs høykommissariat for flyktninger. USA, Canada og England har særlig tatt i mot mange somaliske flyktninger. Mange av somaliene i Norge kommer fra en flyktningsituasjon med et opphold i en flyktingleir eller i et transittland bak seg. De kommer fra et samfunn som har vært preget av krig og uro i mange år, og flere somaliske tenåringer som jeg har snakket med har bare få år skolegang bak seg før de kom til Norge. Blant de eldre gruppene er der flere med lengre utdanning, men også her finnes personer uten formell utdanning i det hele før innflytting til Norge. Dette gjelder særlig kvinner.

Flere hundre tusen somaliere lever i dag i land utenfor Afrikas Horn. Det finnes ikke sikre tall på dette, men det kan dreie seg om et sted mellom en halv og en million mennesker. De vil i så fall utgjøre bortimot ti prosent av hele

den somaliske befolkningen. Bare i London regner en med at det bor 100 000 somaliere. Toronto, Montreal og Minneapolis er byer med tilsvarende befolkningmengde av somaliere, i størrelsesorden 50 – 100 000 (Mark Bruner, Nairobi, personlig kommunikasjon, april 2002). I Sverige og Danmark bor det hhv. 12 000 og 10 000 somaliere (svensk og dansk statistikk). Selv om det har bodd somaliske sjøfolk og andre som kom som et resultat av koloniseringen av Somalia i England og Italia i nesten hundre år, er det først og fremst i løpet av de siste 15-20 årene at den store migrasjonen har funnet sted.

Rima Berns McGown har gitt et viktig bidrag til å forstå det hun kaller "the Somali experience" i denne sammenheng. *Muslims in the Diaspora* er et forsøk på å dokumentere denne erfaringen. Jeg vil her ta med noen linjer fra innledningskapitlet i boka: "The Somali experience provides a unique and enlightening opportunity to understand the cultural 'interface' between Islam and the West and the way in which integration works. Somali's strong sense of identity has perhaps attuned them particularly to confront the challenges that migration has presented to that identity. Because they are black but do not identify themselves with sub-Saharan Africans or their Caribbean or North American descendants, and because they are Muslim, but not Arab or South Asian, they demand a confrontation with much of the accepted wisdom about the nature of racism and the position of Muslims, immigrants, and non-whites in relation to the larger society, in both Britain and Canada." (McGown 1999,5) Og jeg vil legge til, også i Norge.

Der er andre muslimer fra Afrika som også har immigrert til land i Vesten, men ikke i så store grupper som somaliere. Nettopp dette at de er så mange har en egen effekt på 'the Somali experience', og jeg vil påstå også på forholdet til det 'vertssamfunnet' de befinner seg i. De blir rett og slett lagt merke til.

Jeg tror at denne somaliske erfaringen, for å holde oss til McGowns uttrykk, har og vil få stor betydning for somalieres oppfatning av seg selv som gruppe. Vi hører svært lite om hva som skjer i Somalia for tiden. Forhandlingene om en politisk løsning går fram og tilbake, og enkelte mistenker delegatene i Kenya for å hale ut prosessen fordi de har fordeler av det selv. Fokus i media og hos politikere er andre steder for tiden, men for millioner av somaliere er det som skjer i hjemlandet, og i de mange gruppene i diaspora rundt om i verden med på å skape nye referanserammer for hvordan virkeligheten blir oppfattet. Bare tiden vil vise hva en slik prosess vil bety for somalienes oppfatning av seg selv som etnisk gruppe.

Somaliere i Norge

"Å være her i Norge er som å være i en liten båt på sjøen. Vi kan ikke unngå å bli våte av bølgene som skyller over oss." (*Somalisk far*)

Den somaliske folkegruppen i Norge er sammensatt av mennesker fra småbarn til eldre menn og kvinner, med hovedvekt på aldersgrupper under 40 år. De har ulik bakgrunn fra hjemlandet, noen har lang utdanning, andre har nesten ikke gått på skole i det hele tatt. Generelt kan det likevel sies at somaliere i Norge har lågere utdanning enn gjennomsnittet av befolkningen, både den med norsk bakgrunn og den med innvandringsbakgrunn. De første som kom til Norge har bodd her om lag 20 år, andre har nylig kommet til landet. En betydelig gruppe er født i Norge og danner den første generasjonen norskfødte somaliere. De forlot et miljø der de hadde status som tilhørende en familie og et sosialt fellesskap, inneholder av en profesjon eller ferdigheter som ble verdsatt i lokalsamfunnet, mer eller mindre religiøst aktive, noen beherskende den kunstformen som blir verdsett høyt i Somalia, poesi, kort sagt mennesker som var integrerte i et samfunn. Selv om borgerkrigen har ødelagt mye av infrastrukturen i dette samfunnet, er det likevel der de hadde sine røtter og referanserammer.

De første som kom fra Somalia kom hovedsakelig fra Hargeisa og andre byer i Nord-Somalia, det som nå har erklært seg som the Republic of Somaliland. Dette var menn som hadde formell utdanning og hadde hatt arbeid i staten eller privat virksomhet. Noen var også studenter. Det var i nord krigen begynte da regjeringsstyrker fra sør bombet byer i nord og ødela svært mye av bygninger og statlige institusjoner. Men allerede før dette begynte de første flyktingene å forlate landet. De fikk problemer med å innrette seg under den stadig sterkere makten som regjeringspartiet utøvde og valgte heller å reise bort.

Å bli tvunget til å forlate dette samfunnet og flytte til et vestlig land som Norge har medført traumer og store tap. I mange tilfeller har det betydd at mennesker som før hadde høye posisjoner i Somalia nå har blitt avhengige av offentlig sosial støtte. De har mistet status, både sosialt og økonomisk, de har mistet hjem og familie, de har mistet et land. I Vesten er de redde for å miste en kultur og en religion også. "Å være her i Norge er som å være i en liten båt på sjøen. Vi kan ikke unngå å bli våte av bølgene som skyller over oss." (Somalisk far, eget notat.) Her er likevel noe som de kan ha en viss kontroll over. De kan selv velge om de vil være religiøst aktive eller ikke, altså er dette noe de kan ta med hjemmefra og som kan gi status blant andre muslimer i Norge. "Å oppdra barn i Norge er vanskelig. Det er så mye som stormer imot oss." (Somalisk far)

En del av somaliene i Norge er religiøse. I følge McGown blir mange mer bevisst på sin egen tro etter at de har flyttet til vesten. Men jeg kjenner også mange som ikke er aktive muslimer, særlig blant ungdom. At jeg er kristen, og var ansatt i en kristen organisasjon, har ikke vært et hinder for å få kontakt. Tvert i mot har det mange ganger ført til samtaler om tro og erfaringer med å leve i et sekularisert samfunn, slik som de to sitatene kan tyde på. Som kristen far har jeg kunnet identifisere meg med muslimske foreldre sine

bekymringer om sine barns oppvekstvilkår. Jeg har gått på besøk i moskeer, og klart sagt fra at jeg er kristen. Dette ble nok av og til misforstått som at jeg var åpen for å finne et annet svar i islam, og ble møtt med interesse fra ledere i moskeer.

Det som likevel sitter igjen er et inntrykk av at religiøse muslimer kan finne et interessefelleskap med aktive kristne. "Du ber jo!" "Du tror jo på Gud!" ble det sagt, som et positivt uttrykk. Mange muslimer som kommer til Norge kjenner at den religiøse dimensjonen mangler, og opplever det verdslige samfunnet som truende.

Kristent arbeid blant somaliere

Blant somaliene finnes det en liten gruppe kristne, under 1000. Noen er etterkommere etter misjonsarbeid i de tidlige koloniene Britisk og Italiensk Somaliland. F. eks. er kona til den forrige presidenten i Somaliland kristen. Hun driver et sykehus i Hargeisa. Menonittene drev et misjonsarbeid Sør-Somalia på femti og sekstitallet, men måtte reise ut etter at Barré overtok i 1969. Det samme gjelder SIM. Andre organisasjoner har etablert seg i Somaliland og også i Mogadishu-området på nittitallet, for eksempel IAS. I Kenya og Etiopia er flere organisasjoner og kirker nå inne i arbeid mellom somaliere eller er i ulike faser av etablering. Gjennom arbeidet til disse ulike organisasjonene har flere somaliere blitt kristne. I nordøst Kenya har noen kirkesamfunn og organisasjoner, bl.a. Scripture Mission og pinsevenner gått inn i samarbeid for å nå somaliere gjennom diakonalt og evangelisk arbeid.

I Norge finnes det bare noen ganske få kristne somaliere, kanskje under ti. Noen kristne organisasjoner har et engasjement blant somaliere i Norge, bl.a. Kristent interkulturelt arbeid (KIA). Dette består i diakonale prosjekter som leksehjelp og kvinnegrupper. KIA Oslo drev i noen år et prosjekt på Grorud, med fokus på familier. I tillegg har enkeltpersoner venner og kontakter blant somaliere.

Til videre lesing

Abdullahi, Mohammed Diriye: *Cultures and Customs of Somalia*. Greenwood Press, 2001.

Assal, Munzoul A. M.: *Sticky Labels or Rich Ambiguities? Disapora and challenges of homemaking for Somalis and Sudanese in Norway*. BRIC, University of Bergen, 2004.

Berns McGown, Rima 1999: *Muslims in the Diaspora. The Somali Communities of London and Toronto*. University of Toronto Press. S 3–12, 228–237.

Ekle, Leif 1990: *Gir du meg en fisk, kan eg overleve én dag*, i Magasinet nr. 4, 1990. UDI.

Farah, Nuriddin 2000: *Yesterday, Tomorrow. Voices from the Somali Diaspora*. Cassell. S. 2 – 14, 173 – 183.

Haakonsen, Jan M. 2000: *Er de verre enn andre?* Kronikk i Dagbladet 31.07.2000.

Højdahl, Torunn 2000: *Somaliere i diaspora. En studie av splittede somaliske hushold*. HiO-rapport nr. 4, 2000. Høyskolen i Oslo.

Kahin, Mohamed 1997. *Educating Somali Children in Britain*. Trentham Books.

Lewis, Ioan M. 1994: *Blood and Bone. The Call of Kinship in Somali Society*. The Red Sea Press. S. 95 – 111, 221 – 236.

Lewis, Ioan M. 1998: *Saints and Somalis. Popular Islam in a Clan-based Society*. The Red Sea Press. S. 73 – 82, 99 – 106.

Merametdjian, Marie-Christine 1995: *Somali Refugees in Tromsø. Acculturation of Men and Women*. M.A. Thesis, Universitetet i Tromsø.

Mohamed, Hamdi S. 1997: *Somali Refugee Women's Experience in Kenyan Refugee Camps and Their Plight in Canada*, i Adam, Hussein M. og Fichard Ford: *Mending Rips in the Sky*. The Red Sea Press.

Sheikh, Mohamad Aden 1997: *A Few Words on Somalia's Crisis: The Need for a Responsible Answer*, i Adam, Hussein M. og Fichard Ford: *Mending Rips in the Sky*. The Red Sea Press.

Solberg, Oona 1993: *Våre unge er framtida*, i Mosaikk nr. 4, 1993. UDI.

Arbeid og strategi blant Digofolket ved Arnfinn Røyland

1.0 Kort historisk oversikt.

Digofolket tel ca. 400.000 menneske og bur på kysten av aust Afrika, frå Mombasa i Kenya, i nord, til Tanga i Tanzania, i sør.

Stamma er 99,9% muslimsk og det er kanskje oppimot 100 kristne digoar i Kenya. I Tanzania er talet litt større. Kulturen er prega av folkeislam. (Det er sterk blanding av islam og tradisjonell afrikansk religion)

Digofolket er rekna som det nest største av dei mest unådde folkeslaga i Kenya i dag. Berre S med 500.000 er større.

Det var i 1978 at NLM byrja arbeid på Kenya kysten. Misjonæranne flytta til Diani og byrja undervisning i secondary schools. Det vart etterkvart mykje kontakt med muslimane i området og ein såg utfordringa frå islam og digofolket spesielt som eit kall. For første gong i NLM sin historie blei kyrkjelydsarbeid blant ei avgjort muslimsk folkegruppe lagt fram som eit satsingsområde.

Det er nå altså over 25 år sidan arbeidet starta. Arbeidet har bore preg av at misjonæranne har måtte pløye ny mark i møte med ein muslimsk kultur prega av folkeislam med trolldom og magi. 15 misjonæreinigar har vore plassert i digoarbeidet gjennom desse 25 åra, der dei fleste har vore innom arbeidet berre nokre år. Mangel på kontinuitet har prega arbeidet og ført til frustrasjonar for både misjonærar og nasjonale medarbeidarar. Dette har betra seg noko dei siste åra.

Etter 25 år i digoarbeidet kan ein nå rapportere om ca 15-20 digoar som har blitt kristne. Den første digodåpen skjedd i 1984 då Abbas og Hassan blei døypt. Erfaringane ein gjorde seg med dei synte tydeleg kva det kostar for ein digo å bryta med islam. Begge falt fra, men Abbas kom tilbake og var også evangelist, men er i dag ikkje aktivt med i evangelisk arbeid.

Det skulle gå 13 år til neste digodåp i NLM samanheng, fra 1984 til 1997. Frå 1998 og fram til i år har nokre få digoar blitt kristne kvart år, og ein kan snakka om ei lita vekking i digoarbeidet. Det har spesielt "løysna" i eit område rundt den misjonsstasjonen der misjonæranne har budd lengst (Wema). I dette området er det ikkje lenger heilt unormalt for ein digo å vera ein kristen. Nye kjem med og nokre få kristne digofamiliar er i ferd med å bli etablert.

Arbeidet har vore konsentrert rundt to områder, (misjonsstasjonar), Wema og Msambweni. Det tok mange år med sårarbeid før kyrkjelydar blei etablert. I 1991 starta kyrkjelyden på Wema og i 1994 på Msambweni. Hovedvekta av arbeidet har vore venskapsevangelisering. Gjennom husbesøk, kontakt med enkeltpersonar, kristendoms undervisning, filmkveldar, kvinnegrupper, vaksenopplæring, barnehagar, nærmiljøsentar og diakonalt arbeid (spesielt bygging av skular), har evangeliet blitt presentert av misjonærar og nasjonale medarbeidarar.

Etter kvart som arbeidet utvikla seg blei det stadig meir aktuelt å gje arbeidet (eventuelle døypte digoar) ei tilknytning til den nasjonale lutherske kyrkja i Kenya, ELCK. Dette førte til at det blei underteikna ein samarbeidsavtale med Den evangelisk lutherske kyrkja i Kenya i 1983. Denne avtalen blei fornya i 1988 og ein avtale om full integrasjon av arbeid og eigedomar blei underteikna frå januar 1995.

Denne prosessen har gått sin gang og arbeidet består nå av 5 kyrkjelydar med 150-200 medlemmar der dei fleste av desse er "up-country kristne" som har fått seg arbeid på kysten. 4 kyrkjelydar blir leia av evangelistar og prestar som kjem frå kysten, desse har muslimsk bakgrunn. Av dei 5 som leier

kyrkjelydane er 2 prestar, 2 evangelistar og 1 medhjelpar (utan evangelist eller presteutdanning).

Arbeidet på kysten har funne si form innanfor ELCK sin struktur og er nå ein del av "Central Diocese" med hovudsete i Nairobi. Dei 5 kyrkjelydane på kysten utgjer kyst soknet "Pwani parish". Dette har gjeve arbeidet greie styringsorgan og ein samanheng som arbeidet kan nytta godt av i framtida.

Dei digoane som har blitt kristne er mest utan unntak unge gutar som ikkje er gifte. Dei har "berre" seg sjølv og sine eigne foreldre og sysken å ta omsyn til. Det har synt seg vanskeleg å nå inn til familiar. Berre ei ung digojente har blitt kristen etter 25 års arbeid.

2.0 Målsetting og strategi.

2.1 Kyrkjelydsarbeid.

Målsettinga for arbeidet blant digofolket har heile tida vore å arbeida fram sjølvstendige kyrkjelydar. Det var ei tid spørsmål om kva tid ein skulle starte kyrkjelydar fordi det var så få kristne digoar. Dersom ein starta så ville det fort bli fleirtal av såkalla "up-country" kristne, som då kunne fortrenga digoane som tradisjonelt blir sett ned på av andre stammar.

Etter kvart såg ein det som naturleg å danna kyrkjelydar og dermed opna for arbeid også blant andre stammar enn digo. Fokus for arbeidet har likevel alltid vore å nå muslimane.

På Kenya kysten bur mange kristne frå andre stammar. Dersom desse vert oppmuntra og motiverte til å driva misjon blant muslimane kunne dei vera ein viktig ressurs i arbeidet. Kyrkjelydane kunne også fungera som eit alternativt fellesskap ("umma") for nye kristne digoar som har blitt kasta ut frå heimen sin. Den politiske situasjonen i Kenya har også gjort sitt til at ein ikkje har villa oppmuntra til reine homogene digo kyrkjelydar, der alt skulle føregå på digo-språket.

Så langt har kyrkjelydsarbeidet fungert tilfredsstillande og medlemene i kyrkja på kysten har akseptert digo prestane og evangelistane i kyrkja som sine leiarar. Arbeidet er veldig lite og sårbart og konflikhtar på dette området vil fort få store konsekvensar og kan trua fellesskapet. Ein må derfor stadig arbeida inn i kyrkjelydane med påminningar om kor viktig det kristne fellesskapet er på tvers av stammegrenser.

Medlemmene i kyrkja er frå 15 ulike stammer i Kenya. Ingen stammer har det store fleirtalet av medlemene. Dette er mest unikt innan den lutherske kyrkja i Kenya som sentralt har store stammemotsetningar med to dominerande stammar. Me ser nå at "Pwani parish" faktisk kan vera eit føredøme for resten av kyrkja når det gjeld fellesskap mellom dei ulike stammane.

Det bur altså menneske frå mange ulike stammer på kysten. Ein del av desse er kristne og har synt digo-folket korleis dei kristne tilber Gud og korleis ei

kyrkja tradisjonelt ser ut. Det har derfor dei siste 10-15 åra i arbeidet ikkje vore diskutert om ein skulle revolusjonere med ei såkalla "moske-kyrkje". Dette ville berre føre til at digoane seier; "Treng eg bli ein kristen når dei kristne likevel blir som oss?"

2.2 Strategi

Hovudmålsettinga for arbeidet har altså heile tida vore og er, kyrkjelydsbyggjande arbeid blant digofolket. Ein har brukt ulike strategiar for å nå dette målet.

Då misjonæranne flytta til kysten byrja ein som kristendoms lærarar på ulike gymnas i området. Det var viktig å kunna ha ein tittel. Når digoane spurte kva ein gjorde var det greitt å sei at ein var lærar på gymnaset. Dette klang godt og ein lærar er høgt anset i samfunnet. Etter kvart har dyktige nasjonale lærarar teke over denne funksjonen og misjonæranne har konsentrert seg om andre oppgåver.

Vennskapsevangelisering har vore det viktigaste. Kontakt med enkelt personar over tid har vore prioritert. Dei fleste muslimar som blir kristne blir det gjennom vener. Verdien av den enkelte er eit viktig perspektiv over tenesta i digo.

Ulike former for evangelisering har blitt prøvd opp gjennom desse åra. Filmkveldar har vore populære og samla mykje folk. Sikkerheita er her viktig og me har vore nøye med å kontakta dei eldste i landsbyane før film kveldar for å få dei til å garantere for sikkerheita. Filmar har blitt synt og evangeliet forkynt, men ein har sett lite direkte frukt av dette arbeidet. Likevel trur eg det er ein god måte å forkynna på i digo, spesielt etter at Jesus- filmen er oversatt til digo-språket.

Vaksenopplæring og kvinnegrupper har blitt drivne. Dette har gjeve gode kontaktar. Barnehagearbeid har vore prioritert. Dette er eit sårarbeid som ein nok vil sjå resultat av om ei tid. Barnehagen på Msambweni har utvikla seg positivt som ein heil-dags barnehage der 80% av barna kjem frå muslimske heimar. Foreldra godtek å senda barna der fordi dei får betre undervisning der enn i dei lokale muslimske barnehagane. Foreldra betalar skulepengar og barnehagen er nå omtrent sjølvunderhaldande økonomisk med ca. 45 barn.

Litteraturspreiing har også hatt høg prioritet. Ein bokhandel på Msambweni og ein mobil bokhandel ut frå Wema, blei lenge drivne av misjonen. Begge er nå privateigd av nasjonale medarbeidarar. Bokhandlane har vore eit "brohode" inn i muslimske landsbyar, med både kristen litteratur, skulebøker og rekvisita. Ein kunne sjå ei utvikling over tid der dei den siste tida kjøpte meir bøker og såg meir betydningen av skulelitteratur enn i byrjinga. Eit referansebibliotek for litteratur om islam er etablert på senteret på Msambweni.

Sosialt arbeid er viktig for å opparbeida "goodwill" i samfunnet. Fleire bistandsprosjekt støtta av Kirkens Nødhjelp, SIDA, og NORAD har gjort det mogleg å byggja og rehabilitera folkeskular og barnehagar på Mwanjamba, Mwachande og Msambweni.

Desse prosjekta har skapt stor velvilje i lokal befolkninga og blant lokale styresmakter. Gjennom dette har ein fått mange kontaktar.

I det siste har kyrkja sjølv starta eit HIV/Aids prosjekt.

Tanken om eit nærmiljøsender som eit middel til å nå inn til muslimane har alltid vore der. Det blei realisert med økonomisk støtte frå SIDA og var ferdig i 1994. Formålet er å bevare nyomvende muslimar, gje kurs og opplæring, og i tillegg ha eit "nøytralt" senter der muslimane også kan føla seg heime.

Senteret fungerer flott, terskelen for muslimane til å bruka det er låg og mange er innom kvar dag til ulike aktivitetar. Ei sportsgruppe er også knytta til senteret. Eit lite nærmiljøsender er også i ferd med å ta form på Shimoni, den siste plassen der ein har starta kyrkja.

2.3 Økonomi.

Målet for eit misjonsarbeid er at det skal bli økonomisk uavhengig av misjonen sine midlar så fort som råd er. Dette har ein blitt meir og meir bevisst på etter kvart.

I 1996 var digo-arbeidet inne i ei djup krise. Mange av dei nasjonale medarbeidarane ville slutta. Djupe konfliktrar og intriger gjorde situasjonen uholdbar. Ein stor prosess blir satt i gang. Midt oppe i det heila var det også spenningar i forkant av valet i 1997, med stamme uro. Det vart diskutert om ein berre skulle leggja ned heila arbeidet; "Det nytter ikkje likevel. Ingen resultat." Prosessen som vart satt i gang førte til at nokre måtte slutte, andre måtte flytte og det gjorde noko med alle som var involvert. I etterkant vart det noko meir optimisme blant dei nasjonale medarbeidarane, og dei blei meir bevisst om si eiga framtid.

Ein av dei mest trufaste medarbeidarane kom seinare med sterk kritikk av misjonen og heile måten arbeidet var bygd opp på. Dette førte oss inn i nye samtalar. Dette var ein krevjande og smertefull prosess, men nødvendig. Utgangen på det heila har vore positiv der dei nasjonale medarbeidarane har eit langt sterkare eigarforhold til arbeidet. Dette har ført til auka engasjement og auka lokale gåveinntekter. Sjølv om arbeidet er lite så kom det inn ca. kr. 35.000,- i kollekt i 2003. Saman med leigeinntekter frå stasjonane og eit utleigehus i Mombasa, dekkjer kyrkja på kysten nå ca 70% sjølv (i 2003). Desse prosessane me har vore gjennom har nok ført til at eg ser annleis på mange ting nå enn då eg byrja på kysten. Spesielt med omsyn til nasjonalisering og min rolle som misjonær.

3.0 Ny fase i Digoarbeidet.

Dei siste åra har arbeidet endra karakter. Ein milepel var det når Bakari kea som den første digo presten i arbeidet vart innvigd til teneste i 2002. Dyktige

nasjonale medarbeidarar har nå teke over leiaransvaret for kyst arbeidet. Både distriktsleiar og kasserar er digoar. Misjonærane arbeider nå som rådgjevarar og innan undervisning. Ingen misjonærar bur lenger inne på misjonsstasjonane. Ein har valt å flytta ut av stasjonane for å gje kyrkja større fridom til å bruka stasjonane på den måten dei ser tener arbeidet best. Husa blir leigd ut til inntekt for kyrkja. Misjonærane leier nå hus sentralt i Mombasa området.

Geografisk har arbeidet blitt utvida med nye satsings område mot tettbygde strøk som Shimoni, Ukunda og Likoni. Dette er den nasjonale kyrkja sine eigne prioriteringa.

Som misjonærar ønskjer me og trekkja oss ut av leiarverv i kyrkja medan arbeidet ennå er lite og oversiktleg. Arbeidet blir ikkje då lagt opp etter misjonærane sine premisser med bilane og pengane som følgjer med, men den nasjonale kyrkja set sjølv premissane.

Personleg trur eg at arbeidet nå er meir effektivt enn nokon gong, når alt går meir på den nasjonale kyrkja sine premissar. Det er berre ein misjonær familie att i digoarbeidet på kysten. Antalet misjonærar står dermed i forhold til storleiken på arbeidet. Som misjon bør me vera til stades, men i ein ny og tilbaketrukken rolle med oppgåver innan rådgjeving og undervisning. Me skal få tru at kyrkja slik den nå tek form er eit tenleg reiskap for å nå digofolket med evangeliet. Mange levande kristne, både digoar og folk frå andre stammar, ansatte og friviljuge er aktive for å spreia evangeliet. Arbeidet er lite, og faren er derfor at usemje og konflikhtar mellom dei få medarbeidarane kan føra til at kyrkja kan bli splitta. Til nå har slike ting blitt takla etter kvart, men dette kan kort utvikla seg til noko meir som verkeleg kan trua einskapen i det kristne fellesskapet.

Misjonen sitt arbeid er som eit stillas. Den nasjonale kyrkja er huset. Me er i ferd med å sjå at huset tek form. Gradvis kan ein då fjerna stillaset for så å setja det opp og byggja eit nytt hus blant eit anna unådd folk i Kenya.

Strategi for arbeidet blant mahou-folket i Elfenbeinskysten

Av: Johannes Redse

Innleiing

Misjonssambandet sitt arbeid i Elfenbeinskysten rundar 20 år i september i år. Enno er kyrkjelydsdanninga i støypeforma. Gudstenesta har funne si form. Berre to kyrkjelydar kan seiast å vere i funksjon. Uroa og delinga av landet dei siste åra har hemma arbeidet betydeleg i ei viktig fase. Men kanskje kan den også på lengre sikt ha positive konsekvensar gjennom lokal overtaking av ansvar.

Fakta

Elfenbeinskysten: 322.000 km², 15-16 mill innbyggjarar.

ca. 45% muslimar, 15% katolikkar, 4% protestantar, resten er animistar.

Mahou-stammen: ca. 40.000 i Touba fylke, ca. 40.000 ? elles i landet.

Religion: Folkeislam (islam med sterke innslag av animisme).

1. Tre viktige faktorar for strategival

- Hovudstyret sitt mandat, der det står slik å lese:
 - «HS ønsker å få vurdert Elfenbeinskysten som nytt misjonsområde, særlig med tanke på muhammedanske folkegrupper, ...» (HS 16.09.83)
- Dei første misjonærene fekk islamskurs.
 - Phil Parshall: "New Paths in Muslim Evangelism"
- Erfaringane til andre misjonsorganisasjonar i nærliggande område.
 - Råda frå WEC sin tillitsmann.

2. Kontekstualisering

Kontekst tyder samanheng. Her forstår vi kontekst som den samanhengen, eller miljøet og kulturen, som misjonsarbeidet finn stad i.

Frå Bibelen finn vi at kontekstualisering vart heftig diskutert på apostelmøtet i Jerusalem, Acta 15. Konklusjonen var klar; det var ikkje naudsynt for dei heidningekristne å ta etter jødiske skikkar i eitt og alt. Guds openberring for Peter i Jaffa, spela truleg ei avgjerande rolle for utfallet. Det er også verd å merkje seg at dei kristne jødane førte vidare fleire hovudelement frå synagogeliturgen i den kristne gudstenesta. I 1.Kor 9,19-22 finn vi Paulus sin misjonsstrategi. .."for jødane har eg vore som ein jøde, så eg kan vinna jødar,..." Betre kan ikkje prinsippet om kontekstualisering uttrykkast, enn Paulus gjer det i dette avsnittet.

3. Fokusering

Kontekstualisering er meiningslaust dersom det er uklart kva kultur og folk det skal kontekstualiserast i høve til. Altså må ein definere målgruppa for det kyrkjelyds-dannande arbeidet, og gjere seg kjend med kulturen og religionen til den aktuelle målgruppa. **Med omgrepet "fokusering" forstår eg å stille i fokus ei klart definert målgruppe for det kyrkjelyds-dannande arbeidet.** For arbeidet i Elfenbeinskysten medfører det å måtte velje mellom geografisk nærliggande etniske grupper og også mellom grupper som bur blanda, som tilfellet ofte er i byar og tettstadar. Å seie ja til ei gruppe vil kunne medføre å måtte seie nei til ei anna, eller at personar utanom målgruppa som ynskjer å høyre kyrkjelyden til, må gjere det på målgruppa sine premissar. Dette er ikkje uproblematisk i høve til einskapstanken i Bibelen; " Her er ikkje jøde eller grekar, her er ikkje træl eller fri, her er ikkje mann eller kvinne; de er alle ein i Kristus Jesus." Gal 3,28. Sjå også Ef 2,14. På den andre sida gjorde Jesus det også klart for den kanaaneiske kvinna at han ikkje var "send til andre enn dei bortkomne sauene i Israelsfolket." Matt 14,22ff. Paulus og Peter vart samde om at Paulus skulle gå til heidningane og Peter til jødane. Vi finn altså både

einskaps-tanken og fokuserings-tanken side om side i Bibelen. Eigentleg er det ikkje overraskande. For er det ikkje først når ein er trygg på sin eigen identitet og grunnvoll at ein fordomsfritt kan ha samfunn med menneske som er ulike oss sjølve?

Ordtaket, "Like born leikar best", høver minst like godt i Elfenbeinskysten som her i Noreg. Dessutan er skilnaden på dei "ulike borna" langt større der enn her. Med meir enn 60 etniske grupper i eit land med same flatevidde som Noreg, skulle ikkje det vere så vanskeleg å skjøne.

Ved å avgrense målgruppa vert den nye kyrkja homogen når det gjeld språk, kultur og religiøs bakgrunn. Det er lettare å skape gudsteneste-ordningar som alle medlemene kan kjenne seg heime i. Ein kan lettare identifisere seg med kyrkja. Det er ikkje lenger "den kvite manns bøn" vi har føre oss, men "mahou-bøna" (bøn ≈ religion i mahou-tanke og språk). Terskelen inn i gudstenestefellesskapet verte mykje lågare for målgruppa med ei kontekstualisert gudstenesteform. Utviklinga kan tyde på at gudstenesteforma i Ouaninou har vore eit av dei beste evangeliseringsreiskapa.

4. Funksjonær/lokalbefolkningsproblematikk

For betre å forstå dei vala som er gjorde i Misjonssambandet sitt arbeid i Elfenbeinskysten, trengst det ei innføring i det dilemmaet som misjonærene våre står overfor nær sagt dagleg. Dei etniske gruppene i sør har tidlegare, og i langt større grad, fått tilgjenge til skular og utdanning enn befolkninga nord i landet. Det medfører at statstilsette (på offentlege kontor, lærarar, helsepersonell, landbrukspersonell osv.), også i nord, for ein stor del kjem sørfrå. Dei har fast løn, og tener langt betre enn den lokale bondebefolkninga. Dei brukar fransk seg imellom og på arbeid. Dei er i ikkje liten grad katolikkar eller protestantiske kristne. Dessutan har president Félix Houphouët-Boigny sidan frigjeringa i 1960 stått for ein integrasjons-politikk, med stadig omflytting av dei statstilsette som eitt av verkemidla. Målet er å blande folkegruppene og tone ned dei etniske skiljelinene, samt redusere faren for korrupsjon. Men resultatet er at funksjonærene ikkje får høve til å slå rot innan andre etniske miljø, og skilnadene vert haldne vedlike. Vi ser for eksempel i Ouaninou at alle dei større etniske gruppene organiserer seg for å halde ved like sin identitet som t.d. baoulé, bété, guéré, agni, osv. Ein kyrkjelyd som i hovudsak har funksjonærar som medlemmer, er svært ustabil. Kvart år er det fleire som flyttar og nye kjem til utanfrå, med ymse slags bakgrunn både kulturelt og konfesjonsmessig. Det er nok også slik at dei mindre dugande funksjonærene har ein tendens til å verte plasserte nord i landet. Hovudregelen er i alle fall at stats-funksjonærene ser ned på lokal-befolkninga og blandar seg i liten grad med den. I følgje mange funksjonærar, også kristne, er mahouane uvitande analfabetar, skitne og fastgrodde i gamle, grusomme skikkar, og dei snakkar eit språk som er håplaut å forstå.

Lokalbefolkninga har på si side ofte lite til overs for funksjonærane, som dei oppfattar som korruperte og late. Dei sit på offentlege kontor og sug korrupsjons-pengar ut av ei fattig bondebefolkning for å gjere eit arbeid som dei får løn av staten for å utføre. Fødselsattestar, (som det svært ofte vert spørsmål etter), identitetskort, skjøte på tomter osv., er dokument som vanlege folk ofte har problem med å få i orden, utan å gje pengar under bordet til ein eller fleire på underprefekten (under-fylkesmann) eller ordføraren sitt kontor. Heldigvis finns det heiderlege unntak. Men vi har ikkje vanskar med å forstå at kjenslene mellom lokalbefolkning og funksjonærar er heller kjølege. Skal vi i det kyrkjelyds-byggande arbeidet la vere å ta omsyn til denne kunnskapen? Svaret vi har kome fram til er klart; dette er ting vi ikkje kan oversjå.

Det som har skjedd etter opprøret som delte landet i to, hausten 2002, er at kyrkjene i Touba, som bestod av funksjonærar, er tome og stengde. Dei har rømt der ifrå. Det er i grunnen ikkje så rart. Vatogba, ein ung kristen mahou som no går på bibelskule i Bafoulabé i Mali, sa i haust at mahou-kyrkja i Ouaninou alltid var veslebror overfor kyrkjene i Touba. "No er det vi som er storebror. Hos oss er det om lag same talet på gudstenestene som før opprøret." Ikkje alt er så bra i kyrkjelyden, men dei er der, og dei er i verksemd.

5. Erfaringar frå ikkje-kontekstualisert gudstjenesteordning

Det er ein god regel å ta lærdom av andre sine erfaringar. Misjonssambandet sitt arbeidsområde i Elfenbeinskysten, nemleg den muslimske Mahou-stamma i Touba fylke, vart tidlegare rekna som ein del av Worldwide Evangelization Crusade (WEC) sitt misjons-felt. WEC har arbeidd i Touba fylke sidan 1960, og gjorde ein del evangeliseringforsøk utifrå Touba by dei første 15-20 åra. Dei hadde som mål å vitje flest muleg av landsbyane, utan å konsentrere seg om enkelt-landsbyar. I evangeliseringa brukte misjonærane for ein del handelsspråket dioula eller bambara, eit nærslekta språk frå Mali. Dei starta også opp med gudsteneste i Touba, på fransk, og fekk snart ein kyrkjelyd som i all hovudsak bestod av funksjonærar. Så langt vi veit er det to mahouar som har vorte døypte i Touba gjennom WEC sitt arbeid. I Mankono har WEC arbeidd i snart 45 år etter same mønster som i Touba. Folkegruppa i Mankono-området heiter koyaga. Både etnisk, språkleg og religiøst er dei i nær slekt med mahou-stamma. Resultatet er om muleg endå magrare enn i Touba. Der er så vidt vi veit ingen døypte av dei muslimske koyaga-ane. I Booko, i eit liknande miljø, er stoda som i Mankono og Touba etter 25 års arbeid. I Séguéla har WEC arbeidd i ca. 50 år. Rundt 1980 starta ein amerikansk misjonær arbeid etter kontekstualiserings-prinsippet, og overlete til andre å ta seg av funksjonær-kyrkjelyden som vart etablert i starten av arbeidet. Som ei frukt av arbeidet hans veks det no fram ei gruppe av lokale, omvende muslimar.

Medan vi heldt på å bygge opp misjonsstasjonen i Koonan (1987) kom der ein ny under-prefekt. Kona hans hadde nettopp vorte ein kristen ved

misjonssjukehuset i Ferkessedougou (Conservative Baptists). Vi vart bedne av pastoren hennar om å ta oss av henne då ho kom til Koonan. Det syntes vi ikkje vi kunne avslå, og rundt Madame Thérèse og borna hennar vaks det fram ein liten flokk som vi samla til søndagsmøte, - på fransk. Det er grunnen til at vi i Koonan i dag har ein kyrkjelyd som liknar meir på dei som WEC har bore fram, enn på vår eiga forsamling i Ouaninou. Vi har nok lykkast litt betre i å nå dei lokale mahouane i Koonan enn t.d. WEC har i Touba, men på ein vanleg søndagsgudsteneste reknar vi det for brukbart om vi har 10 mahouar der, saman med 10 -15 funksjonærar.

Eg meiner at desse dyrtkjøpte og svært frustrerande erfaringane som dei gode venene våre i WEC har gjort gjennom snart 50 år, og som vi sjølve tildels gjer i Koonan, er så eintydige at vi ikkje kan sjå bort frå dei. **WEC's tillitsmann bad oss då også, i 1989, inderleg om å ikkje starte opp fransk-språkleg gudsteneste i Ouaninou.** "Ei funksjonærkyrkje vil ikkje tilføre dykk noko positivt, den vil heller verte ei hindring i muslimarbeidet," sa van Donge. Eit råd som vi følgde og som vi ikkje har angra på. Det medførde at starten på gudsteneste i Ouaninou vart utsett i 2 år. På grunn av språket var vi ikkje klare til det før då. I dag samlast 20-40 mahouar til gudsteneste der kvar søndag, i tillegg til nokre få av andre etniske grupper. Til jul og påske samlast bortimot 100 til gudsteneste.

6. Kontekstualisert gudstjensteform

Gudsteneste-forma i Ouaninou er enkel, men byggjer likevel i ganske stor grad på dei tradisjonelle liturgiske ledda. Trusvedkjenninga, syndvedkjenning, skriftlesinga og forkynning er med, samt forbøna og Herrens bøn. Både den aronittiske og den apostoliske velsigninga er omsette til mahou. Hovudvekta er lagd på å utføre det vi har med så langt, på ein kontekstualisert måte.

Reint praktisk gjer vi det slik at vi tek av oss skorne ute. Dei to første åra sat vi på matter, som dei gjer det i moskéen. Vi ønskte med det å understreke at vi er samla for Guds ansikt, og at kyrkja ikkje er mindre heilag enn moskéen (tvert i mot, vil vi hevde). Trusedkjenninga og dei andre fast "bønene" vart framsagde på den måten at liturgen sa føre éi og éi setning, og kyrkjelyden gjentok. Det gjorde vi fordi det gjev eit samspel mellom liturg og kyrkjelyd som dei kjenner frå moskéen. Denne veksle-forma har også eit pedagogiske sikte, fordi dei fleste er analfabetar. På denne måten lærde dei liturgien utanåt mykje fortare. No er desse ledda så innarbeidde at dei vert framførte unisont.

I staren vart det ikkje brukt songar i gudstenesta, etter mønster frå moskéen. Det gjekk vi bort ifrå etter kvar, for det er naturleg å lovsynge Gud når kyrkjelyden samlast. Utvalet er no ganske godt og songen kling veldig bra. Mykje er no mahou-stoff, laga av dei første kristne.

Så fylgjer preika. Oftast vart den halden på fransk i starten, fordi det som regel var misjonærar som preika, men dei første mahouane fekk prøve seg ganske

tidleg. Men i alle fall vart den omsett til mahou. Svært ofte vert det brukt Bibelbilde som illustrerer teksta. Vi tenkjer oss at det vert lettare å forstå poenget i teksta på den måten og lettare å følgje med. Men eit argument som vi ikkje hadde tenkt på, fekk vi av ein eldre mahou, ein analfabet. Det hadde alltid vore eit problem for han at han ikkje kunne lese Koranen og såleis kontrollere det som koranlærarane underviste. Difor var han så glad for at vi hadde med oss bilde som var trykte, og som han kunne sjå synte det same som det vi fortalte frå Bibelen. Det vart ei stadfesting for han at vi ikkje sa noko anna enn det som stod i Guds Ord. Tilliten til det vi fortalte vart dermed mykje større, ja, kanskje var det avgjerande for den gamle. Det gjev oss berre endå større frimod til å bruke Bibelbilde i forkynning og undervising.

Forbønsstunda er viktig. Då får alle som vil, høve til å kome fram med sine forbønsbehov. Forbøna er fri, og dei som vil kan be høgt. Dei første kristne dannar førebilde for dei som kjem etter, ved måten å be ei fri bøn på.

For muslimar er det med fri bøn gjerne vanskeleg å forstå, sjølv om det vert gjeve rom for det i den muslimske fellesbøna. Gudstenesta er rette konteksten for både rituell og fri bøn. Samstundes som det er viktig å lære dei faste bøner (trusvedkjenninga vert også oppfatta som bøn), er det avgjerande viktig å forstå at vi kan kome til Gud med alt som ligg oss på hjertet, uavhengig av bønnetider. Etter forbøna er det rom for informasjon eller kunngjeringar. Til avslutning reiser alle seg og bed Herrens bøn etter same mønster som trusvedkjenninga. Deretter syng vi ein fast avslutningssong og vi handhelsar alle på kvarandre i det vi går ut, syngande. Ved utgangen står kollektkorga.

7. Det kristne livet i kvardagen

Utanom gudstenesta har vi funne det avgjerande viktig å lære dei nye kristne bøner som dei bed før dei skal ete, til arbeidet, når dei skal ut å reise, samt morgonbøn og kveldsbøn. Der dei tidlegare brukte ein arabisk formel eller Koranvers, bed dei no ei bøn på sitt eige språk. "De kristne er heldige som kan be på mahou, vårt eige språk. Vi muslimar må be på arabisk, og det forstår vi så dårleg," sa ein eldre muslim frå Koonan-området.

Islam er ikkje berre ein religion, men ein måte å leve på. Vi kan ikkje ta frå dei nye kristne den gamle ramma rundt livet deira utan å gje dei ei ny ramme. Då vil det ikkje gå lenge før dei går tilbake til det gamle. Desse faste bønene i kvardagen, som etterkvart viser seg å verte ganske individuelle, dannar ein viktig del av denne nye ramma. Gudstenesta er ein annan del av ramma. Den største muslimske festen, ved sidan av avslutningsfesten for fastemånaden, er Tabaski-festen eller sauefesten. Den er til minne om Abrahams offer av Ismael, i følgje Koranen. Vi har nokre gongar markert denne dagen med ei gudsteneste, der Abrahams offer av Isak er den naturlege teksta og der linene til Guds Lam som bar bort verda sine synder vert trekte. Abraham er deira far

som trur på lovnaden som vart oppfylt i Jesus. Dei kristne mahouane har sett svært positivt på at Tabaskidagen vert markert i kyrkja. Det er med på å gje det nye livet endå ei ny side.

Markering av Allehelgensdag har også blitt positivt motteke. Tanken er at det skal erstatte behovet for offerdagar i samband med årsdagar for gravferd. Det viser også at sjølv om kristne ikkje driv med fedrefring, så respekterer vi minnet om dei døde, og vi minner kvarandre om det kristne håpet.

8. Kyrkjeleiinga

Oppgåvene i gudstenesta for dei omvende muslimane i starten var å leie trusvedkjenninga og Herrens bøn, tolke teksta og preika, og ofte er det éin av dei som bed opningsbøna. I forbønsdelen er dei som regel også aktive. Etter kvart fekk dei gradvis ta ansvar for preika også.

Det økonomiske grunnlaget er svakt, og ettersom imamen ikkje er "profesjonell", er det grunn til å vere varsame med å basere kyrkjeleiinga på ein løna pastor. Dei siste åra er det likevel ein "importert" pastor frå bambarakyrkja i Abidjan som har vore pastor i Ouaninou. Det var ei Guds lykke at han kom dit nokre år før opprøret tømde Touba fylke for misjonærar. Gruppa av kristne mahouar er truleg framleis for svak, talmessig og åndeleg, til å ta alt ansvaret sjølve, dessverre.

9. Konklusjon

Svært mange misjonærar som starta opp med muslimarbeid, enda opp med å arbeide med ikkje-muslimar, gjerne i det same, eller nærliggande område. Mykje truleg heng det saman med at det gjekk for lenge før det vart synlege resultat av arbeidet. Det oppstår gjerne eit meir eller mindre uttalt press frå misjonleiinga i retning av større resultat. Såkalla trusmisjonærar har også særskilt behov for å kunne gje meldingar heim til støttegruppene om vekst og framgang. Dermed er det ofte nærliggande å la dei gjenstridige muslimane vere, og heller vende seg til meir mottakelege grupper. For å vinne muslimane for Jesus gjeld det altså å halde både kallet og strategien klar når det buttar i mot.

Erfaringane viser altså at det er avgjerande viktig å kontekstualisere måten vi utøver og lever kristendomen på, med gudstenesta som ein svært viktig faktor. Ho er på ein måte utstillingsvindaug for "den kristne bøna" i det muslimske samfunnet. For å kunne kontekstualisere må vi først "fokalisere", dvs.; definere ei klar målgruppe, og halde fast på den sjølv om det tek lang tid før ei gruppe kristne er etablert. Vårt mål må vere det same som Paulus' mål: "så eg i det minste kan frelse nokre." 1. Kor. 9,22b.

Litteraturliste

2. strategidokument for NLM's arbeid i Elfenbeinskysten.1997

Øystein Bjørdal: Tro og tilbedelse

| | |
|----------------|--|
| John Dretke: | A christian approach to muslims |
| Charles Marsh: | Share your faith with a muslim |
| Charles Marsh: | Too hard for God? |
| Phil Parshall: | New Paths in Muslim Evangelism. |
| Arne Redse: | The room and the section of the Sunday worship |

Folkekatolisismen i Bolivia.

Av Steinar Dimmen

NLM har drive arbeid i Peru og Bolivia sidan 1977/78. I dag er det ut ifrå dette arbeidet etablert sjølvstendige nasjonale kyrkjer i begge landa. Gjennom nasjonale evangelistar og norske misjonærar vert evangeliet forkynt til stadig nye menneske.

Som misjonsmark skil nok Peru og Bolivia seg ut frå dei andre misjonsfelt til NLM. Ingen annan plass vert evangeliet forkynt inn i ei kontekst der kristendomen er kjend, men der evangelisk kristendom likevel er ukjend. Vi skal i denne artikkelen sjå litt på den konteksta som misjonen arbeidar inn i dei to landa, med særleg blick på Bolivia.

Religiøs kontekst.

Den katolske kyrkja pregar det religiøse bilete i Bolivia. Ho har ein sentral plass i samfunnet og spelar ei viktig rolle i folks kvardag. Dei katolske manifestasjonane er mange og fargerike. Dei kan variere kraftig frå det som er kjent i Europa, og har ofte mange synkretistiske element innblanda, tydelegast kjem dei til syne på landsbygda. Bolivia er eit katolsk land og katolisismen er statsreligion, minst 80 % av befolkninga er katolikkar. Det er vanleg å kalle katolisismen i Bolivia for "catolisismo popular" eller folkekatolisisme.

I innleiings fordraget sitt på den biskoplege synode i Santo Domingo i 1992 gav Pave Johannes Paul II fyljande omtale av den katolske kyrkja si betydning i Latin- Amerika:

"Vi takkar Gud fordi i Latin Amerika så har den katolske tru trengt gjennom til det djupaste av folket, og gjennom 500 år forma den kristne ånda som har prega kontinentet og som har inspirert så mange av institusjonane. Dette vil seie, at kyrkja i Latin Amerika har oppnådd å prege kulturen til folket, ho har klart å befeste evangeliet i botnen som basis for tanke og som eit prinsipp og kriterium for handling og bedømmelse i det daglege liv"

Den katolske kyrkje vurderar altså kyrkjens betydning og posisjon i folket høgt. Den katolske tru og lære har hatt stor betydning og er i dag rekna som basis for folks tanke og tru. Likevel er dei synkretistiske innslaga markante. Dei katolske festane synest mange stadar å vere dominert av den gamle andinske tru. Folkekatolisismen kan altså i uttrykk variere mykje og det kan vere vanskeleg å definere om det er katolsk eller andinsk.

Den kjende katolske teologen og sosialantropologien Manuell M. Marzal beskriv diskusjonen om den synkretistiske folkekatolisismen som ein diskusjon over tre variantar. (Rostros indios de Dios s 18 – 19)

- 1) To likeverdige religionar som lever side om side og har behalde sine egne karaktertrekk.
- 2) Ei syntese av dei to religionane der det står fram ein ny religion som ikkje har behalde noko element frå dei to opphavlege religionane.
- 3) Ei syntese der ein formar ein ny religion med element frå begge dei to opphavlege.

Marzal trekkjer sjølv ikkje ein endeleg konklusjon (El sincretismo Iberoamericano s 175)

Årsakene til synkretismen.

To forhold har særleg vorte trekt fram som årsak til synkretismen.

1) Mange har stilt spørsmål ved den katolske kyrkje sin innsats på området kristen opplæring, kanskje særleg frå evangelisk hald har dette vorte påpeika. Dei religiøse manifestasjonane, anten dei er katolske eller andinske, er forma og styrte av ei læremessig kjerne. Sidan dei katolske manifestasjonane svært ofte har element frå andinsk religiøsitet innblanda har ein trekt den slutning at kunnskapen om den katolske lære har vore minimal. Mangel på kunnskap om katolsk lære har resultert i at andinsk lære har fått innpass, og kom derfor til å prege dei religiøse manifestasjonane. Dette er forklaringa som mange religionsforskarar gir på synkretismen. Den evangeliske religionshistorikaren John A. MacKay gir fyljande karakteristikk "Vi er tilbøyelig til å tro at de evangeliske resultata av det katolske system var lik null. De forandret ikke hjertene, ei heller mottok sinnene lys, og gudstjenesten ble bare feiret for omdøpte avguder". (sitert av Jøssang s 37).

2) Det andre forholdet som ofte vert trekt fram er manglande kontekstualisering under kyrkjas kristningsarbeid. Opplæringsarbeidet som kyrkja dreiv i byrjinga var langt på veg mislukka og mykje av den kristne lære vart feiltolka. Ord og uttrykk, symbol og ritual vart feil forstått, og fekk eit anna meningsinnhald enn det som kyrkja hadde. På den måten vaks det fram ei særeiga katolisisme der element frå andinsk religiøsitet fekk innpass.

Begge desse to forholda er trekte fram som årsaker til den synkretismen som vi i dag har i folkekatolisismen i Latin Amerika. Det kan altså tilskrivast for det første at kyrkja gjennom åra har nedprioritert opplæringsarbeidet, og for det andre at kontekstualiseringsarbeidet har mislukkast.

Feltundersøking.

Den katolske kyrkja har vore i Bolivia i om lag 500 år, og har frå ganske tidleg av vore representert overalt der det bur folk. I dag er minst 90 % av befolkinga døypte i den katolske kyrkja. Opplæringsarbeidet har nok gjennom tidene variert, men det har alltid stått på kyrkjas agenda gjennom heile hennar historie. Enkelte har derfor hevda at det, på tross av dei mange synkretistiske

innsлага, burde vere gode sjansar for at folk har god kunnskap om den katolske doktrine.

Med dette som bakgrunn vart det i samband med ei hovudoppgåve i kristendom gjennomført fleire feltundersøkingar. Målet var å kartlegge kor stor kunnskap folk i dag har om den katolske doktrine. Temaet som vart undersøkt var korleis mennesket vert frelst. Resultata frå undersøkinga syner eit overraskande høgt kunnskapsnivå om den katolske doktrine. Det må kunne seiast at folk har god kunnskap om det læremessige innhald i den katolsk tru. Det interessante er at det heller ikkje vart registrert store variasjonar mellom by og bygd. Kort summert syner feltundersøkinga dette:

Begrepet frelse er forstått eskatologisk, som ein tilstand etter døden og i Guds nærheit. Folk har stor respekt for Gud. Han er oppfatta som skapar, oppretthaldar og herre over liv og død. Det er ei sjølvfylje at menneska må lyde han og fylje hans vilje. Gud er både ein streng og rettferdig herre, men han er og omsorgfull og gir menneska alt som trengst for å oppretthalde livet. Eit grunntrekk i folks oppfatning av Gud er at han i spørsmålet om frelse bedømmer folk etter dei ti bodorda. Likeeins er dei katolske pliktene som er knytt til det å leve som katolikk viktige å fylje, dette gjeld t.d. dåp, nattverd, skriftemål og bønner. Mennesket står sjølv ansvarlege for si frelse. I korte trekk går dette ut på at mennesket må unngå å synde og leve i samsvar med hans vilje slik den katolske kyrkje lærer. Å leve eit liv i omvending reknar folk som viktig for å verte frelst. Menneskets etiske livsførsel er sentral og dannar grunnlaget for om menneska vert frelste.

Vidare syner folk ei klar overtyding om at det er viktig å leve eit integrert kristenliv, dvs at det ikkje er nok berre å gå til messe og syne gudsfrykt i spesielle høve, men at ein også i kvardagen må leve i samsvar med Guds vilje. Det går tydeleg fram at folks oppfating av den katolske tru ikkje berre er eit ytre ritual slik ho til tider kan verte framstilt, men at det er bore oppe av ei indre overtyding som gir seg utslag i kvardagslivet.

Undersøkinga syner at folk har høg kunnskap om den katolske doktrine, langt høgare enn det mange har hevda. Korleis ein skal forklare dei mange synkretistiske manifestasjonane er eit anna spørsmål, men det fører oss tilbake til Marzal sine tre mulige forklaringsmodellar.

Ny evangelisering.

Utviklinga i den katolske kyrkje i dag i Latin Amerika er interessant. Den katolske kyrkje har sett i gang eit stort arbeid med å revitalisere den katolske tru i Latin Amerika. Den biskoplege synoden, i Santo Domingo 1992, uttrykkjer dette ganske klart og kallar det "nueva evangelizacion" (ny evangelisering). Dette nye evangeliseringsarbeidet rettar seg først og fremst til dei som er medlemar i den katolske kyrkja. Siktemålet er å gjere folk medvitne si katolske tru og leve henne ut i kvardagen. Det personlege gudsliv er altså

sett i sentrum på ein ny måte, og det er lagt større vekt på eit liv i samsvar med katolsk etikk.

Vi ser at uttrykket evangelisering er forstått på ein annan måte enn i evangelisk samanheng. I katolsk samanheng betyr det å få folk til å byrje å praktisere den katolske tru, men det inneber ikkje ei endring av truas innhald. Dei grunnleggande spørsmåla om korleis menneske kan oppnå fred med Gud og evig liv er ikkje endra, men er framleis dei same som i tradisjonell katolsk teologi.

Evangelisk misjon i Latin Amerika.

For evangelisk misjon er det viktig å merke seg at evangeliet er ukjent for dei aller fleste som høyrer heime i folkekatolisismen. Kjennskapen til Jesus og forståinga av hans frelsesverk er ukjent og forstått ulikt i forhold til evangelisk kristendom. Den frigjerande budskapet om frelse ved trua åleine for Jesu Kristi skuld vert ikkje forkynt i folkekatolisismen. Evangelisk misjon har derfor ein heilt naturleg plass i Bolivia og Peru.

Litteratur:

- | | |
|---|--|
| Manuell M Marzal. | Rostros Indios de Dios Universidad Catolica Boliviana, La Paz 1992. |
| Manuel M. Marzal. | El sincretismo iberoamericano. Pontifica Universidad Catolica del Peru, 1998. |
| Asle Jøssang. | Våre Guder hjelper Gud. Hovudoppgåve i sosialantropologi. Oslo 1998. |
| Steinar Dimmen. | Folkekatolisismen i Bolivia. Hovudoppgåve i kristendom. NLA.2003. |
| Den Katolske Kyrja konsildokument. Santo Domingo 1992. Conferencia general del Episcopal Latinoamericano. La Paz 1992. | |

Nytt fra Fjellhaug Misjonshøgskole

Av: Jan Ove Selstø

Vi er ved avslutningen av enda et studieår. Misjonshøgskolen har denne våren hatt 78 studenter. 63 av disse er fordelt på de tre klassene i bachelorstudiet, og de resterende 15 ved årsstudiet i musikk. Den fire-årige misjonærutdannelsen er nå historie. Fra høsten 2003 innførte vi det tre-årige bachelorstudiet i teologi og misjon. Samtidig startet vi opp med årsstudiet i musikk (som tilsvarer det som tidligere het musikk grunnfag). Dette året har vi også for første gang tilbudt undervisning i hebraisk ved misjonshøgskolen.

Det ett-årige misjonærforbereidende kurset, det såkalte KoMBi-kurset, som vi har tatt opp studenter til annet hvert år, vil fra høsten 2004 bli et årlig studietilbud. Hele kurset er omarbeidet, og er offentlig godkjent til å gi en uttelling på 60 studiepoeng. Kurset heter nå "Årsstudium i Bibel og Misjon" og består av tre hovedkomponenter : Bibelfag, misjonsfag og praktiske teologiske fag. Dette kurset vil fremdeles være et særlig tilbud for de som søker om å bli antatt til misjonærtjeneste og som allerede har en yrkesutdannelse.

Gjennom dette studieåret har vi også arbeidet med en studieplan for et to-årig masterstudium i teologi og misjon, som skal bygge videre på bachelorstudiet. Vi vil dermed få en fem-årig utdannelse ved Misjonshøgskolen som leder fram til en mastergrad. Denne søknaden ble sendt i slutten av februar til akkrediteringsorganet NOKUT som skal behandle slike søknader. Vår målsetting er å komme i gang med dette studietilbudet høsten 2005. Det er et stort løft for Misjonshøgskolen både faglig, personalmessig og økonomisk. Men et nødvendig løft skal NLM kunne sende ut misjonærer med den kompetanse som etterspørres fra våre samarbeidskirker og institusjoner.

La meg også nevne en annen søknad som også ble sendt i slutten av februar. Den gikk til Utdannings- og forskningsdepartementet, og gjaldt søknad om statsstøtte for Misjonshøgskolen for 2005. Vi har nemlig til nå fått statsstøtten til både bibel- og misjonshøgskolen gjennom privatskoleloven. Men fra 2005 må vi søke støtte for Misjonshøgskolen gjennom privathøgskoleloven. Der er støtteordningene annerledes. Vi er veldig spente på hva dette vil bety for den støtten vi vil få fra staten framover.

La meg avslutningsvis komme tilbake til studentene igjen. Nå har jeg nevnt mye om det faglige ved utdanningen. Den personlige veiledningen overfor studentene både menneskelig og åndelig er ikke mindre viktig. Det prøver vi å ta på alvor både gjennom obligatoriske veiledningssamtaler enkeltvis og i grupper, og ved å oppmuntre til og være tilgjengelig for den enkelte student. Vi er sammen med ungdom som vil trenge inn i Bibelens budskap og som ønsker å bruke livet sitt i tjeneste for sin Herre og Frelser.

Bokanmeldelser

Tittel: *Ta vare på deg selv*

Forfatter: Åslaug Høyland

Forlag: Lunde forlag. 1994 (3. opplag 1997)

Anmelder: Anne Karine Eikeland

Bokas tittel, *Ta vare på deg selv*, er nok minst like aktuell i dag som da den ble skrevet for ti år siden. I en travel hverdag stilles det krav til oss, både fra andre og fra oss selv. Hvordan får vi et godt samliv med andre, og hvordan skal vi takle kriser og konflikter? Det er noen av spørsmålene Åslaug Høyland tar opp i denne boka.

Høyland er lege, psykiater, sjelesørger, ektefelle, mor og medmenneske. I forordet skriver hun følgende: "Det er vårt eget ansvar å sørge for rammene for hvile og fornyelse. Du har både rett og plikt til å ta vare på deg selv." Hun mener vi ikke må tenke at det er ukristelig å ta vare på oss selv.

Hun skriver videre at det som skiller Guds kirke fra andre fellesskap, er at de troende er lemmer på Kristi kropp, og lemmene styres fra hodet, som er Kristus. Vi har forskjellige behov, men alle har behov for kontakt og vennskap, oppmuntring og noen å være svake sammen med.

Høyland skriver også om sjelesorg, konflikter, sorg, ekteskapsproblemer og sykdom. Hvordan skal vi for eksempel bære de svakes svakhet? Et godt råd er å vise litt av vår egen nød.

Jeg tror det er en del mennesker som tenker at de først skal tilfredsstille alle andre, før de kan ta tid til seg selv. Disse vil ha veldig godt av å lese denne boka. Et av rådene Høyland gir er følgende: Ta vare på deg selv når du tar vare på andre. Hun trekker fram Jesus som et godt eksempel når det gjelder å ta vare på seg selv. Jesus sørget for å dekke de behovene vi har som mennesker. Han hvilte, og satte grenser for hvor mange oppgaver han kunne påta seg, han oppfylte ikke automatisk alle ønsker, han innrømmet og vedstod seg de følelsene han hadde, han bad andre om det han trengte og han sørget for å være en del av et åndelig og menneskelig fellesskap. Jesus var i stand til å tjene, yte og ta vare på andre fordi han først tok vare på seg selv.

Et annet tema i boka er hvordan vi kan møte de som sørger. En sørgende trenger nærhet, fellesskap, avlastning og omsorg. Vi bør være kloke og modne til å tie, og trykke nok til å gråte.

Selv om det er noen år siden boka kom ut første gang, tror jeg fortsatt den vil være nyttig lesning for flere, både som privatpersoner og i jobbsammenheng. Den har en grei kapittelinndeling som gjør at det er fort gjort å finne fram til de ulike temaene. Men den bør også leses i sammenheng.

^{i[i]} Norsk Tidsskrift for misjon 1/2002: L.G. Engedal: Møte med misjonærers livserfaring.

^{ii[ii]} Marjory F. Foyle: Overcoming missionary Stress. EMIS, Wheaton, IL 1987

Misjonsstrategi i møte med muslimer av Dagfinn Solheim

Misjonsstrategi i møte med Islam var temaet for et symposium på Fjellhaug Misjonshøgskole 21. og 22. april. De fleste deltagerne var misjonærer fra Norsk Luthersk Misjonssamband som har arbeidd i Afrika. I tillegg var det også representanter for Normisjon, Norsk Misjonsselskap; Pinsevennenes ytremisjonsarbeid (PYM) og Kristen arbeid blant arabere (KABA). Ved siden av ekspertise om Islam ble det også delt mange praktiske erfaringer.

De som hadde foredrag var Jan Opsal, Johannes Redse, Paul Johansen, Terje Østebø, Arnfinn Røyland, Hans Arne Sanna, Eilef Gard, Jan Magnus Dybvik og Dagfinn Solheim. Tormod Engelsviken var med i panelet som avsluttet symposiet torsdagen. Symposiet var et fellestiltak mellom Misjonssekretariatet og Fjellhaug Misjonshøgskole. Det som særlig var i fokus denne gangen var islamisme og religionsfrihet, samt strategi i møte med somaliere, digofolket og mahoufolket. Vi fikk også god innsikt i hvilken strategi Normisjon har brukt i Mali. Det var også interessant å få høre hva en tidligere muslim hadde å si om sin omvendelse og sitt arbeid blant arabere. Jan Opsal tok for seg hvordan en kan bruke Bibelen i møte med muslimer og for å vitne for dem.

Noen av innleggene er med i dette nummeret av Innsyn. To lengre artikler kommer i Fjellhaug sitt årsskrift: Budskap 2004. Noe av materialet blir også

lagt ut på Fjellhaug sin internettside. Det ble også skrevet et fyldig referat fra Symposiet. De som er interessert kan henvende seg til Dagfinn Solheim.

Somalierne – hvem er de?

Symposium Fjellhaug 22.04.2004

Eilef J. Gard

Innledning

Søndag ettermiddag i juni, 2002. Vi er på kaffebesøk hos min svigerinne på Nærbø og sitter ute i hagen. På gata like utenfor går en ung, afrikansk kvinne forbi. Selv om det er varmt og sola skinner er hun tildekket med *hijab* og sid, mørk kjole.

En annen dag møter jeg seks unge somaliske jenter på gata i Stavanger. Jeg vet de er fra Somalia fordi jeg kjenner noen av dem fra før. Fem av dem bærer *hijab* og fotsid kvinnedrakt. Den femte går i bukse og jakke og har ikke dekket hodet.

Vi møter somaliere i Norge i de fleste byer og større steder. De er den største gruppa afrikanere i Norge, og teller i dag nær 14 000 mennesker. Til sammenligning er det ca. 25 500 med pakistansk bakgrunn og ca. 16 500 fra Irak. Når vi skal snakke om misjonsarbeid mellom muslimske folkegrupper, kan vi ikke se bort fra de store gruppene som bor i Norge, og en slik gruppe er altså somaliene. Somaliene skal også være en av NLMs målgrupper i følge vedtak fra GF 2000.

Litt etnografi

Totalt regner en med at det finnes om lag 10 millioner somaliere i verden, men dette er et usikkert tall. (Højdahl 2000,49). I følge Kahin skal folketallet pr. 1994 være om lag 8 millioner. BBCs Country Profile oppgir 7 millioner i Somalia (BBC News' hjemmesider 21.04.04). Den eneste folketellingen som har blitt holdt i Somalia var i 1975, og den ble ikke publisert. (Kahin 1997,4) Rundt regnet tre fjerdedeler bor i det som var Republikken Somalia (nå bare kalt Somalia), og det bor ca. en halv million somaliere i Kenya og rundt en million i Etiopia. En stor del av disse er flyktninger.

Både i Somalia og i nabolandene er der mange grupper som assosieres med somaliere, eller som har blitt assimilert inn blant somaliere. Sør for Mogadishu, langs Jubaelven, finnes det etterkommere etter bantufolk fra lenger sør på Øst-Afrikakysten. Disse ble holdt som slaver av somaliske klaner på attenhundretallet. De har sitt eget språk, mushungulu, og har tatt vare på en del av sine tradisjoner. De er muslimer og snakker også somali, særlig mennene. De er jordbrukere og ikke pastoralister som somaliere lenger nord. The Ethnologue er et oppslagsverk over alle kjente språk i verden. På internettversjonen nevnes det ca. ti språk som blir brukt i Somalia, i tillegg til arabisk og engelsk. Noen av disse tales av veldig små grupper, og de fleste er østkushittiske, som somali. Men en stor språkgruppe som maay, som har over en million brukere, er ikke gjensidig forståelig med somali. I nordøst Kenya er der mindre grupper pastoralister som av for eksempel oromofolk blir betegnet som somaliere. De snakker somali, men har også sitt eget språk.

Den somaliske erfaringen

Politisk undertrykkelse, borgerkrig og anarki i Somalia på slutten av 80-talet og begynnelsen av 90-tallet førte mange hundre tusen mennesker på flukt over grensene til nabolandene. En betydelig del av disse menneskene kom derfra videre til land i Asia, Oseania, Midtøsten, Amerika og Europa, enten på eget initiativ eller gjennom FNs høykommissariat for flyktninger. USA, Canada og England har særlig tatt i mot mange somaliske flyktninger. Mange av somaliene i Norge kommer fra en flyktningsituasjon med et opphold i en flyktningleir eller i et transittland bak seg. De kommer fra et samfunn som har vært preget av krig og uro i mange år, og flere somaliske tenåringer som jeg har snakket med har bare få år skolegang bak seg før de kom til Norge. Blant de eldre gruppene er der flere med lengre utdanning, men også her finnes personer uten formell utdanning i det hele før innflytting til Norge. Dette gjelder særlig kvinner.

Flere hundre tusen somaliere lever i dag i land utenfor Afrikas Horn. Det finnes ikke sikre tall på dette, men det kan dreie seg om et sted mellom en

halv og en million mennesker. De vil i så fall utgjøre bortimot ti prosent av hele den somaliske befolkningen. Bare i London regner en med at det bor 100 000 somaliere. Toronto, Montreal og Minneapolis er byer med tilsvarende befolkningsmengde av somaliere, i størrelsesorden 50 – 100 000 (Mark Bruner, Nairobi, personlig kommunikasjon, april 2002). I Sverige og Danmark bor det hhv. 12 000 og 10 000 somaliere (svensk og dansk statistikk). Selv om det har bodd somaliske sjøfolk og andre som kom som et resultat av koloniseringen av Somalia i England og Italia i nesten hundre år, er det først og fremst i løpet av de siste 15-20 årene at den store migrasjonen har funnet sted.

Rima Berns McGown har gitt et viktig bidrag til å forstå det hun kaller "the Somali experience" i denne sammenheng. *Muslims in the Diaspora* er et forsøk på å dokumentere denne erfaringen. Jeg vil her ta med noen linjer fra innledningskapitlet i boka: "The Somali experience provides a unique and enlightening opportunity to understand the cultural 'interface' between Islam and the West and the way in which integration works. Somali's strong sense of identity has perhaps attuned them particularly to confront the challenges that migration has presented to that identity. Because they are black but do not identify themselves with sub-Saharan Africans or their Caribbean or North American descendants, and because they are Muslim, but not Arab or South Asian, they demand a confrontation with much of the accepted wisdom about the nature of racism and the position of Muslims, immigrants, and non-whites in relation to the larger society, in both Britain and Canada." (McGown 1999,5) Og jeg vil legge til, også i Norge.

Der er andre muslimer fra Afrika som også har immigrert til land i Vesten, men ikke i så store grupper som somaliere. Nettopp dette at de er så mange har en egen effekt på 'the Somali experience', og jeg vil påstå også på forholdet til det 'vertssamfunnet' de befinner seg i. De blir rett og slett lagt merke til.

Jeg tror at denne somaliske erfaringen, for å holde oss til McGowns uttrykk, har og vil få stor betydning for somalieres oppfatning av seg selv som gruppe. Vi hører svært lite om hva som skjer i Somalia for tiden. Forhandlingene om en politisk løsning går fram og tilbake, og enkelte mistenker delegatene i Kenya for å hale ut prosessen fordi de har fordeler av det selv. Fokus i media og hos politikere er andre steder for tiden, men for millioner av somaliere er det som skjer i hjemlandet, og i de mange gruppene i diaspora rundt om i verden med på å skape nye referanserammer for hvordan virkeligheten blir oppfattet. Bare tiden vil vise hva en slik prosess vil bety for somalienes oppfatning av seg selv som etnisk gruppe.

Somaliere i Norge

”Å være her i Norge er som å være i en liten båt på sjøen. Vi kan ikke unngå å bli våte av bølgene som skyller over oss.” (*Somalisk far*)

Den somaliske folkegruppen i Norge er sammensatt av mennesker fra småbarn til eldre menn og kvinner, med hovedvekt på aldersgrupper under 40 år. De har ulik bakgrunn fra hjemlandet, noen har lang utdanning, andre har nesten ikke gått på skole i det hele tatt. Generelt kan det likevel sies at somaliere i Norge har lågere utdanning enn gjennomsnittet av befolkningen, både den med norsk bakgrunn og den med innvandringsbakgrunn. De første som kom til Norge har bodd her om lag 20 år, andre har nylig kommet til landet. En betydelig gruppe er født i Norge og danner den første generasjonen norskfødte somaliere. De forlot et miljø der de hadde status som tilhørende en familie og et sosialt fellesskap, inneholder av en profesjon eller ferdigheter som ble verdsatt i lokalsamfunnet, mer eller mindre religiøst aktive, noen beherskende den kunstformen som blir verdsett høyt i Somalia, poesi, kort sagt mennesker som var integrerte i et samfunn. Selv om borgerkrigen har ødelagt mye av infrastrukturen i dette samfunnet, er det likevel der de hadde sine røtter og referanserammer.

De første som kom fra Somalia kom hovedsakelig fra Hargeisa og andre byer i Nord-Somalia, det som nå har erklært seg som the Republic of Somaliland. Dette var menn som hadde formell utdanning og hadde hatt arbeid i staten eller privat virksomhet. Noen var også studenter. Det var i nord krigen begynte da regjeringsstyrker fra sør bombet byer i nord og ødela svært mye av bygninger og statlige institusjoner. Men allerede før dette begynte de første flyktningene å forlate landet. De fikk problemer med å innrette seg under den stadig sterkere makten som regjeringspartiet utøvde og valgte heller å reise bort.

Å bli tvunget til å forlate dette samfunnet og flytte til et vestlig land som Norge har medført traumer og store tap. I mange tilfeller har det betydd at mennesker som før hadde høye posisjoner i Somalia nå har blitt avhengige av offentlig sosial støtte. De har mistet status, både sosialt og økonomisk, de har mistet hjem og familie, de har mistet et land. I Vesten er de redde for å miste en kultur og en religion også. ”Å være her i Norge er som å være i en liten båt på sjøen. Vi kan ikke unngå å bli våte av bølgene som skyller over oss.” (*Somalisk far*, eget notat.) Her er likevel noe som de kan ha en viss kontroll over. De kan selv velge om de vil være religiøst aktive eller ikke, altså er dette noe de kan ta med hjemmefra og som kan gi status blant andre muslimer i Norge. ”Å oppdra barn i Norge er vanskelig. Det er så mye som stormer imot oss.” (*Somalisk far*)

En del av somaliene i Norge er religiøse. I følge McGown blir mange mer bevisst på sin egen tro etter at de har flyttet til vesten. Men jeg kjenner også mange som ikke er aktive muslimer, særlig blant ungdom. At jeg er kristen, og var ansatt i en kristen organisasjon, har ikke vært et hinder for å få kontakt. Tvert i mot har det mange ganger ført til samtaler om tro og erfaringer med å leve i et sekularisert samfunn, slik som de to sitatene kan tyde på. Som kristen har jeg kunnet identifisere meg med muslimske foreldre sine bekymringer om sine barns oppvekstvilkår. Jeg har gått på besøk i moskeer, og klart sagt fra at jeg er kristen. Dette ble nok av og til misforstått som at jeg var åpen for å finne et annet svar i islam, og ble møtt med interesse fra ledere i moskeer.

Det som likevel sitter igjen er et inntrykk av at religiøse muslimer kan finne et interessefellesskap med aktive kristne. "Du ber jo!" "Du tror jo på Gud!" ble det sagt, som et positivt uttrykk. Mange muslimer som kommer til Norge kjenner at den religiøse dimensjonen mangler, og opplever det verdslige samfunnet som truende.

Kristent arbeid blant somaliere

Blant somaliene finnes det en liten gruppe kristne, under 1000. Noen er etterkommere etter misjonsarbeid i de tidligere koloniene Britisk og Italiensk Somaliland. F. eks. er kona til den forrige presidenten i Somaliland kristen. Hun driver et sykehus i Hargeisa. Menonittene drev et misjonsarbeid Sør-Somalia på femti og sekstitallet, men måtte reise ut etter at Barré overtok i 1969. Det samme gjelder SIM. Andre organisasjoner har etablert seg i Somaliland og også i Mogadishu-området på nittitallet, for eksempel IAS. I Kenya og Etiopia er flere organisasjoner og kirker nå inne i arbeid mellom somaliere eller er i ulike faser av etablering. Gjennom arbeidet til disse ulike organisasjonene har flere somaliere blitt kristne. I nordøst Kenya har noen kirkesamfunn og organisasjoner, bl.a. Scripture Mission og pinsevenner gått inn i samarbeid for å nå somaliere gjennom diakonalt og evangelisk arbeid.

I Norge finnes det bare noen ganske få kristne somaliere, kanskje under ti. Noen kristne organisasjoner har et engasjement blant somaliere i Norge, bl.a. Kristent interkulturelt arbeid (KIA). Dette består i diakonale prosjekter som leksehjelp og kvinnegrupper. KIA Oslo drev i noen år et prosjekt på Grorud, med fokus på familier. I tillegg har enkeltpersoner venner og kontakter blant somaliere.

Til videre lesing

Abdullahi, Mohammed Diriye: *Cultures and Customs of Somalia*. Greenwood Press, 2001.

Assal, Munzoul A. M.: *Sticky Labels or Rich Ambiguities? Diaspora and challenges of homemaking for Somalis and Sudanese in Norway*. BRIC, University of Bergen, 2004.

Berns McGown, Rima 1999: *Muslims in the Diaspora. The Somali Communities of London and Toronto*. University of Toronto Press. S 3–12, 228–237.

Ekle, Leif 1990: *Gir du meg en fisk, kan eg overleve én dag*, i *Magasinet* nr. 4, 1990. UDI.

Farah, Nuriddin 2000: *Yesterday, Tomorrow. Voices from the Somali Diaspora*. Cassell. S. 2 – 14, 173 – 183.

Haakonsen, Jan M. 2000: *Er de verre enn andre?* Kronikk i *Dagbladet* 31.07.2000.

Højdahl, Torunn 2000: *Somaliere i diaspora. En studie av splittede somaliske hushold*. HiO-rapport nr. 4, 2000. Høyskolen i Oslo.

Kahin, Mohamed 1997. *Educating Somali Children in Britain*. Trentham Books.

Lewis, Ioan M. 1994: *Blood and Bone. The Call of Kinship in Somali Society*. The Red Sea Press. S. 95 – 111, 221 – 236.

Lewis, Ioan M. 1998: *Saints and Somalis. Popular Islam in a Clan-based Society*. The Red Sea Press. S. 73 – 82, 99 – 106.

Merametdjian, Marie-Christine 1995: *Somali Refugees in Tromsø. Acculturation of Men and Women*. M.A. Thesis, Universitetet i Tromsø.

Mohamed, Hamdi S. 1997: *Somali Refugee Women's Experience in Kenyan Refugee Camps and Their Plight in Canada*, i Adam, Hussein M. og Fichard Ford: *Mending Rips in the Sky*. The Red Sea Press.

Sheikh, Mohamad Aden 1997: *A Few Words on Somalia's Crisis: The Need for a Responsible Answer*, i Adam, Hussein M. og Fichard Ford: *Mending Rips in the Sky*. The Red Sea Press.

Solberg, Oona 1993: *Våre unge er framtida*, i *Mosaikk* nr. 4, 1993. UDI.

Arbeid og strategi blant Digofolet ved Arnfinn Røyland

1.0 Kort historisk oversikt.

Digofolet tel ca. 400.000 menneske og bur på kysten av aust Afrika, frå Mombasa i Kenya, i nord, til Tanga i Tanzania, i sør.

Stamma er 99,9% muslimsk og det er kanskje oppimot 100 kristne digoar i Kenya. I Tanzania er talet litt større. Kulturen er prega av folkeislam. (Det er sterk blanding av islam og tradisjonell afrikansk religion)

Digofolet er rekna som det nest største av dei mest unådde folkeslaga i Kenya i dag. Berre S med 500.000 er større.

Det var i 1978 at NLM byrja arbeid på Kenya kysten. Misjonæranne flytta til Diani og byrja undervisning i secondary schools. Det vart etterkvart mykje kontakt med muslimane i området og ein såg utfordringa frå islam og digofolet spesielt som eit kall. For første gong i NLM sin historie blei kyrkjelydsarbeid blant ei avgjort muslimsk folkegruppe lagt fram som eit satsingsområde.

Det er nå altså over 25 år sidan arbeidet starta. Arbeidet har bore preg av at misjonæranne har måtte pløye ny mark i møte med ein muslimsk kultur prega av folkeislam med trolldom og magi. 15 misjonæreinigar har vore plassert i digoarbeidet gjennom desse 25 åra, der dei fleste har vore innom arbeidet berre nokre år. Mangel på kontinuitet har prega arbeidet og ført til frustrasjonar for både misjonærar og nasjonale medarbeidarar. Dette har betra seg noko dei siste åra.

Etter 25 år i digoarbeidet kan ein nå rapportere om ca 15-20 digoar som har blitt kristne. Den første digodåpen skjedde i 1984 då Abbas og Hassan blei døypt. Erfaringane ein gjorde seg med dei synte tydeleg kva det kostar for ein digo å bryta med islam. Begge falt fra, men Abbas kom tilbake og var også evangelist, men er i dag ikkje aktivt med i evangelisk arbeid.

Det skulle gå 13 år til neste digodåp i NLM samanheng, fra 1984 til 1997.

Frå 1998 og fram til i år har nokre få digoar blitt kristne kvart år, og ein kan snakka om ei lita vekking i digoarbeidet. Det har spesielt "løysna" i eit område rundt den misjonsstasjonen der misjonæranne har budd lengst (Wema). I dette området er det ikkje lenger heilt unormalt for ein digo å vera ein kristen. Nye kjem med og nokre få kristne digofamiliar er i ferd med å bli etablert.

Arbeidet har vore konsentrert rundt to områder, (misjonsstasjonar), Wema og Msambweni. Det tok mange år med sårarbeid før kyrkjelydar blei etablert. I 1991 starta kyrkjelyden på Wema og i 1994 på Msambweni.

Hovedvekta av arbeidet har vore venskapsevangelisering. Gjennom husbesøk, kontakt med enkeltpersonar, kristendoms undervisning, filmkveldar, kvinnegrupper, vaksenopplæring, barnehagar, nærmiljøsender og diakonalt

arbeid (spesielt bygging av skular), har evangeliet blitt presentert av misjonærer og nasjonale medarbeidarar.

Etter kvart som arbeidet utvikla seg blei det stadig meir aktuelt å gje arbeidet (eventuelle døypte digoar) ei tilknytning til den nasjonale lutherske kyrkja i Kenya, ELCK. Dette førte til at det blei underteikna ein samarbeidsavtale med Den evangelisk lutherske kyrkja i Kenya i 1983. Denne avtalen blei fornya i 1988 og ein avtale om full integrasjon av arbeid og eigedomar blei underteikna frå januar 1995.

Denne prosessen har gått sin gang og arbeidet består nå av 5 kyrkjelydar med 150-200 medlemmar der dei fleste av desse er "up-country kristne" som har fått seg arbeid på kysten. 4 kyrkjelydar blir leia av evangelistar og prestar som kjem frå kysten, desse har muslimsk bakgrunn. Av dei 5 som leier kyrkjelydane er 2 prestar, 2 evangelistar og 1 medhjelpar (utan evangelist eller presteutdanning).

Arbeidet på kysten har funne si form innanfor ELCK sin struktur og er nå ein del av "Central Diocese" med hovudsete i Nairobi. Dei 5 kyrkjelydane på kysten utgjer kyst soknet "Pwani parish". Dette har gjeve arbeidet greie styringsorgan og ein samanheng som arbeidet kan nytta godt av i framtida.

Dei digoane som har blitt kristne er mest utan unntak unge gutar som ikkje er gifte. Dei har "berre" seg sjølv og sine eigne foreldre og sysken å ta omsyn til. Det har synt seg vanskeleg å nå inn til familiar. Berre ei ung digojente har blitt kristen etter 25 års arbeid.

2.0 Målsetting og strategi.

2.1 Kyrkjelydsarbeid.

Målsettinga for arbeidet blant digofolket har heile tida vore å arbeida fram sjølvstendige kyrkjelydar. Det var ei tid spørsmål om kva tid ein skulle starte kyrkjelydar fordi det var så få kristne digoar. Dersom ein starta så ville det fort bli fleirtal av såkalla "up-country" kristne, som då kunne fortrenge digoane som tradisjonelt blir sett ned på av andre stammar.

Etter kvart såg ein det som naturleg å danna kyrkjelydar og dermed opna for arbeid også blant andre stammar enn digo. Fokus for arbeidet har likevel alltid vore å nå muslimane.

På Kenya kysten bur mange kristne frå andre stammar. Dersom desse vert oppmuntra og motiverte til å driva misjon blant muslimane kunne dei vera ein viktig ressurs i arbeidet. Kyrkjelydane kunne også fungera som eit alternativt fellesskap ("umma") for nye kristne digoar som har blitt kasta ut frå heimen sin. Den politiske situasjonen i Kenya har også gjort sitt til at ein ikkje har villa oppmuntra til reine homogene digo kyrkjelydar, der alt skulle føregå på digo-språket.

Så langt har kyrkjelydsarbeidet fungert tilfredsstillande og medlemene i kyrkja på kysten har akseptert digo prestane og evangelistane i kyrkja som sine leiarar. Arbeidet er veldig lite og sårbart og konflikhtar på dette området vil fort få store konsekvensar og kan trua fellesskapet. Ein må derfor stadig arbeida inn i kyrkjelydane med påminningar om kor viktig det kristne fellesskapet er på tvers av stammegrenser.

Medlemmene i kyrkja er frå 15 ulike stammer i Kenya. Ingen stammer har det store fleirtalet av medlemene. Dette er mest unikt innan den lutherske kyrkja i Kenya som sentralt har store stammemotsetningar med to dominerande stammar. Me ser nå at "Pwani parish" faktisk kan vera eit føredøme for resten av kyrkja når det gjeld fellesskap mellom dei ulike stammene.

Det bur altså menneske frå mange ulike stammer på kysten. Ein del av desse er kristne og har synt digo-folket korleis dei kristne tilber Gud og korleis ei kyrkja tradisjonelt ser ut. Det har derfor dei siste 10-15 åra i arbeidet ikkje vore diskutert om ein skulle revolusjonere med ei såkalla "moske-kyrkje". Dette ville berre føre til at digoane seier; "Treng eg bli ein kristen når dei kristne likevel blir som oss?"

2.2 Strategi

Hovudmålsettinga for arbeidet har altså heile tida vore og er, kyrkjelydsbyggjande arbeid blant digofolket. Ein har brukt ulike strategiar for å nå dette målet.

Då misjonærene flytta til kysten byrja ein som kristendoms lærarar på ulike gymnas i området. Det var viktig å kunna ha ein tittel. Når digoane spurte kva ein gjorde var det greitt å sei at ein var lærar på gymnaset. Dette klang godt og ein lærar er høgt anset i samfunnet. Etter kvart har dyktige nasjonale lærarar teke over denne funksjonen og misjonærene har konsentrert seg om andre oppgåver.

Vennskapsevangelisering har vore det viktigaste. Kontakt med enkelt personar over tid har vore prioritert. Dei fleste muslimar som blir kristne blir det gjennom vener. Verdien av den enkelte er eit viktig perspektiv over tenesta i digo.

Ulike former for evangelisering har blitt prøvd opp gjennom desse åra. Filmkveldar har vore populære og samla mykje folk. Sikkerheita er her viktig og me har vore nøye med å kontakta dei eldste i landsbyane før film kveldar for å få dei til å garantere for sikkerheita. Filmar har blitt synt og evangeliet forkynt, men ein har sett lite direkte frukt av dette arbeidet. Likevel trur eg det er ein god måte å forkynna på i digo, spesielt etter at Jesus- filmen er oversatt til digo-språket.

Vaksenopplæring og kvinnegrupper har blitt drivne. Dette har gjeve gode kontaktar. Barnehagearbeid har vore prioritert. Dette er eit såarbeid som ein nok vil sjå resultat av om ei tid. Barnehagen på Msambweni har utvikla seg positivt som ein heil-dags barnehage der 80% av barna kjem frå muslimske heimar. Foreldra godtek å senda barna der fordi dei får betre undervisning der enn i dei lokale muslimske barnehagane. Foreldra betalar skulepengar og barnehagen er nå omtrent sjølvunderhaldande økonomisk med ca. 45 barn.

Litteraturspreiing har også hatt høg prioritet. Ein bokhandel på Msambweni og ein mobil bokhandel ut frå Wema, blei lenge drivne av misjonen. Begge er nå privateigd av nasjonale medarbeidarar. Bokhandlane har vore eit "brohode" inn i muslimske landsbyar, med både kristen litteratur, skulebøker og rekvisita. Ein kunne sjå ei utvikling over tid der dei den siste tida kjøpte meir bøker og såg meir betydningen av skulelitteratur enn i byrjinga. Eit referansebibliotek for litteratur om islam er etablert på senteret på Msambweni.

Sosialt arbeid er viktig for å opparbeida "goodwill" i samfunnet. Fleire bistandsprosjekt støtta av Kirkens Nødhjelp, SIDA, og NORAD har gjort det mogleg å byggja og rehabilitera folkeskular og barnehagar på Mwanjamba, Mwachande og Msambweni.

Desse prosjekta har skapt stor velvilje i lokal befolkninga og blant lokale styresmakter. Gjennom dette har ein fått mange kontaktar.

I det siste har kyrkja sjølv starta eit HIV/Aids prosjekt.

Tanken om eit nærmiljøsender som eit middel til å nå inn til muslimane har alltid vore der. Det blei realisert med økonomisk støtte frå SIDA og var ferdig i 1994. Formålet er å bevare nyomvende muslimar, gje kurs og opplæring, og i tillegg ha eit "nøytralt" senter der muslimane også kan føla seg heime. Senteret fungerer flott, terskelen for muslimane til å bruka det er låg og mange er innom kvar dag til ulike aktivitetar. Ei sportsgruppe er også knytta til senteret. Eit lite nærmiljøsender er også i ferd med å ta form på Shimoni, den siste plassen der ein har starta kyrkja.

2.3 Økonomi.

Målet for eit misjonsarbeid er at det skal bli økonomisk uavhengig av misjonen sine midlar så fort som råd er. Dette har ein blitt meir og meir bevisst på etter kvart.

I 1996 var digo-arbeidet inne i ei djup krise. Mange av dei nasjonale medarbeidarane ville slutta. Djupe konfliktar og intriger gjorde situasjonen uholdbar. Ein stor prosess blir satt i gang. Midt oppe i det heila var det også spenningar i forkant av valet i 1997, med stamme uro. Det vart diskutert om ein berre skulle leggja ned heila arbeidet; "Det nytter ikkje likevel. Ingen resultat." Prosessen som vart satt i gang førte til at nokre måtte slutte, andre måtte flytte og det gjorde noko med alle som var involvert. I etterkant vart det

noko meir optimisme blant dei nasjonale medarbeidarane, og dei blei meir bevisst om si eiga framtid.

Ein av dei mest trufaste medarbeidarane kom seinare med sterk kritikk av misjonen og heile måten arbeidet var bygd opp på. Dette førte oss inn i nye samtalar. Dette var ein krevjande og smertefull prosess, men nødvendig. Utgangen på det heila har vore positiv der dei nasjonale medarbeidarane har eit langt sterkare eigarforhold til arbeidet. Dette har ført til auka engasjement og auka lokale gåveinntekter. Sjølv om arbeidet er lite så kom det inn ca. kr. 35.000,- i kollekt i 2003. Saman med leigeinntekter frå stasjonane og eit utleigehus i Mombasa, dekkjer kyrkja på kysten nå ca 70% sjølv (i 2003). Desse prosessane me har vore gjennom har nok ført til at eg ser annleis på mange ting nå enn då eg byrja på kysten. Spesielt med omsyn til nasjonalisering og min rolle som misjonær.

3.0 Ny fase i Digoarbeidet.

Dei siste åra har arbeidet endra karakter. Ein milepel var det når Bakari kea som den første digo presten i arbeidet vart innvigd til teneste i 2002. Dyktige nasjonale medarbeidarar har nå teke over leiaransvaret for kyst arbeidet. Både distriktsleiar og kasserar er digoar. Misjonærene arbeider nå som rådgjevarar og innan undervisning. Ingen misjonærar bur lenger inne på misjonsstasjonane. Ein har valt å flytta ut av stasjonane for å gje kyrkja større fridom til å bruka stasjonane på den måten dei ser tener arbeidet best. Husa blir leigd ut til inntekt for kyrkja. Misjonærene leier nå hus sentralt i Mombasa området.

Geografisk har arbeidet blitt utvida med nye satsings område mot tettbygde strøk som Shimoni, Ukunda og Likoni. Dette er den nasjonale kyrkja sine egne prioriteringa.

Som misjonærar ønskjer me og trekkja oss ut av leiarverv i kyrkja medan arbeidet ennå er lite og oversiktleg. Arbeidet blir ikkje då lagt opp etter misjonærene sine premisser med bilane og pengane som følgjer med, men den nasjonale kyrkja set sjølv premissane.

Personleg trur eg at arbeidet nå er meir effektivt enn nokon gong, når alt går meir på den nasjonale kyrkja sine premissar. Det er berre ein misjonær familie att i digoarbeidet på kysten. Antalet misjonærar står dermed i forhold til storleiken på arbeidet. Som misjon bør me vera til stades, men i ein ny og tilbaketrukken rolle med oppgåver innan rådgjeving og undervisning. Me skal få tru at kyrkja slik den nå tek form er eit tenleg reiskap for å nå digofolket med evangeliet. Mange levande kristne, både digoar og folk frå andre stammar, ansatte og friviljuge er aktive for å spreia evangeliet. Arbeidet er lite, og faren er derfor at usemje og konflikhtar mellom dei få medarbeidarane kan føra til at kyrkja kan bli splitta. Til nå har slike ting blitt takla etter kvart,

men dette kan kort utvikla seg til noko meir som verkeleg kan trua einskapen i det kristne fellesskapet.

Misjonen sitt arbeid er som eit stillas. Den nasjonale kyrkja er huset. Me er i ferd med å sjå at huset tek form. Gradvis kan ein då fjerna stillaset for så å setja det opp og byggja eit nytt hus blant eit anna unådd folk i Kenya.

Strategi for arbeidet blant mahou-folket i Elfenbeinskysten

Av: Johannes Redse

Innleiing

Misjonssambandet sitt arbeid i Elfenbeinskysten rundar 20 år i september i år. Enno er kyrkjelydsdanninga i støypeforma. Gudstenesta har funne si form. Berre to kyrkjelydar kan seiast å vere i funksjon. Uroa og delinga av landet dei siste åra har hemma arbeidet betydeleg i ei viktig fase. Men kanskje kan den også på lengre sikt ha positive konsekvensar gjennom lokal overtaking av ansvar.

Fakta

Elfenbeinskysten: 322.000 km², 15-16 mill innbyggjarar.
ca. 45% muslimar, 15% katolikkar, 4% protestantar, resten er animistar.

Mahou-stammen: ca. 40.000 i Touba fylke, ca. 40.000 ? elles i landet.

Religion: Folkeislam (islam med sterke innslag av animisme).

1. Tre viktige faktorar for strategival

- Hovudstyret sitt mandat, der det står slik å lese:
 - «HS ønsker å få vurdert Elfenbeinskysten som nytt misjonsområde, særlig med tanke på muhammedanske folkegrupper, ...» (HS 16.09.83)
- Dei første misjonærane fekk islamkurs.
 - Phil Parshall: "New Paths in Muslim Evangelism"
- Erfaringane til andre misjonsorganisasjonar i nærliggande område.
 - Råda frå WEC sin tillitsmann.

2. Kontekstualisering

Kontekst tyder samanheng. Her forstår vi kontekst som den samanhengen, eller miljøet og kulturen, som misjonsarbeidet finn stad i.

Frå Bibelen finn vi at kontekstualisering vart heftig diskutert på apostelmøtet i Jerusalem, Acta 15. Konklusjonen var klar; det var ikkje naudsynt for dei heidningekristne å ta etter jødiske skikkar i eitt og alt. Guds openberring for Peter i Jaffa, spela truleg ei avgjerande rolle for utfallet. Det er også verd å merkje seg at dei kristne jødane førte vidare fleire hovudelement frå synagogeliturgen i den kristne gudstenesta. I 1.Kor 9,19-22 finn vi Paulus sin misjonsstrategi. .."for jødane har eg vore som ein jøde, så eg kan vinna jødar,..." Betre kan ikkje prinsippet om kontekstualisering uttrykkast, enn Paulus gjer det i dette avsnittet.

3. Fokusering

Kontekstualisering er meningslaust dersom det er uklart kva kultur og folk det skal kontekstualiserast i høve til. Altså må ein definere målgruppa for det

kyrkjelyds-dannande arbeidet, og gjere seg kjend med kulturen og religionen til den aktuelle målgruppa. **Med omgrepet “fokusering” forstår eg å stille i fokus ei klart definert målgruppe for det kyrkjelyds-dannande arbeidet.** For arbeidet i Elfenbeinskysten medfører det å måtte velje mellom geografisk nærliggande etniske grupper og også mellom grupper som bur blanda, som tilfellet ofte er i byar og tettstadar. Å seie ja til ei gruppe vil kunne medføre å måtte seie nei til ei anna, eller at personar utanom målgruppa som ynskjer å høyre kyrkjelyden til, må gjere det på målgruppa sine premisser. Dette er ikkje uproblematisk i høve til einskapstanken i Bibelen; “ Her er ikkje jøde eller grekar, her er ikkje træl eller fri, her er ikkje mann eller kvinne; de er alle ein i Kristus Jesus.” Gal 3,28. Sjå også Ef 2,14. På den andre sida gjorde Jesus det også klart for den kanaaneiske kvinna at han ikkje var “send til andre enn dei bortkomne sauene i Israelsfolket.” Matt 14,22ff. Paulus og Peter vart samde om at Paulus skulle gå til heidningane og Peter til jødane. Vi finn altså både einskaps-tanken og fokuserings-tanken side om side i Bibelen. Eigentleg er det ikkje overraskande. For er det ikkje først når ein er trygg på sin eigen identitet og grunnvoll at ein fordomsfritt kan ha samfunn med menneske som er ulike oss sjølve?

Ordtaket, “Like born leikar best”, høver minst like godt i Elfenbeinskysten som her i Noreg. Dessutan er skilnaden på dei “ulike borna” langt større der enn her. Med meir enn 60 etniske grupper i eit land med same flatevidde som Noreg, skulle ikkje det vere så vanskeleg å skjøne.

Ved å avgrense målgruppa vert den nye kyrkja homogen når det gjeld språk, kultur og religiøs bakgrunn. Det er lettare å skape gudsteneste-ordningar som alle medlemene kan kjenne seg heime i. Ein kan lettare identifisere seg med kyrkja. Det er ikkje lenger “den kvite manns bøn” vi har føre oss, men “mahou-bøna” (bøn ≈ religion i mahou-tanke og språk). Terskelen inn i gudstenestefellesskapet verte mykje lågare for målgruppa med ei kontekstualisert gudstenesteform. Utviklinga kan tyde på at gudstenesteforma i Ouaninou har vore eit av dei beste evangeliseringsreiskapa.

4. Funksjonær/lokalbefolkningsproblematikk

For betre å forstå dei vala som er gjorde i Misjonssambandet sitt arbeid i Elfenbeinskysten, trengst det ei innføring i det dilemmaet som misjonæranne våre står overfor nær sagt dagleg. Dei etniske gruppene i sør har tidlegare, og i langt større grad, fått tilgjenge til skular og utdanning enn befolkninga nord i landet. Det medfører at statstilsette (på offentlege kontor, lærarar, helsepersonell, landbrukspersonell osv.), også i nord, for ein stor del kjem sørfrå. Dei har fast løn, og tener langt betre enn den lokale bondebefolkninga. Dei brukar fransk seg imellom og på arbeid. Dei er i ikkje liten grad katolikkar eller protestantiske kristne. Dessutan har president Félix Houphouët-Boigny sidan frigjeringa i 1960 stått for ein integrasjons-politikk, med stadig omflytting av dei statstilsette som eitt av verkemidla. Målet er å blande folkegruppene og

tone ned dei etniske skiljelinene, samt redusere faren for korrupsjon. Men resultatet er at funksjonærane ikkje får høve til å slå rot innan andre etniske miljø, og skilnadene vert haldne vedlike. Vi ser for eksempel i Ouaninou at alle dei større etniske gruppene organiserer seg for å halde ved like sin identitet som t.d. baoulé, bété, guéré, agni, osv. Ein kyrkjelyd som i hovudsak har funksjonærar som medlemmer, er svært ustabil. Kvart år er det fleire som flyttar og nye kjem til utanfrå, med ymse slags bakgrunn både kulturelt og konfesjonsmessig. Det er nok også slik at dei mindre dugande funksjonærane har ein tendens til å verte plasserte nord i landet. Hovudregelen er i alle fall at stats-funksjonærane ser ned på lokal-befolkninga og blandar seg i liten grad med den. I følgje mange funksjonærar, også kristne, er mahouane uvitande analfabetar, skitne og fastgrodde i gamle, grusomme skikkar, og dei snakkar eit språk som er håplaut å forstå.

Lokalbefolkninga har på si side ofte lite til overs for funksjonærane, som dei oppfattar som korrupte og late. Dei sit på offentlege kontor og sug korrupsjonspengar ut av ei fattig bondebefolkning for å gjere eit arbeid som dei får løn av staten for å utføre. Fødselsattestar, (som det svært ofte vert spørsmål etter), identitetskort, skjøte på tomter osv., er dokument som vanlege folk ofte har problem med å få i orden, utan å gje pengar under bordet til ein eller fleire på underprefekten (under-fylkesmann) eller ordføraren sitt kontor. Heldigvis finns det heiderlege unntak. Men vi har ikkje vanskar med å forstå at kjenslene mellom lokalbefolkning og funksjonærar er heller kjølege. Skal vi i det kyrkjelyds-byggande arbeidet la vere å ta omsyn til denne kunnskapen? Svaret vi har kome fram til er klart; dette er ting vi ikkje kan oversjå.

Det som har skjedd etter opprøret som delte landet i to, hausten 2002, er at kyrkjene i Touba, som bestod av funksjonærar, er tome og stengde. Dei har rømt der ifrå. Det er i grunnen ikkje så rart. Vatogba, ein ung kristen mahou som no går på bibelskule i Bafoulabé i Mali, sa i haust at mahou-kyrkja i Ouaninou alltid var veslebror overfor kyrkjene i Touba. "No er det vi som er storebror. Hos oss er det om lag same talet på gudstenestene som før opprøret." Ikkje alt er så bra i kyrkjelyden, men dei er der, og dei er i verksemd.

5. Erfaringar frå ikkje-kontekstualisert gudstjenesteordning

Det er ein god regel å ta lærdom av andre sine erfaringar. Misjonssambandet sitt arbeidsområde i Elfenbeinskysten, nemleg den muslimske Mahou-stamma i Touba fylke, vart tidlegare rekna som ein del av Worldwide Evangelization Crusade (WEC) sitt misjons-felt. WEC har arbeidd i Touba fylke sidan 1960, og gjorde ein del evangeliseringforsøk utifrå Touba by dei første 15-20 åra. Dei hadde som mål å vitje flest muleg av landsbyane, utan å konsentrere seg om enkelt-landsbyar. I evangeliseringa brukte misjonærane for ein del handelsspråket dioula eller bambara, eit nærslekta språk frå Mali. Dei starta også opp med gudsteneste i Touba, på fransk, og fekk snart ein kyrkjelyd som

i all hovudsak bestod av funksjonærar. Så langt vi veit er det to mahouar som har vorte døypte i Touba gjennom WEC sitt arbeid. I Mankono har WEC arbeidd i snart 45 år etter same mønster som i Touba. Folkegruppa i Mankono-området heiter koyaga. Både etnisk, språkleg og religiøst er dei i nær slekt med mahou-stamma. Resultatet er om muleg endå magrare enn i Touba. Der er så vidt vi veit ingen døypte av dei muslimske koyaga-ane. I Booko, i eit liknande miljø, er stoda som i Mankono og Touba etter 25 års arbeid. I Séguéla har WEC arbeidd i ca. 50 år. Rundt 1980 starta ein amerikansk misjonær arbeid etter kontekstualiserings-prinsippet, og overleite til andre å ta seg av funksjonær-kyrkjelyden som vart etablert i starten av arbeidet. Som ei frukt av arbeidet hans veks det no fram ei gruppe av lokale, omvende muslimar.

Medan vi heldt på å bygge opp misjonsstasjonen i Koonan (1987) kom der ein ny under-prefekt. Kona hans hadde nettopp vorte ein kristen ved misjonssjukehuset i Ferkessedougou (Conservative Baptists). Vi vart bedne av pastoren hennar om å ta oss av henne då ho kom til Koonan. Det syntes vi ikkje vi kunne avslå, og rundt Madame Thérèse og borna hennar vaks det fram ein liten flokk som vi samla til søndagsmøte, - på fransk. Det er grunnen til at vi i Koonan i dag har ein kyrkjelyd som liknar meir på dei som WEC har bore fram, enn på vår eiga forsamling i Ouaninou. Vi har nok lykkast litt betre i å nå dei lokale mahouane i Koonan enn t.d. WEC har i Touba, men på ein vanleg søndagsgudsteneste reknar vi det for brukbart om vi har 10 mahouar der, saman med 10 -15 funksjonærar.

Eg meiner at desse dyrtkjøpte og svært frustrerande erfaringane som dei gode venene våre i WEC har gjort gjennom snart 50 år, og som vi sjølve tildels gjer i Koonan, er så eintydige at vi ikkje kan sjå bort frå dei. **WEC's tillitsmann bad oss då også, i 1989, inderleg om å ikkje starte opp fransk-språkleg gudsteneste i Ouaninou.** "Ei funksjonærkyrkje vil ikkje tilføre dykk noko positivt, den vil heller verte ei hindring i muslimarbeidet," sa van Donge. Eit råd som vi følgde og som vi ikkje har angra på. Det medførde at starten på gudsteneste i Ouaninou vart utsett i 2 år. På grunn av språket var vi ikkje klare til det før då. I dag samlast 20-40 mahouar til gudsteneste der kvar søndag, i tillegg til nokre få av andre etniske grupper. Til jul og påske samlast bortimot 100 til gudsteneste.

6. Kontekstualisert gudstjensteform

Gudsteneste-forma i Ouaninou er enkel, men byggjer likevel i ganske stor grad på dei tradisjonelle liturgiske ledda. Trusvedkjenninga, syndvedkjenning, skriftlesinga og forkynning er med, samt forbøna og Herrens bøn. Både den aronittiske og den apostoliske velsinginga er omsette til mahou. Hovudvekta er lagd på å utføre det vi har med så langt, på ein kontekstualisert måte.

Reint praktisk gjer vi det slik at vi tek av oss skorne ute. Dei to første åra sat vi på matter, som dei gjer det i moskéen. Vi ønskte med det å understreke at vi er samla for Guds ansikt, og at kyrkja ikkje er mindre heilag enn moskéen (tvert i mot, vil vi hevde). Trusedkjenninga og dei andre fast "bønene" vart framsagde på den måten at liturgen sa føre éi og éi setning, og kyrkjelyden gjentok. Det gjorde vi fordi det gjev eit samspel mellom liturg og kyrkjelyd som dei kjenner frå moskéen. Denne veksel-forma har også eit pedagogiske sikte, fordi dei fleste er analfabetar. På denne måten lærde dei liturgien utanåt mykje fortare. No er desse ledda så innarbeidde at dei vert framførte unisont.

I staren vart det ikkje brukt songar i gudstenesta, etter mønster frå moskéen. Det gjekk vi bort ifrå etter kvar, for det er naturleg å lovsynge Gud når kyrkjelyden samlast. Utvalet er no ganske godt og songen kling veldig bra. Mykje er no mahou-stoff, laga av dei første kristne.

Så fylgjer preika. Oftast vart den halden på fransk i starten, fordi det som regel var misjonærar som preika, men dei første mahouane fekk prøve seg ganske tidleg. Men i alle fall vart den omsett til mahou. Svært ofte vert det brukt Bibelbilde som illustrerer teksta. Vi tenkjer oss at det vert lettare å forstå poenget i teksta på den måten og lettare å følgje med. Men eit argument som vi ikkje hadde tenkt på, fekk vi av ein eldre mahou, ein analfabet. Det hadde alltid vore eit problem for han at han ikkje kunne lese Koranen og såleis kontrollere det som koranlærarane underviste. Difor var han så glad for at vi hadde med oss bilde som var trykte, og som han kunne sjå synte det same som det vi fortalte frå Bibelen. Det vart ei stadfesting for han at vi ikkje sa noko anna enn det som stod i Guds Ord. Tilliten til det vi fortalte vart dermed mykje større, ja, kanskje var det avgjerande for den gamle. Det gjev oss berre endå større frimod til å bruke Bibelbilde i forkynning og undervising.

Forbønsstunda er viktig. Då får alle som vil, høve til å kome fram med sine forbønsbehov. Forbøna er fri, og dei som vil kan be høgt. Dei første kristne dannar førebilde for dei som kjem etter, ved måten å be ei fri bøn på.

For muslimar er det med fri bøn gjerne vanskeleg å forstå, sjølv om det vert gjeve rom for det i den muslimske fellesbøna. Gudstenesta er rette konteksten for både rituell og fri bøn. Samstundes som det er viktig å lære dei faste bøner (trusvedkjenninga vert også oppfatta som bøn), er det avgjerande viktig å forstå at vi kan kome til Gud med alt som ligg oss på hjertet, uavhengig av bøneter. Etter forbøna er det rom for informasjon eller kunngjeringar. Til avslutning reiser alle seg og bed Herrens bøn etter same mønster som trusvedkjenninga. Deretter syng vi ein fast avslutningssong og vi handhelsar alle på kvarandre i det vi går ut, syngande. Ved utgangen står kollektkorga.

7. Det kristne livet i kvardagen

Utanom gudstenesta har vi funne det avgjerande viktig å lære dei nye kristne bønner som dei bed før dei skal ete, til arbeidet, når dei skal ut å reise, samt morgonbøn og kveldsbøn. Der dei tidlegare brukte ein arabisk formel eller Koranvers, bed dei no ei bøn på sitt eige språk. "De kristne er heldige som kan be på mahou, vårt eige språk. Vi muslimar må be på arabisk, og det forstår vi så dårleg," sa ein eldre muslim frå Koonan-området.

Islam er ikkje berre ein religion, men ein måte å leve på. Vi kan ikkje ta frå dei nye kristne den gamle ramma rundt livet deira utan å gje dei ei ny ramme. Då vil det ikkje gå lenge før dei går tilbake til det gamle. Desse faste bønene i kvardagen, som etterkvart viser seg å verte ganske individuelle, dannar ein viktig del av denne nye ramma. Gudstenesta er ein annan del av ramma. Den største muslimske festen, ved sidan av avslutningsfesten for fastemånaden, er Tabaski-festen eller sauefesten. Den er til minne om Abrahams offer av Ismael, i følgje Koranen. Vi har nokre gongar markert denne dagen med ei gudsteneste, der Abrahams offer av Isak er den naturlege teksta og der linene til Guds Lam som bar bort verda sine synder vert trekte. Abraham er deira far som trur på lovnaden som vart oppfylt i Jesus. Dei kristne mahouane har sett svært positivt på at Tabaskidagen vert markert i kyrkja. Det er med på å gje det nye livet endå ei ny side.

Markering av Allehelgensdag har også blitt positivt motteke. Tanken er at det skal erstatte behovet for offerdagar i samband med årsdagar for gravferd. Det viser også at sjølv om kristne ikkje driv med fedreofring, så respekterer vi minnet om dei døde, og vi minner kvarandre om det kristne håpet.

8. Kyrkjeleiinga

Oppgåvene i gudstenesta for dei omvende muslimane i starten var å leie trusvedkjenninga og Herrens bøn, tolke teksta og preika, og ofte er det éin av dei som bed opningsbøna. I forbønsdelen er dei som regel også aktive. Etter kvart fekk dei gradvis ta ansvar for preika også.

Det økonomiske grunnlaget er svakt, og ettersom imamen ikkje er "profesjonell", er det grunn til å vere varsame med å basere kyrkjeleiinga på ein løna pastor. Dei siste åra er det likevel ein "importert" pastor frå bambara-kyrkja i Abidjan som har vore pastor i Ouaninou. Det var ei Guds lykke at han kom dit nokre år før opprøret tømde Touba fylke for misjonærar. Gruppa av kristne mahouar er truleg framleis for svak, talmessig og åndeleg, til å ta alt ansvaret sjølve, dessverre.

9. Konklusjon

Svært mange misjonærar som starta opp med muslimarbeid, enda opp med å arbeide med ikkje-muslimar, gjerne i det same, eller nærliggande område. Mykje truleg heng det saman med at det gjekk for lenge før det vart synlege

resultat av arbeidet. Det oppstår gjerne eit meir eller mindre uttalt press frå misjonleinga i retning av større resultat. Såkalla trusmisjonærar har også særskilt behov for å kunne gje meldingar heim til støttegruppene om vekst og framgang. Dermed er det ofte nærliggande å la dei gjenstridige muslimane vere, og heller vende seg til meir mottakelege grupper. For å vinne muslimane for Jesus gjeld det altså å halde både kallet og strategien klar når det buttar i mot.

Erfaringane viser altså at det er avgjerande viktig å kontekstualisere måten vi utøver og lever kristendomen på, med gudstenesta som ein svært viktig faktor. Ho er på ein måte utstillingsvindaug for "den kristne bøna" i det muslimske samfunnet. For å kunne kontekstualisere må vi først "fokalisere", dvs.; definere ei klar målgruppe, og halde fast på den sjølv om det tek lang tid før ei gruppe kristne er etablert. Vårt mål må vere det same som Paulus' mål: "så eg i det minste kan frelse nokre." 1. Kor. 9,22b.

Litteraturliste

2. strategidokument for NLM's arbeid i Elfenbeinskysten.1997

| | |
|------------------|--|
| Øystein Bjørdal: | Tro og tilbedelse |
| John Dretke: | A christian approach to muslims |
| Charles Marsh: | Share your faith with a muslim |
| Charles Marsh: | Too hard for God? |
| Phil Parshall: | New Paths in Muslim Evangelism. |
| Arne Redse: | The room and the section of the Sunday worship |

Folkekatolisismen i Bolivia.

Av Steinar Dimmen

NLM har drive arbeid i Peru og Bolivia sidan 1977/78. I dag er det ut ifrå dette arbeidet etablert sjølvstendige nasjonale kyrkjer i begge landa. Gjennom nasjonale evangelistar og norske misjonærar vert evangeliet forkynt til stadig nye menneske.

Som misjonsmark skil nok Peru og Bolivia seg ut frå dei andre misjonsfelt til NLM. Ingen annan plass vert evangeliet forkynt inn i ei kontekst der kristendomen er kjend, men der evangelisk kristendom likevel er ukjend. Vi skal i denne artikkelen sjå litt på den konteksta som misjonen arbeidar inn i dei to landa, med særleg blick på Bolivia.

Religiøs kontekst.

Den katolske kyrkja pregar det religiøse bilete i Bolivia. Ho har ein sentral plass i samfunnet og spelar ei viktig rolle i folks kvardag. Dei katolske manifestasjonane er mange og fargerike. Dei kan variere kraftig frå det som er kjent i Europa, og har ofte mange synkretistiske element innblanda, tydelegast kjem dei til syne på landsbygda. Bolivia er eit katolsk land og katolisismen er statsreligion, minst 80 % av befolkninga er katolikkar. Det er vanleg å kalle katolisismen i Bolivia for "catolisismo popular" eller folkekatolisisme.

I innleiings fordraget sitt på den biskoplege synode i Santo Domingo i 1992 gav Pave Johannes Paul II fyljande omtale av den katolske kyrkja si betydning i Latin- Amerika:

"Vi takkar Gud fordi i Latin Amerika så har den katolske tru trengt gjennom til det djupaste av folket, og gjennom 500 år forma den kristne ånda som har prega kontinentet og som har inspirert så mange av institusjonane. Dette vil seie, at kyrkja i Latin Amerika har oppnådd å prege kulturen til folket, ho har klart å befeste evangeliet i botnen som basis for tanke og som eit prinsipp og kriterium for handling og bedømmelse i det daglege liv"

Den katolske kyrkje vurderar altså kyrkjas betydning og posisjon i folket høgt. Den katolske tru og lære har hatt stor betydning og er i dag rekna som basis for folks tanke og tru. Likevel er dei synkretistiske innslaga markante. Dei katolske festane synest mange stadar å vere dominert av den gamle andinske tru. Folkekatolisismen kan altså i uttrykk variere mykje og det kan vere vanskeleg å definere om det er katolsk eller andinsk.

Den kjende katolske teologen og sosialantropologien Manuell M. Marzal beskriv diskusjonen om den synkretistiske folkekatolisismen som ein diskusjon over tre variantar. (Rostros indios de Dios s 18 – 19)

- 1) To likeverdige religionar som lever side om side og har behalde sine egne karaktertrekk.

- 2) Ei syntese av dei to religionane der det står fram ein ny religion som ikkje har behalde noko element frå dei to opphavlege religionane.
- 3) Ei syntese der ein formar ein ny religion med element frå begge dei to opphavlege.

Marzal trekkjer sjølv ikkje ein endeleg konklusjon (El sincretismo Iberoamericano s 175)

Årsakene til synkretismen.

To forhold har særleg vorte trekt fram som årsak til synkretismen.

1) Mange har stilt spørsmål ved den katolske kyrkje sin innsats på området kristen opplæring, kanskje særleg frå evangelisk hald har dette vorte påpeika. Dei religiøse manifestasjonane, anten dei er katolske eller andinske, er forma og styrte av ei læremessig kjerne. Sidan dei katolske manifestasjonane svært ofte har element frå andinsk religiøsitet innblanda har ein trekt den slutning at kunnskapen om den katolske lære har vore minimal. Mangel på kunnskap om katolsk lære har resultert i at andinsk lære har fått innpass, og kom derfor til å prege dei religiøse manifestasjonane. Dette er forklaringa som mange religionsforskarar gir på synkretismen. Den evangeliske religionshistorikaren John A. MacKay gir fyljande karakteristikk "Vi er tilbøyelig til å tro at de evangeliske resultatene av det katolske system var lik null. De forandret ikke hjertene, ei heller mottok sinnene lys, og gudstjenesten ble bare feiret for omdøpte avguder". (sitert av Jøssang s 37).

2) Det andre forholdet som ofte vert trekt fram er manglande kontekstualisering under kyrkjens kristningsarbeid. Opplæringsarbeidet som kyrkja dreiv i byrjinga var langt på veg mislukka og mykje av den kristne lære vart feiltolka. Ord og uttrykk, symbol og ritual vart feil forstått, og fekk eit anna meiningsinnhald enn det som kyrkja hadde. På den måten vaks det fram ei særeiga katolisisme der element frå andinsk religiøsitet fekk innpass.

Begge desse to forholda er trekte fram som årsaker til den synkretismen som vi i dag har i folkekatolisismen i Latin Amerika. Det kan altså tilskrivast for det første at kyrkja gjennom åra har nedprioritert opplæringsarbeidet, og for det andre at kontekstualiseringsarbeidet har mislukkast.

Feltundersøking.

Den katolske kyrkja har vore i Bolivia i om lag 500 år, og har frå ganske tidleg av vore representert overalt der det bur folk. I dag er minst 90 % av befolkinga døypte i den katolske kyrkja. Opplæringsarbeidet har nok gjennom tidene variert, men det har alltid stått på kyrkjens agenda gjennom heile hennar historie. Enkelte har derfor hevda at det, på tross av dei mange synkretistiske innslaga, burde vere gode sjansar for at folk har god kunnskap om den katolske doktrine.

Med dette som bakgrunn vart det i samband med ei hovudoppgåve i kristendom gjennomført fleire feltundersøkingar. Målet var å kartlegge kor stor kunnskap folk i dag har om den katolske doktrine. Temaet som vart undersøkt var korleis mennesket vert frelst. Resultata frå undersøkinga syner eit overraskande høgt kunnskapsnivå om den katolske doktrine. Det må kunne seiast at folk har god kunnskap om det læremessige innhald i den katolsk tru. Det interessante er at det heller ikkje vart registrert store variasjonar mellom by og bygd. Kort summert syner feltundersøkinga dette:

Begrepet frelse er forstått eskatologisk, som ein tilstand etter døden og i Guds nærheit. Folk har stor respekt for Gud. Han er oppfatta som skapar, oppretthaldar og herre over liv og død. Det er ei sjølvfylje at menneska må lyde han og fylje hans vilje. Gud er både ein streng og rettferdig herre, men han er og omsorgfull og gir menneska alt som trengst for å oppretthalde livet. Eit grunntrekk i folks oppfatning av Gud er at han i spørsmålet om frelse bedømmer folk etter dei ti bodorda. Likeeins er dei katolske pliktene som er knytt til det å leve som katolikk viktige å fylje, dette gjeld t.d. dåp, nattverd, skriftemål og bønner. Mennesket står sjøelve ansvarlege for si frelse. I korte trekk går dette ut på at mennesket må unngå å synde og leve i samsvar med hans vilje slik den katolske kyrkje lærer. Å leve eit liv i omvending reknar folk som viktig for å verte frelst. Menneskets etiske livsførsel er sentral og dannar grunnlaget for om menneska vert frelste.

Vidare syner folk ei klar overtyding om at det er viktig å leve eit integrert kristenliv, dvs at det ikkje er nok berre å gå til messe og syne gudsfrykt i spesielle høve, men at ein også i kvardagen må leve i samsvar med Guds vilje. Det går tydeleg fram at folks oppfatning av den katolske tru ikkje berre er eit ytre ritual slik ho til tider kan verte framstilt, men at det er bore oppe av ei indre overtyding som gir seg utslag i kvardagslivet.

Undersøkinga syner at folk har høg kunnskap om den katolske doktrine, langt høgare enn det mange har hevda. Korleis ein skal forklare dei mange synkretistiske manifestasjonane er eit anna spørsmål, men det fører oss tilbake til Marzal sine tre mulige forklaringsmodellar.

Ny evangelisering.

Utviklinga i den katolske kyrkje i dag i Latin Amerika er interessant. Den katolske kyrkje har sett i gang eit stort arbeid med å revitalisere den katolske tru i Latin Amerika. Den biskoplege synoden, i Santo Domingo 1992, uttrykkjer dette ganske klart og kallar det "nueva evangelizacion" (ny evangelisering). Dette nye evangeliseringsarbeidet rettar seg først og fremst til dei som er medlemar i den katolske kyrkja. Siktemålet er å gjere folk medvitne si katolske tru og leve henne ut i kvardagen. Det personlege gudsliv er altså sett i sentrum på ein ny måte, og det er lagt større vekt på eit liv i samsvar med katolsk etikk.

Vi ser at uttrykket evangelisering er forstått på ein annan måte enn i evangelisk samanheng. I katolsk samanheng betyr det å få folk til å byrje å praktiserar den katolske tru, men det inneber ikkje ei endring av truas innhald. Dei grunnleggande spørsmåla om korleis menneske kan oppnå fred med Gud og evig liv er ikkje endra, men er framleis dei same som i tradisjonell katolsk teologi.

Evangelisk misjon i Latin Amerika.

For evangelisk misjon er det viktig å merke seg at evangeliet er ukjent for dei aller fleste som høyrer heime i folkekatolisismen. Kjennskapen til Jesus og forståinga av hans frelsesverk er ukjent og forstått ulikt i forhold til evangelisk kristendom. Den frigjerande budskapet om frelse ved trua åleine for Jesu Kristi skuld vert ikkje forkynt i folkekatolisismen. Evangelisk misjon har derfor ein heilt naturleg plass i Bolivia og Peru.

Litteratur:

- Manuell M Marzal. Rostros Indios de Dios
Universidad Catolica Boliviana, La Paz 1992.
- Manuel M. Marzal. El sincretismo iberoamericano.
Pontifica Universidad Catolica del Peru, 1998.
- Asle Jøssang. Våre Guder hjelper Gud. Hovudoppgåve i
sosialantropologi. Oslo 1998.
- Steinar Dimmen. Folkekatolisismen i Bolivia. Hovudoppgåve i
kristendom. NLA.2003.
- Den Katolske Kyrja konsildokument. Santo Domingo 1992. Conferencia
general del Episcopal Latinoamericano. La Paz 1992.

Nytt fra Fjellhaug Misjonshøgskole

Av: Jan Ove Selstø

Vi er ved avslutningen av enda et studieår. Misjonshøgskolen har denne våren hatt 78 studenter. 63 av disse er fordelt på de tre klassene i bachelorstudiet, og de resterende 15 ved årsstudiet i musikk. Den fire-årige misjonærutdannelsen er nå historie. Fra høsten 2003 innførte vi det tre-årige bachelorstudiet i teologi og misjon. Samtidig startet vi opp med årsstudiet i musikk (som tilsvarer det som tidligere het musikk grunnfag). Dette året har vi også for første gang tilbudt undervisning i hebraisk ved misjonshøgskolen.

Det ett-årige misjonærforberedende kurset, det såkalte KoMBi-kurset, som vi har tatt opp studenter til annet hvert år, vil fra høsten 2004 bli et årlig studietilbud. Hele kurset er omarbeidet, og er offentlig godkjent til å gi en uttelling på 60 studiepoeng. Kurset heter nå "Årsstudium i Bibel og Misjon" og består av tre hovedkomponenter : Bibelfag, misjonsfag og praktiske teologiske fag. Dette kurset vil fremdeles være et særlig tilbud for de som søker om å bli antatt til misjonærtjeneste og som allerede har en yrkesutdanning.

Gjennom dette studieåret har vi også arbeidet med en studieplan for et to-årig masterstudium i teologi og misjon, som skal bygge videre på bachelorstudiet. Vi vil dermed få en fem-årig utdanning ved Misjonshøgskolen som leder fram til en mastergrad. Denne søknaden ble sendt i slutten av februar til akkrediteringsorganet NOKUT som skal behandle slike søknader. Vår målsetting er å komme i gang med dette studietilbudet høsten 2005. Det er et stort løft for Misjonshøgskolen både faglig, personalmessig og økonomisk. Men et nødvendig løft skal NLM kunne sende ut misjonærer med den kompetanse som etterspørres fra våre samarbeidskirker og institusjoner.

La meg også nevne en annen søknad som også ble sendt i slutten av februar. Den gikk til Utdannings- og forskningsdepartementet, og gjaldt søknad om statsstøtte for Misjonshøgskolen for 2005. Vi har nemlig til nå fått statsstøtten til både bibel- og misjonshøgskolen gjennom privatskoleloven. Men fra 2005 må vi søke støtte for Misjonshøgskolen gjennom privathøgskoleloven. Der er støtteordningene annerledes. Vi er veldig spente på hva dette vil bety for den støtten vi vil få fra staten framover.

La meg avslutningsvis komme tilbake til studentene igjen. Nå har jeg nevnt mye om det faglige ved utdanningen. Den personlige veiledningen overfor studentene både menneskelig og åndelig er ikke mindre viktig. Det prøver vi å ta på alvor både gjennom obligatoriske veiledningssamtaler enkeltvis og i grupper, og ved å oppmuntre til og være tilgjengelig for den enkelte student. Vi

er sammen med ungdom som vil trenge inn i Bibelens budskap og som ønsker å bruke livet sitt i tjeneste for sin Herre og Frelser.

Bokanmeldelser

Tittel: Ta vare på deg selv

Forfatter: Åslaug Høyland

Forlag: Lunde forlag. 1994 (3. opplag 1997)

Anmelder: Anne Karine Eikeland

Bokas tittel, *Ta vare på deg selv*, er nok minst like aktuell i dag som da den ble skrevet for ti år siden. I en travel hverdag stilles det krav til oss, både fra andre og fra oss selv. Hvordan får vi et godt samliv med andre, og hvordan skal vi takle kriser og konflikter? Det er noen av spørsmålene Åslaug Høyland tar opp i denne boka.

Høyland er lege, psykiater, sjelesørger, ektefelle, mor og medmenneske. I forordet skriver hun følgende: "Det er vårt eget ansvar å sørge for rammene for hvile og fornyelse. Du har både rett og plikt til å ta vare på deg selv." Hun mener vi ikke må tenke at det er ukristelig å ta vare på oss selv.

Hun skriver videre at det som skiller Guds kirke fra andre fellesskap, er at de troende er lemmer på Kristi kropp, og lemmene styres fra hodet, som er Kristus. Vi har forskjellige behov, men alle har behov for kontakt og vennskap, oppmuntring og noen å være svake sammen med.

Høyland skriver også om sjelesorg, konflikter, sorg, ekteskapsproblemer og sykdom. Hvordan skal vi for eksempel bære de svakes svakhet? Et godt råd er å vise litt av vår egen nød.

Jeg tror det er en del mennesker som tenker at de først skal tilfredsstille alle andre, før de kan ta tid til seg selv. Disse vil ha veldig godt av å lese denne boka. Et av rådene Høyland gir er følgende: Ta vare på deg selv når du tar vare på andre. Hun trekker fram Jesus som et godt eksempel når det gjelder å ta vare på seg selv. Jesus sørget for å dekke de behovene vi har som mennesker. Han hvilte, og satte grenser for hvor mange oppgaver han kunne påta seg, han oppfylte ikke automatisk alle ønsker, han innrømmet og vedstod seg de følelsene han hadde, han bad andre om det han trengte og han sørget for å være en del av et åndelig og menneskelig fellesskap. Jesus var i stand til å tjene, yte og ta vare på andre fordi han først tok vare på seg selv.

Et annet tema i boka er hvordan vi kan møte de som sørger. En sørgende trenger nærhet, fellesskap, avlastning og omsorg. Vi bør være kloke og modne til å tie, og trygge nok til å gråte.

Selv om det er noen år siden boka kom ut første gang, tror jeg fortsatt den vil være nyttig lesning for flere, både som privatpersoner og i jobbsammenheng. Den har en grei kapittelinndeling som gjør at det er fort gjort å finne fram til de ulike temaene. Men den bør også leses i sammenheng.

Noen opplysninger

Som vi tidligere har gjort oppmerksom på, blir Innsyn sendt ut i følge NLM sine adresselister. Innsyn fører ikke eget adressearkiv. Vi tar oss bare av noen som har bestilt innsyn uten å være NLM misjonærer. Adresseforandring skal derfor sendes til NLM.

Heretter vil vi sende ut Innsyn til misjonærer og pensjonerte misjonærer i inntil 5 år etter endt tjeneste i misjonen. Siden kan en abonnere på Innsyn. Dette koster kr 100.- for året. Bankgironummeret står i bladet.

Dersom du ikke har arbeidet i misjonen de siste fem åra og fortsatt ønsker Innsyn, må du sende oss navn og adresse, samt betaling.

Navn: _____

Adresse: _____

INNSYN er nå å finne på Internett

Du kan nå finne artiklene i Innsyn på Internett. Det kan være artikler vi ikke legger ut, men det vil være unntaksvis. Vi har lagt ut artiklene fra 2003/1 og 2003/2. Dessuten er det lagt ut noen få tidligere artikler. Artiklene i 2004/1 vil nå også bli lagt ut.

For å finne stedet går til Fjellhaug skoler sin hjemmeside: www.fjellhaug.no
Videre søker du på "Misjonshøgskole". Nede på den siden vil du finne INNSYN. Dermed er du inne og kan lese de artiklene du velger.